Digitized by Google

11335 aa 26

Digitized by Google

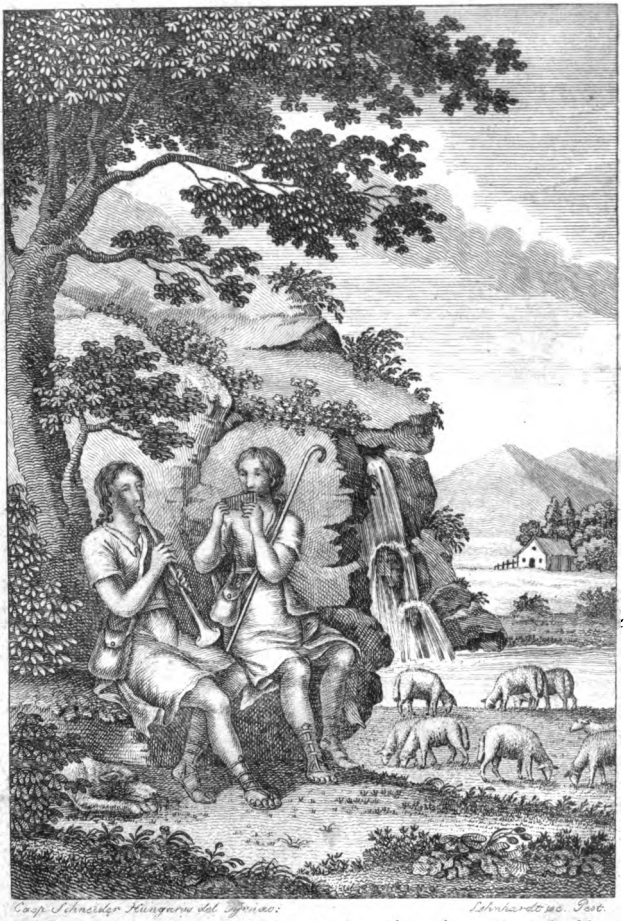

Casp. Schneider Hungarus del. Ignaz: Lehnhardt sc. Gest.

Kezdjetek, oh músák, oh kezdjetek erdei dalhoz!

Digitized by Google

THEOKRITOSZ

MARADVÁNYI.

FORDÍTOTTA

GUZMICS IZIDÓR.

1824.

Nyomtatta Streibig Leopold Győrött.

Digitized by Google

Theokrit és Virgil írásai forogjanak szüntelen kezetekben, mert ezeket Gratziák diktálták. Egyedül ők tanithatnak-meg, miként kell lealacsonyodás nélkül alatt járni, mint kell a mezőket, Flórát, a természet adományait, a kedves ligeteket énekelni.

Boileau Poetik. 2. Ének
Erdélyi Muz. VII. Füz. 44. l.

Digitized by Google

Elő-szó.

Jól tudták azok mit tesznek, kik a nemzeti litteraturát hazánkban előmozdítni anyai nyelven törekedtek, midőn szép igyekezteket az ó világ classzicuszainak fordításokon kezdték. Mindég hálás emlékezetére tarthatnak számat a hazának Szabó Dávid, és Rajnis József, azért, hogy vele honni nyelven beszéltették Virgilt; még akkor is, mikor a remek eredeti magyar mívek homályt vetnek a kezdőknek munkáikra; ekkor is a gyermeki hálának szent érzetivel járúl a maradék a homályhoz, kivonni belőle az igen kedves maradványokat, mellyek nélkül nyelvünk magasbra emelkedhetni nem fogott. — Örök hála fogja a magyart lelkesíteni Virág Benedek érdeme iránt, ki által Horátz szelleme olly kellemetes fényben lebeg a magyar égen. — 'S Kazinczy Ferencz, ki a német, 's franczia szépségeket olly remek kézzel ültete által a magyar kertekbe, melly által annyi finomságot, kellemet, 's fenséget nyert nyelvünk hírtelen, a mennyit csak század mulva remélhetett; ez a munkában megőszült, 's most is fáradhatlanúl munkálódó tudós soha meg nem homályítható fényözönben fog a magyarok közt ragyogni. — 'S Döbrentei Gábor munkás társaival örök emlékoszlopot emelt magának az Erdélyi Muszeumban, melly több külföldi tudósoknak gondolatjaikat közlé az

Digitized by Google

irópályának eredt magyar ifjusággal, hogy szemei előtt tartván azokat, a tévedésektől korán tanulja magát óvni.

Ezen nagy férfiaknak példával erősített józan itéletek megszégyenítheti azokat, kik a fordításnak hasznait általállátni nem tudván, a fordítókra megvetőleg néznek alá, 's mind csak eredeti után sohajtnak; mintha jöhetne az emberből, a mi soha nem volt emberben; 's mintha nem épen ugy kellene egész nemzetnek más nemzetek után mívelni magát, mint eggyes embernek más mívelt emberek után. 'S hol az a nemzet, melly akármiben is, de különösen a tudományokban, 's szép mesterségekben más nemzetnek példája nélkül lett nagygyá? — Egy mívelt nemzetnek az előtte élt, vagy vele egy időben virágzó nemzeteknek elme-míveiket nem ismernie, nem tudnia, nem szabad. Épen ebben az ismeretben áll magának a míveltségnek nagy része, 's ebben fekszik magva a magasb míveltségnek. Melly nemzet e nélkül az ismeret nélkül is míveltnek tarthatja magát, az még a míveltségnek semmiségében áll, 's még előitéletét nem érzi, tovább lépni nem fog.

Nem csak azért kell tehát fordítgatnunk, hogy mi is mutathassunk Homért, Virgilt, Horátzot, Gessnert, Osszíant: ez csak gyermeki hiuság; hanem hogy nemzetünkkel a régi 's uj classzicuszokat megismertetvén, annak munkára termett fijait hasonló classzicizitásznak utjába igazítsuk; különösen azért, hogy azok is, kik idegen, kivált görög 's latán classzicuszokhoz vagy nem juthatnak, vagy nem értnek, hozzájok járulhassanak, 's belölök ismereteket szerezvén értelmeket, szíveket, 's nyelveket mívelhessék, gazdagíthassák.

Ez volt czélom, mikor Theokrit fordításához fogtam, és az, hogy minekutánna van Virgiliuszunk,

Digitized by Google

legyen Theokritunk is; lássuk a különbséget; az elsőnek az utólsóból tett finom lopogatásait; hogy, ha már ismerjük a tanítványt, ismerjük-meg a mestert is: mert csak ugyan, valamint a görögök általjában mestereik voltak a Romaiaknak, ugy ebben a tárgyban Theokrit Virgilnek mestere, valamint Georgikonában Hesziod, AEneiszében Homér az. — Most már lépjünk a különös jegyzésekre, mellyeket fordításom eránt olvasóimnak tennem kell.

I.

A munkának minémüsége.

Van Theokritnek harmincz eidüllionja; huszonkét epigrammája. Az elsők között a pásztori dallokon kivül vannak ollyanok is, mellyeket ezek közzé számlálni nem lehet; illyenek: Ptolomaiosz dicsérete; a Dioszkurok; Héraklész; jóllehet a képek ezekben is többnyire a közönséges életből vétettek. — Fordításomban az volt fő törvényem, hogy az eredetinek tulajdon értelme a magyarnak is, mennyire lehetséges, tulajdonává legyen; az az, ugy kivántam az eredetit maga valóságában kitenni, hogy a magyarban erőszak, homály ne legyen. A görög Theokritnek magyarul kell szóllania, és jól magyarul, a nélkül még is, hogy a görög eredeti szóllásmódok, 's képek magyarokkal cseréltetnének-fel; a ki ezt teszi, az nem fordít, hanem áltöltöztet. Hogy törvényem ellen itt 's ott ne hibáztam légyen, állítni nem merem, részint mert az ember hibázható; részint mert itt 's ott a görögöt olly híven kitenni lehetetlen volt, hogy a magyar erőszakot, homályt ne szenvedne. Ebben az esetben a megholtnak kelle szenvednie, hogy az élő ne szenvedjen. — A versszámat, igen keveset kivévén, híven megtartottam, meg,

Digitized by Google

a mennyire csak lehetett, a gondolatok sorát is. A XXVII. eidüllionl mind az illendőség mind az erkölcsiség tekintetéből megkurtítottam; 's a töredéket Berenikéről egészen kihagytam azért is, hogy nem tartatik Theokritének lenni, azért is, hogy üres. — A' görög textust Reiske Jakab után olvastam; sokban használtam Voss német fordítását is, melly legközelebbi, és igen hív.

II.

Az előforduló görög szavak.

Hogy a' görög tulajdon neveket görög 's nem latán neveikkel nevezem, ezért, hiszem, okos ember kérdésre nem von. Itt tehát Jupitert, Merkuriust, Venust, Lunát, Herkulest, Polluxot senki ne keressen, Zeüsz, ~~Hermesz~~, Aphrodita, Szeléne, Héraklész, Polüdeükesz helyett. — De az irásmód! az orthographia! — Nehéz a megrögzött szokás ellen, bár mi rossz legyen is az, magát a szerény embernek elhatároznia, 's még is az ellen határoztam-el magamat. Apáink felvévén a Romai litteraturát, semmit sem gondoltak vele, a szó, mellyet irniok kell, latán e, vagy görög; ők azt egyformán latán betükkel irták; holott önkeblekben találhattak volna göröghez illő betüket, mellyek a görögöknek nem különben sajátjaik. Illyen minden kétségen kivül a *k*, mellyet a Romaiak *c*-vel vettek-által. Illyen itéletem szerint az *υ ψιλον*, mellynek a Romaiak farkat adtak, 's mi ezen farkassal élünk magyar szavainkban nem mint magánálló betüvel, hanem mint lágyító jellel; és már csak ez is elég volna arra, hogy különböztetésül a görög magánhangzót másképen jegyezzük. De miképen? A mai grammaticusok ugyan az *υ*-nak *i* hangot adnak; hogy a régi gö-

Digitized by Google

rögök is ezt a hangot tulajdonították légyen annak, nem hiszem: mi szükségek volt két ugyan azon egy hangú 's mennyiségű — mind a kettő kétes (anceps) a görögöknél — betüre, ha egy épen azt a szolgálatot tette, mit a kettő? 'S a Romaiak is mért *i*-vel nem vették által, mint tettek a rövid 's hosszú de egy hangu *e*-vel, 's *o*-val? Ez az észrevétel megerősít engem abban a véleményben, hogy az *ι*, és *υ* magánhangzóknak atyafiságos ugyan de egyszersmind különböző hangjok vagyon; 's az *υ*-nak épen az, a mi nálunk az *ü*-nek. Ezt felvennem az is készt, hogy némelly görög nevekben, mellyek a Romai litteraturában soha elő nem fordulnak, az *y* szokatlan, 's türhetetlen.

Még három diphtongoszról kell szóllanom: ezek az *αι*, *ει*, *οι*, összefoglalt magánhangzók. Az elsőt a Romaiak *ae*-val vették által, jóllehet ollykor tulajdon szavaikban is majmolták a görög *ai*-t. Az utólsót *oe*-val. Az *ει*-t vagy meghagyták, vagy *i*-vel cserélték-fel. Nékünk eggyik sem sajátunk, valamint a latán *ae*, 's *oe* sem; 's minthogy nem bizonyos, ha a görögök mind a két összefoglalt magánhangzót hallatták e beszédjekben, vagy a kettőt összeolvasztották e; én mind a hármat ugy hagytam, mint a görögben találtam. Az olvasó nem fog vétni, ha mind a kettőt kimondja, mert hogy a görögök is ezt tették, hihetőbb mint nem. — Hogy a görög végzetet megtartsam, szükséges az eredetiség fentartása végett; hogy a sigmát *sz*-vel vegyem által kívánja a jó kimondás; *s* az is, hogy a görög *σ*-nak magyar *sz* felel, mint az *υ*-nak *ü*.

Digitized by Google

III.

Magyar hangmérséklés.

(Prosodia.)

Itt is olly rövidséggel szándékoztam ennen-proszodiámról számat adni, a millyennel tettem ezt a görög szavaknak irásmódjokról, ha barátim, szerzetes társaim, ösztönözéseknek engedni nem akarnék, kik többnyire a magyar ifjuságnak tanitóji lévén, igen hasznosnak találták a hosszabb értékezést erről a még most is több tekintetben bizonytalan tárgyról. Engedtem tanáccsoknak, és minekutána eggyel közzülök, T. Szeder Fabiannal, most Nagyszombati Directorral, hajdan a nagy Révai Miklós valamint kedves, ugy méltó tanitványával ezen tárgyat költsönös levelezésünkben meghányluk volna, a következendőkben állapodtam-meg.

1. Mindenek előtt szükséges azon kivánságat letennünk, hogy minden egész körömszakadtig meghatározhassék, ugy, hogy minden szótag vagy egyedül csak rövid, vagy egyedül csak hosszú legyen. Ezt tenni élő nyelvben szükségtelen is, lehetetlen is. Valóban ezt a pontosságot sem a régi görögöknél, sem a Romaiaknál fel nem találjuk? van helyek a közös, van a kétes mértékü tagoknak, mellyekkel, valamint a beszéllő, ugy a költő is szabadon bánhatik, még arra sem szorítván magát, hogy állhatatosan megmaradjon a felvett mérték mellett, épen azért, mert az efféle tagoknak mértékek bizonytalan; hiszen ha eggyikhez ugy eskünnék a poeta, hogy a másikkal soha ne éljen, az elsőt a másiknak kirekesztésével kárhoztatásával tartaná jónak, az az, a mi kétes, bizonytalan, meghatározhatatlan, azt mint bizonyost határozná-meg; a mi ellenmondás volna.

Digitized by Google

2. Mi a köz beszédben kétes, vagy közös, az olyannak ismértessék a versben is. Mért kellene a poetát szorosb korlátok közzé szorítnunk, mint a beszéllőt? — Innen sarktörvényül szolgálhat a proszodiára nézve imez állítás:

Valami a tiszta, kimivelt magyar fület nem sérti, azzal szabadon élhet a költő.

És helyes Molnár Jánosnak, a régi jeles épületekről irt könyvének bevezető levelében, önszabta törvénye: „A versek készítésében — igy szóll ő — csak a természet volt szemem előtt: a melly szót kettőztet (a természet, vagy is az igaz magyar szóllásmód) meghosszabbít, azt hosszasan ejtem; a mit megrövidít, azt megperdítem én is.“ Helyes és minden kifogáson fellül való törvénye ez a poetának, bár mit mondjon ellene Rajnis. „Nagy dolog, azt mondja ez, az igaz vers-szerzés! nehéz pengetni Apollonak amaz arany lantját 's a t.“ Igaz, de ez a nagy dolog, ez a nehezség, a nyelv természetének, a valódi szó-ejtésnek ismeretében, a költeménynek egész alkatásában fekszik; nem pedig abban, hogy a poeta, a nyelv és dolog természetét elhagyván, maga tetszése szerint költsön magának törvényeket. És ugyan ha a természetet nem követi a poeta, mit fog követni? 'S nemde a törvényeknek, ha törvények akarnak lenni, a nyelv természetéből kell folyniok? Ezt tanulja tehát ki a poeta mindenek előtt; 's minekutánna kitanulta, híven kövesse; de erőszakot ne tegyen fülén, ne kényszerítse ott is türni, hallgatni, hol nem türhet; és ne fogja azt a természetre, mit az nem mond.

Feltévén tehát a helyes szóllás- és irás-módot, vagy inkább a nyelv természetét, mint a hangmérséklésnek általános sarktörvényét, hozzá adván egyszersmind még

Digitized by Google

azt is, hogy hol a szóllásmód kétes, ott a szónak természetére, értelmére, tekintsen a poeta ugy, hogy a mi mozgást, sebességet, örömet, könnyüséget jelent, röviditse; a mi ellenben mozdulatlanságat, szomorúságat, nehezséget jelent, nyujtsa-meg: lépjünk által a proszodiának még most is kérdést szenvedő tárgyaira.

1.

A magánhangzóknak természeti minémüségek, és mennyiségek.

A nélkül, hogy nyelvünket idegen nyelv rámájára huzzam, bizodalmasan elmondhatom, hogy a mi nyelvünknek több tulajdonságai eggyeznek a göröggel, mint a latánnal. Csak a jelentárgyokhoz tartozandókat érentem:

1. Á magyar nyelv nem különben, mint a görög, abban szerencsés, hogy a rövid és hosszú magánhangzók között olly természetes különbség vagyon, hogy a született magyar, ha soha grammatikát nem olvasott is, sőt ha olvasni nem tanult is, az ellen soha nem hibáz, és az idegen szájból ejtett hibás hangot bizonyos kellet-lenséggel hallja füle. Azért valamint a görögök, ugy mi is már az irásban megkülönböztetjük a természetesen rövid magánhangzókat a hosszuktól. Mennyi könnyüség már csak ez is a kezdő magyar versellőre nézve!

2. Bátor a magyarnak ugy nevezett dialektusai ne legyenek, vannak még is különböző szóllásmódjai, provinczialiszmuszai, mellyek között midőn több hibás találtatik, elég van ollyan is, a mit hibáztatni nem lehet. Vannak tudniillik magánhangzóink, mellyek kétes mennyiségüek, illyenek az *i*, *u*, *ü*; ezeket mások röviden, mások nyujtva ejtik ugyan azon szavakban: igy *bíró*, *bíró*, *buza*, *búza*; *tükör*, *tűkör*. Az illyenekben mért ne

Digitized by Google

vállogasson a poeta, nem különben, mint a görög poeták különbféle dialektusaik között vállogattak a nélkül, hogy egyhez esküdtek volna ugyan azon egy munkájokban. Igy Homér a felvett Ioni dialektus mellett élt egyebekkel is; 's az én Theokritom Dórival él ugyan közönségesen, melly az eggyügyü pásztori beszédre alkalmatosb, de él Ionival is. Pedig a köznép között nem különben megvolt az a gunyolódás, a mit tapasztalunk különböző ejtésü magyaraink között. Láthatni ezt, hogy messzebb ne menjünk, a XV. Eidüllionban (87 v. — 94.)

3. A görögök még más tekintetben is jóval szabadabbak voltak versellésekben a Romaiaknál: értem az ugy nevezett *diaeresziseket*, *synaeresziseket*, *aposztrophusokat*, mellyekkel azok igen szabadon éltek, a latánok pedig vagy soha nem, vagy igen ritkán élhettek. A magyarnak is vannak hasonló szabadságai, bátor ritkábbak ezek: p. o. *reá, rá; miért, mért; mondta, mondotta; gazda-asszony, gazdasszony; hála-adatos, háladatos* 's a t. Az efélékkel, mellyeket a bevett szokás jóvá hágy, kedvére élhet a poeta, sőt okos mérsékléssel egyebekkel is. Igy nálam XXIV. Eidüllionban (7. 8. v.) *Aldjatok* van az alkalmatlan *aludjatok* helyett, 's ugy hiszem, nem roszszul, mert van *alszom, aluszom* helyett.

4. Négy magánhangzóink, ugy mint *a, e, o, ö*, olly bizonyosan rövidek, és ismét: *á, é, ó, ő*, olly bizonyosan hosszuk, hogy semmi kétség, semmi nehezség alá vetve nincsenek. Ezekben még a kivételek is, a származottokra nézve, olly természetesek, hogy a született magyar tanulás nélkül is tudja. Igy a hosszú *á, é, ó*, elveszti vonását, 's megrövidül több neveinkben, mikor az ejtegetésben a szó nő, p. o. *nyár, nyarat; sár, sarat; tél, telet; ló, lovat; só, savat.* Ezt ritkábban szenvedi az *ő: tőr, tőrt; hő, hővet*; a *kő* elveszti: *követ, köve.* —

Digitized by Google

Az *a* közös ezekben: *ád, hágy, ad, hagy;* az első formát a szokás, a másodikat az etümologia igazolja; illyen a *mái,* és *mai (hodiernus)* — Az *e* közös ezekben: *nékem, nekem; vélem, velem, (meum) be, bé, (in) méne, mene (ibat) tészek, lészek, vérek, mérész,* nem rosszak, de jobbak röviden, *teszek, leszek* 's a t. Illyenek többen is vannak, mellyeket szokásból kell tanulni. De Virággal abban nem eggyezhetem, hogy *emlekezet emlékezet* helyett jó legyen. Fáj fülem!

5. Hasonló különbséget találunk az: *i, u, ü;* és *í, ú, ű,* hangzók között is, kár hogy nem olly meghatározottsággal. Hogy az első módon irottak rövidek, a másodikon hosszak, jól tudom; de épen az a kérdés, mikor kell élnünk az elsőkkel, mikor az utolsókkal? Ha az eddig élt poetákat, 's a proszodiáról értekezett tudósokat összeveszem, csupa ellenkezésekre találok. Azok is, kik meghatározottan akartak irni ezekről, minden philologiai megbizonyitások nélkül határozgattak. Rajnis, Virág egész lajstromokat irtak, mellyekben a rövid 's hosszú *i, u, ü* tagu szavak hordatnakfel, a nélkül hogy eleget tettek volna. Ugy tetszik egyik is másik is önkényen bántak a dologgal. Lássunk egy két példát: Rajnisnál megnyujtatnak ezekben: *bír, birás, hív, hivás; vídám, vigyáz, vívok; úr, úré, úri, arczúlat, rút, rútúl, múlat, ágyú, búcsú, örül, röpül, épül, épület.* Virág ellenben csak az eggyes taguakban engedi hosszúnak, a származattakban rövidítni kivánja; ő ugyan irja *bír,* de nem *bíró;* hanem *biró;* sőt az egytaguakban is szabadságat ád a poetának. „Eféle egy tagos neveket, ugy mond, beszéd közben megnyujtunk, és a versben is megnyujthatunk." Igy szóll a határozókról is: *ul,* ugy mond, lehet accentussal, p. o. *jámborúl.* Rajnisnál ezekben is hosszú az *ú: orrúak, talpúak;* Virágnak ez annyi, mint *ápad a Duna, apad* helyett. Szóval Rajnis

Digitized by Google

szokása szerint mindent különösen meg akar állapítni; Virág, bátor a rövidítést javallja, még is többnyire közösöknek tartja a mondott hangzókat, mellyekkel a poeta tetszése szerint élhet. Hasonló sőt még nagyobb bizonytalanságot találunk egyéb poetáink munkáikban.

Ez a különbözés, habozás, sőt ellenkezés, mellyet tudós férfiaink, és jobb poetáink között találtam; a különböző szóllásmód mellyről már fen emlékeztem; és enfülemnek ítélete is, melly a mit ma jobbnak talál, holnap ismét kéteskedik eránta; arra határozott engem, hogy ezeket a magánhangzókat általlában a közösök közzé számláljam, mellyekkel szabadon élhessenek poetáink; melly szabadságat ha tőlök ennekutánna is megtagadunk, soha magokat tökélletesen el nem határozhatják; és mi soha az ohajtott egységet elérhetni nem fogjuk, nem lévén ezekre semmi bizonyos törvényünk. Ez a szabadság ellenben véget vet a proszodiai bizonytalanságnak; fiatalainknak kedvet ád a versellésre, és dolgozásaikat felette fogja segítni. De még is kevés kivételek, és jegyzések kivántatnak, nem a poeta szabadságának gátlására, hanem annak mérséklésére.

a) Mind a három, t. i. az *i*, *u*, *ü* az egytagu mássalhangzón végződő szavakban hosszan többnyire helyesbben hangzik, mint röviden; p.o. *szív*, *hív*, *ír*, *sír*; *bús*, *zúg*, *tűz*, *fűz*, *űz*; de már a származatokban jobb a rövid: *szívem*, *írok*, *sírok*; *busongok*, *tüzet*, *füzök*, *üzök*; a magyar nyelvnek ama keleti természetével megeggyező leg, melly szerint a mint szaporodnak, ugy rövidülnek is, a tagok. *Igá*, *ugy*, *igyen*, *emigyen*, *ugyan*, *amugyan* jobbak röviden, mint hosszan. Ezt kell értenünk az *u* és *ü* rekesztőkről, az az, mikor a szó végén mássalhangzó nélkül állanak: *bú*, *düh*, *rüh*; *dühet*, *rühet*; az *i*-ről is ezekben: *sí*, *rí*; de ezekben: *ki*, *mi* (*quid?*)

Digitized by Google

ni, valaki 's a t. röviden jobb. Rajnis, és utánna mások, a *mi (nos) ti (vos)* pronomenekben az *i*-t megnyujtani parancsolják egyedül; mert ezek csak kurtítottak a *minkből, tikből;* nem pörülök, ha ez ugy van e, legalább Verseghy grammatikusunknak helytelen okoskodása senkit meg nem győzhet: nem az, hogy a többes számnak formálója a *k*, mert ezek a pronomenek nem a szokott ejtegetést követik; és minek az elsőben a haszontalan *n* betü is? Vagy ha ott szükséges, miért nincs a másodikban is? E mellett máshol ugyan ez a grammatikus vitatja, hogy az *i* többes szám formáló az illyenekben: *a Királyok népei, népeik* helyett. Ha itt illyen, miért nem lehetne illyen a *mi*-ben, 's *ti*-ben? De legyen a *mi* 's *ti* ezekből *mink, tik*, még nem következik, hogy meg kell azokat nyujtnunk, mintha az *i* összehuzott volna *(contractum)* hiszen nincs nyelv, mellyben a hangzó a mássalhangzóval összehuzódjék; a magyarban pedig, ha történik is két hangzónak összehuzása, a tagot nem nyujtja: p. o. *háladatos, hála-adatos* helyett. Ezek is tehát csak közösök maradnak.

b) A két 's több taguakban az első tagban álló *i, u, ü* hangzók rövidek inkább mint hosszak: p. o. *virág, világítok; uram, után; üröm, türöm;* különösen az *i* igen sokban rutúl hangzanék megnyujtva; igy az *ü* is, melly gyakran *i*-vel cseréltetik-fel.

c) A szó közepén álló *i, u, ü*, röviden helyesbben vétetnek: *irigyem, meghivom; kapumat, indulok, épület, röpülök, örülök.* Jobb *kívülem*, 's *körülem*, mint *kívűlem, körűlem.* Rajnis, Szabó Dávid az utólsókkal éltek; Virág az elsőket javallja.

d) A végső tagban álló *i* jobb röviden ezekben: *lelki, cselekszi;* sőt, ha a vágás *(caesura)* kedvéért nem

Digitized by Google

nyultod, hosszú nem lehet. — Az *u*, és *ü* hosszú is rövid is lehet egy formán: *lapu, lapú; szomorú, szomoru; kezü, kezű; sürü*, és *sűrű*, vagy *sűrü*, vagy *sürű; emberül, vitézül*, vagy *emberűl* 's a t.

e) Az *i* egyedül rövid ezekben: *idő, világ, virág, vitéz*; és valamikor magánhangzó következik reá, p. o. *fiú, hiú, dió, siet*; minden ige, 's név végén, p. o. *testi, lelki, cselekszi, szeretik, engedtetik, hanyatlik, fénylik, gyötrődik.* Egyedül hosszú mindannyiszor, valahánszor hangja hosszú *é* hangjával határos, 's mintegy összevegyült; p. o. ezekben, és a hasonló igékben: *tanít, épit, nemesit, tanítok, tanított* 's a t. azért némellyek ezeket, bátor hibásan, igy irják, *tanét*; mások *tanítt*, még rosszabbúl; abban mindnyájan megeggyezünk, hogy az eféle tag hosszú; igy *szelíd*, mintha mondanád: *szelied*, vagy *szeléd.*

2.

A helyheztetéstől függő szótag-mennyiség.

A helyheztetés *(positio)* a természetesen hosszú, t. i. *á, é, ó, ő* magánhangzókat meg nem változtatja; azért azok, ha mindjárt más hangzó következik is utánnak, hosszak maradnak, p. o. *taré, taréú, jóakaró, bően, bőven* helyett. De a természetesen rövideket az utánnak következő két vagy több mássalhangzó marasztalja, azért hosszaknak vétetnek ugyan azon egy szóban p. o. *szerettem, kart*; akár ugy, hogy egygyik mássalhangzó az első szónak végén, a másik a második elején álljon, p. o. *sebesen ment.* (Az magától értetődik, hogy az igy megnyujtott természetesen rövid hangzó a hosszú vonást fel nem veszi.) De ha a hangzó a szónak végén tisztán áll, az az: mássalhangzó nélkül rekeszti a szót, a következendő szónak elején bár mennyi mássalhangzó áll-

Digitized by Google

jon is, rövid marad; p. o. *drágă prés;* ha mindjárt az *'s* foglaló áll is közttök, p. o. *méně 's jöve; tisztă, 's fejér.*

2. A mi nyelvünkben a *z*, és *j* nem kettős mássalhangzók, hogy hátrálnák az előttök álló természetesen rövid hangzót; p. o. *kăzal, bŭjos, fĕjes;* sőt az össze foglalt két mássalhangzó sem, valamikor csak egy hangot ád, p. o. *ăczél, ĕcset, ătya, ănya.*

3. Kérdés alatt vannak a néma és folyó mássalhangzók, mellyek a görögben és latánban nem marasztaljáik a természetesen rövid hangzót, mikor t. i. a néma után folyó következik, p. o. *bl, kl,* 's a t. A magyarban nem látszanak olly könnyen folyóknak, hogy az előttök álló rövid hangzót ne marasztalnák. Rajnis azonban, kinek több követői vannak, ugy bánt azokkal a magyarban, mint bánunk a latánban. Igaz, hogy a magyar nem igy tagol: *a-blak, szi-kla;* hanem igy: *ab-lak, szikla;* 's ez onnan van, hogy a magyar nyelvnek honni szavai között egy sincs, melly két eféle mássalhangzón kezdődnék; sőt az idegenektől költsönözöttekben is többnyire elválasztja azokat egymástól egy hangzót tévén vagy elő, vagy közbe; p. o. *iskola, barát.* De csak ugyan vannak költsönözött jó magyar szavaink, mellyekben meghagyatnak épen: *frigy, fris, pléh, prés, pribék,* mellyeket, legalább a mivelt ajkok, jól ejtnek. E mellett a szó közepén nem esik olly nehezen az eféle mássalhangzóknak össze foglalt kiejtések: *gyö-tröm, szi-kla;* mivel tehát a poeta nem a tudatlan községnek, hanem a kimivelt résznek irja verseit, nem látom okát, mért ne élhetne ezen szabadsággal is, csak hogy ritkábban, 's ott épen ne, hol több hasonlóknak összehalmazások, nehezítné a beszédet, p. o. *a hűlhătlan lelkek.*

4. Hibásan iratnak a határozók igy: *csendessen, nyájassan; csendesen, nyájasan* helyett: nem különben ezek:

Digitized by Google

nyeresség, vesztesség, hiusság 's a t. *nyereség, veszteség, hiuság* helyett; a két *s* ezekben csak ott áll, hol a gyökér szó végén már megvolt. p. o. *sebes-ség; csendes-ség.* Hibásan kettőztetnek a szó végén az *n*, és *z* ezekben: *templomban, Pesten, földön; atyámhoz, néném hez* 's a t.

5. Vannak szavaink, mellyekben két mássalhangzót sejtünk, bátor csak eggyet irunk: *mező (mezző), halad (hallad), egy (eggy).* Ezekben tehát szabad választás engedtetik a poetának; illyeneik a latánoknak is vannak: *litera, religio, (littera, relligio.)* Az *egy* többektől *eggy*nek iratik; a származottak különbözők: *egyedül, egyenes; eggyes, eggyenlő.* Nagy, és durva képtelenség az *edgy,* vagy *edj;* mért nem: *kedgy,* vagy *kedj, medgy,* vagy *medj, kegy,* és *meggy* helyett? Ezeknél hát: *edgyedül, edgyes, edgyenes;* vagy *edjedül* 's a t. nem különben jó!

6. Ha valamelly szó, mellyre szükségünk vagyon, három 's több csupa rövid tagokból áll, abban az elsőt meghuzhatjuk, p. o. *Fejedelem, veszedelem, adakozó;* vagy ha könnyen meglehet, a második hangzót kihagyhatjuk: *Fejdelem, Fülmile;* az első szabadsággal bátran élhet a poeta, a másodikkal vigyázva.

Végre óvják magokat a szebb ízt kedvellő poetáink az éktelen nyujtásoktól! a közös vagy kétes tagokat rövidítsék inkább mint nyujtsák; ez több jó izlésü magyarnak ohajtása; ez tanáccsa a litteraturában megőszült Virágnak. A kétes tagokra nézve ismét ajánlom a már érentettem természet törvényét; tekintsünk, mennyire lehet, a dolog természetére, melly mindenben első törvénye a poetának: a mozgást, sebességet, könnyüséget, örömöt jelentőkben rövidítsük a hangzókat; mint: *indulok, futok, röpülök; örülök, vidulok, enyhülök,*

Digitized by Google

az ellenkező esetekben pedig nyujtsuk: *bámúlok, zúgok, búgok, dúlok, fúlok; búsongok* 's a t. *sűrű, rútat.*

3.

Az *a* articulusról, és *h* betűről.

1. Az *a* articulust poetáink mind eddig hosszúnak vették, azért, hogy a *z* mellette alattomban értetik, 's aposztrophussal jelentetik (a') és hogy ugy hangzik, mintha a következendő mássalhangzó mellette kettőztetve hallatnék: p. o. *a magyar, am-magyar; a jövendő, aj-jövendő; a katona, ak-katona.* „E nevet, *a ló*, ugymond Verseghy, valóban ugy kell kimondani, mintha igy volna irva: *alló.*"

Én Theokrit fordításában ezt az alkalmatlan, és még is igen sokszor elkerülhetetlen articulust közösnek mertem venni. Mérészségemnek fő oka a különben elkerülhetetlen alkalmatlanság, melly beüt akár csupán rövidnek, akár csupán hosszúnak vegyük. Az állhatatosan hosszú azt az alkalmatlanságot szüli, hogy hexametereinkben, és több más nemü verseinkben, a két tagu jambikus szavak előtt nem állhat: p. o. *virág, tavasz, beszéd*; és mennyi van illyen? és hányszor történik, hogy csupán csak azzal a szóval élhetünk? Az articulusnak pedig kimaradni, ott hol szükséges, nem szabad, különben nyelv hibát követünk-el, nagyobbat bizonyosan, mintha az articulust röviden vesszük. Ha pedig állhatatosan rövidnek vesszük, még nagyobb alkalmatlanságnak adunk helyt, t. i. soha hexameterünket, pentameterünket vele nem kezdhetjük; és hányszor kell vele kezdenünk! — Ez az okom, hogy közösnek vettem, különben inkább rövidnek tartom én azt, mint hosszúnak, mert eredetiképen, és természetesen rövid, 's csak a

Digitized by Google

helyheztetés tehetné hosszúvá, de a minek az articulusra nézve nincs helye. Hiu ok az, hogy a *z* alattomban hozzá értetik, 's ezt az aposztrophus jelenti! Miért értsem én azt oda, a mi ott nincs, 's a mit bizonyosan nem egyébért hagyunk-ki, hanem, hogy ott ne legyen, hogy könnyebb folyamatja legyen beszédünknek? Azért hagytam én ki az aposztrophust is, mint haszontalan czifrát. Nem különben hiu az is, hogy a következendő mássalhangzó kettőztetve hallik; hallassék, a kinek füle türheti az ugyan azon egy mássalhangzónak kietlen harsogását; az én fülem nem hallja. Ugyan kinek tetszhetnének ezek: *ap-pap*, *ab-biró*; *ag-grammatikus*, vagy *agr-grammatikus*, *ak-korbács?* Nem, inkább a *z*-t hozzuk-vissza, 's írjuk: *az pap*, *az biró* 's a t. ezek nem annyira fülsértők. És mi oka, hogy csak épen az articulushoz akarjuk a következendő mássalhangzót érteni, miért nem minden más legalább egytagu 's hangzón végződő szavainkhoz is: p. o. *te*, *ki*, *mi*, *se*, igy: *tev-vagy*, *kísz-szóll*, *miz-zörög*, *tes-sel-látz*; ezek helyett: *te vagy*, *ki szóll*, *mi zörög*, *te se látsz?*

2. A *h* is régi pör alatt van, betü e, vagy csak szellet? Erről én már itéletemet más helyen kimondtam, most csak azt jelentem, hogy minekutánna megeggyezni nem tudunk, az előtte álló, különben nem marasztalt természetesen rövid hangzót közösnek vettem. Virág, ki betünek tartja, igy szóll: „A *h* mássalhangzó, 's nem lehellet; a magyar még a deák szókban is ugy ejti-ki, mint kell, más *abeo*, más *habeo*, más *ara*, más *hara*; más *ora*, más *hora*. A magyar beszédben is *hegy*, nem *egy*, *híg*, nem *ig*, 's a t.“ Ugyan hát a Romaiak nem ugy ejtették e ki, mint kellett? Egy volt e azoknak az *abeo*, és *habeo*, az *ara*, és *hara?* És még sem tartották mássalhangzónak. Bölcsen cselekszik az a poeta, ki

Digitized by Google

az eféle szőrszálhasogató, semmit nem határozó, patvarkodásokat félretévén, utját csendesen folytatja a természet intése után.

Számat kell adnom még arról is, hogy a birtokos nominativusnál kihagytam az aposztrophust: mert a birtokos nevek a birt dolog előtt szinte ugy honn vannak nominativusban, mint datívusban: p. o. *a Fejedelem törvénnye*, annyit tesz, mint: *a törvény mellyet a Fejedelem hozott*; *a Fejedelem lova*, annyit, mint: *az a ló, mellyet a Fejedelem bír.* Datívusban pedig, p. o. *a Fejedelemnek törvénnye*, annyi mint: *a törvény a Fejedelemnek sajátja, tulajdona.* Mind a kettőben pedig egy formán birtokos genitívus lappang, bár mint okoskodjék Verseghy, mert igy oldatnak-fel az eféle kötések: *A Fejedelem*, vagy *Fejedelemnek törvénye, népe; kié a törvény, a nép? Fel. a Fejedelemé*; vagy: *ez a törvény, ez a nép, a Fejedelemé.*

Digitized by Google

Petroszai Trattner Tamás

Emléke.

Trattnert, a hazafit, gyászold, míg lész, magyar; őtet,
A míg eggy élhetsz, Pánnoni músa zokogd.
Ah hánynak volt ő élet-forrása! mi gondos
Lélekkel, 's hánynak nyujta születni kezet.
Téged is oh Theokrit, hogy Hunnia fényes egére
Lépnél, ösztönözött, 's mint anya szülni kivánt.
Elhunyt ő! 's ki magát, hogy több más élne, feledte,
Annak az álnok halál cselt vete, 's elragadá.
Menj Theokrit, menj árva szülött, keseregve, anyádnak
Homlokodon hordozzd, míg szabad élni, nevét.
Menj, 's ki ölébe fogad, kérd, egy csepp könnyet eresztvén
Emlékének alá, sajnosan áldja porát.

Digitized by Google

Digitized by Google

Theokrit.

Theokrit áll előttünk, a Szürakuszai édes éneklő, Praxagonasz, és Philiné' gyermeke, egykorú II. Hieróval, és a Philadelphi Ptolomaiosszal; Aratosz, 's Kallimakhosz költőkkel; tanítványa Philippidasznak, és a Számoszi Aszklepiadesznek, az epigrammatisztának. — Munkájiban, mellyek itt fordítva vannak, Dóri dialektussal él, igen ritkán, mint a XII. eidüllionban, Ionival is. — Ő az első pásztori költő, kinek dallai az idő' viszontagságain győztek, 's egész a mi időnkig fenmaradtak. Azonban valamint ezek is gyakor hézagokkal jutottak-el hozzánk, ugy közzűlök a kritika nem keveset tagad-meg Theokrittól. Csak ugyan a XVI. első eidülliákhoz semmi gyanú nem fér. — A természetes festésekben mennyire haladja-meg Theokrit Virgilt, ez ellenben azt a művészi fenségben, az értelmes olvasó maga itélje-meg; ha ki pedig egyéb tudósoknak kivánja itéleteket látni,

Digitized by Google

olvassa a többek között: Herder's *Fragm. zur Deutsch. Litterat. Zweyte Samml.* — Heyne, *Virgil' kiadásához irt értekezését: de Carmine bucolico*; — Funke' *Real Lexiconját.* Ugyan ezen Lexiconban, és Eschenburgnál: *Handbuch der alten Klassischen Litteratur*; láthatni Theokrit' különbféle kiadásait.

Digitized by Google

THEOKRITOSZ

EIDÜLLIONJAI.

I.

Az éneklő Thürszisz.

Thürszisz.

Édesek oh kecskés a fenyves gyenge fuvalmi,
Melly a forrástól ide zúg; édes de furuglyád
Hangja is; a jutalom te reád vár Pánnak utánna.
Ó ha nyerend szarvas bakot, a nőkecske tiéd lesz;
Ő ha jutalmául kecskét vesz, jut gida néked:
Jó pedig a gida-hus, valameddig tölgye tejellik.

Kecskés.

Éneked, oh pásztor, nyájasb a szirtpatakénál,
Melly völgyünkre magas leszökéssel zúgva leomlik.
A zengő músák ha juhocskát nyernek előtted,
Néked ajándékul bárány jut; nékik ha kedvesb
A bárányka, te fogsz júht nyerni utánnak az első.

Thürszisz.

Tetszik e jó kecskés, kérlek nümphákra, leülve
E függő halmon, hol a hangafa játszik, előttem
Fujni furuglyádat? Kecskéidet őrzöm azonban.

Kecskés.

Nem szabad, oh pásztor, nem nékünk déli időben
Zengnünk; Pánt féljük, ki ha megtér a vadüzésből

Digitized by Google

Fáradtan, nyugovásra ledűl, és vajmi izetlen;
Illyenkor keserű epesár viszketteti orrát.
Ám de mivel jó Thürszi tudod Daphisznak epedtét,
'S pásztori dallásnak kellő tetejére haladtál:
Itt e szilfa körül üljünk ellenbe Priappal,
'S a forrás nümphájival; itt a pásztori enyhely,
A tölgyes. Ha te nékem akarsz énekleni a ként,
Mint hajdan dallál versengve Libüsszi Kromisszal:
Ugy e kecske tiéd, ikereknek az annya, fejésre
Háromszor viheted. Míg ő szoptatja gidáit,
A dézsát kétszer tele adja. Im egy kupa hozzá:
Kétfülü, 's mélyen vájt, szinesen betapasztva viasszal.
Uj az egész metszés, mint ezt illatja jelenti.
Fel-részén ajakát környülveszi téli borostyán,
Mellyet sárga gyapár pillangjai öntnek-el; ennek
Környén kapcsokról lemosolygnak szőke gerezdek.
Asszonyt látni belől, vélnéd csupa isteni alkat;
Fátyol, konty ékíti fejét, körülötte szavakkal
Innen ez onnan amaz vívnak két szép hajas ifjak.
Ő de nem indul ezen, most erre mosolygva kacsingat,
Majd szeme arra szökik, 's noha lángol is értte szerelmek,
A duzzadt szemüek régolta haszontalan égnek.
Egy kora' multa halász mellettek vésve, 's kemény szirt:
Itt az öreg széles hálóját vonja vetésre;
Látni miként bajlódik erős emberhez hasonló,
Minden tagja miként feszül indultába halászni.
Annyira felpettzedt nyakszirton vére erének.
Fürtjei őszek ugyan, fiatallal erőre dé feltesz.
Nem távol mindjárt ettől a tengeri véntől
A halmok legszebb szőllővel rakva pirulnak.
Erre vigyáz egy felserdült gyerkőcze, sövényen
Ülve, ki mellett látsz két rókát: eggyike kuttog
A tők közt, 's a megértt szemeket kapkodja; csalárdul
A gyermek táskája körül forg másika, 's ott van
Míg kenyerében tart. A gyermek tört fon azonban

Digitized by Google

Trücsköknek, 's tüzi szitlyóval, láskára se gondja,
'S a szőllőt feledé, font munkájának örülvén.
A kupa környékét hajlékony tüske övedzi,
Aioli bálvány-műv, bámulsz majd rajta, ha látod.
Egy kalidóni hajós kecskét vőn értte kezemből,
'S egy nagy tiszta tejű sajtot. Még nem vala számnál,
Senki nem érenté. Neked ezt im nyujtom örömmel,
Hogy ha az édes dalt elmondod, drága barátom.
Nincs irigyed bennem. Kezzd, oh kezzd! kedves az illyen
Szép ének feledő stüxnek prédája ne légyen.

Thürszisz.

Kezdjetek, oh músák, oh kezdjetek erdei dalhoz!
Aitnai Thürszisz dall, Thürszisznek szózata hangzik.
Hogy Daphnisz epedett, nümphák hol voltatok akkor?
Péneosz édeniben, vagy Pindoszon? ám sem Anápósz'
Nagy folyamát nem birtátok, sem az Aitnai bérczek'
Csuccsait, a szentebb vizeken sem uszátok Akiszban.
Kezdjetek, oh músák, oh kezdjetek erdei dalhoz!
Őtet farkassal pardúcz ordítva kesergék,
Néki az erdőkben könyüjit hullatta oroszlán.
Kezdjetek, oh músák, oh kezdjetek erdei dalhoz!
Mennyi tehén járult lábához mennyi bikával!
Mennyi ünőcske 's tulok-borjú búvalta keservét!
Kezdjetek, oh músák, oh kezdjetek erdei dalhoz!
Első a hegyről Hermesz szállott-le, 's „ki Daphni" —
Igy szóllalt — „ki epeszt? kedves, ki szerelme hevít igy?"
Kezdjetek, oh músák, oh kezdjetek erdei dalhoz!
Erre az ökrészek jönnek, kecskések, ihászok,
'S mindnyájan kérdik: „Mi bajod lön Daphni?" — Priáposz
Jő, 's szóll: „Daphni szegény, mint olvadsz!" Lánya pedig most
Lábaival berken, 's forrásokon által iramlik.

Digitized by Google

Kezdjetek, oh músák, oh kezdjetek erdei dalhoz.
Mond: „Be szerencsétlen, be ügyetlen, Daphni, szerelmed!
Ökrész volt neved, íme levél kecskéshez hasonló:
A kecskés szemeit nősző kecskékre meresztvén,
Arczában sárgúl, fájlalván hogy maga nem bak.“
Kezdjetek, oh músák, oh kezdjetek erdei dalhoz.
„Igy te leánykákat látván mosolyogni körülted,
Bádgyasztad szemeid', velek hogy kedvedre nem élhetsz.“
Kezdjetek, oh músák, oh kezdjetek erdei dalhoz.
A pásztor semmit nem szólla, de durva szerelmét
Fogytig vitte szegény a rendelt élet-határig.
Kezdjetek, oh músák, oh kezdjetek erdei dalhoz.
Küprisz is a kegyes eljött volt, a gyenge mosolygó,
Titkon ugyan nevetett, de belől forralta haragját.
„Daphni te büszke valál, mondá, győzhetni szerelmet,
A győztlen szerelem diadalt vett nemde te rajtad?“
Kezdjetek, oh músák, oh kezdjetek erdei dalhoz.
Ellenben Daphnisz neki igy szóllt: Küpri gyülölt vagy,
Küpri kegyetlen vagy, 's szomorú üldője nemünknek.
Véled e hát, hogy már nem fog kiderülni nekem nap?
Daphnisz poklokon is bút fog terjesztni Eroszra.
Kezdjetek, oh músák, oh kezdjetek erdei dalhoz.
A pásztor Küpriszt igy szóllította: Lebegj-fel
Ida' hegyére, lebegj Ankhiszhez: tölgyeket ott lelsz;
Itt szittyót, itt a méhraj döngése kecsegtet.“
Kezdjetek, oh músák, oh kezdjetek erdei dalhoz.
„És szép, mert maga is legelő nyájt őriz, Adónisz,
Ö nyulakat nyilaz, és lest hány más-féle vadaknak.“
Kezdjetek, oh músák, oh kezdjetek erdei dalhoz.
„Kelj ismét, 's Diomédhez eredj, 's közelítve imigy szóllj:
Daphniszt, a pásztort, meggyőztem; most velem harczolj.“

Digitized by Google

Kezdjetek, oh músák, oh kezdjetek erdei dalhoz.
„Farkasok és hiuzok, 's barlangi lakóji hegyeknek,
Éljetek, o medvék; pásztortok, Daphnisz, az erdőt,
'S e ligetet nem járja tovább. Ah, élj Arethusza!
És tí hüs folyamok, kiket a szép Thümbrisz ereszt-ki.“
Kezdjetek, oh músák, oh kezdjetek erdei dalhoz.
„Ennen az a Daphnisz, tehenit ki körültetek őrzé,
Ennen az a Daphnisz, ki italra vezette bikájit.“
Kezdjetek, oh músák, oh kezdjetek erdei dalhoz.
„Ah Pan, Pan! te Lükaiosznak légy bárha magasra
Kelt hegyein, 's járdalld-el Mainalosz' ormait; indulj
Szikelia szigetébe, kerüld most bérczit Elixnek,
'S Likaonid' sirját, bár ezt tisztelje Olümposz.“
Szünjetek oh músák, oh szünjetek erdei daltól.
„Jöszte Király, vedd-ált ezen édes hangu furuglyát,
Tiszta viasz foglalja, 's helyes karimája tekertse.
Ah engem már már leragad poklokra szerelmem.“
Szünjetek oh músák, oh szünjetek erdei daltól.
„Csipke bokor már hozz ibolát, 's tí durva tövések,
Hozzatok; a narczissz fenyvekről nyujtsa virágit.
Vessze utát minden: 's jegenyéken körtve teremjen.
Mert elhuny Daphnisz! már szarvas ebekre rohanjon;
Fülmile a hegyeken vijjon fütyörészve bagollyal.
Szünjetek oh músák, oh szünjetek erdei daltól.
Ennyit szóllt, 's megszünt. Akará őt' még Aphrodíta
Felserkentni, de már éltének szálait a sors
Elfogyatá. Daphnisz folyamon ment által; az örvény
Nyelte-be, kit músák szeretének, 's csermelyi nümphák.
Szünjetek oh músák, oh szünjetek erdei daltól.
És te kupát, 's kecskét nekem adj; áldozni tejével
Músáknak fogok én. Üdvözttek légyetek, ismét
Üdvözttek músák! Máskor szebb dalra teszek szert.

Kecskés.

Vajha folyó mézzel szép szád legyen öntve, barátom,
'S tellyes lépmézzel; 's egyed Aigilosz hozta fügéjit.

Digitized by Google

A kupa, nessze, vegyed, 's visgáld, illatja mi kedves,
Azt vélnéd hogy a Hóráknak forrási fereszték.
Jőj ide Kisszaitham! Te fogod már fejni. Ti kecskék
Késsetek a táncczal, ne hogy a bak rajtatok üssön.

II.

A bűbájos.

Merre borostyánim? szaporán hozzd Thesztüli; 's mérges
Nedveim? A poharat koszorúzd júh szőr biborával.
Hogy ha talán kínzó szeretőmet vissza igézem,
A ki tizenkét nap folytában bujdosik innen.
Azt sem tudja talán nyomorult, ugyan élek e vagy sem.
A vad! az ajtómon sem zörgete; 's más szeretőhez
Vonzá a csélcsap lelkűt Aphrodita Erosszal.
Holnapi nap Timagét' küszdő mezejére menendek,
Hogy lássam, 's panaszim', mért tett igy szórjam elébe.
Most büvös áldozatom bájolja; te erre Szeléne
Tisztán nyujtsd fényed', neked, oh csend asszonya, zengek.
Néked is oh Hekaté! kit ebeknek kelkei félnek,
A holtak bús sirjaikon, 's rút vérbe' ha lépdelsz.
Üdvözlégy Hekate, te kietlen, légy ma segédem;
Tedd, hogy ez a méreg legyen ollyan erőre kezemben,
A millyent Médéia csinált, 's Kirke, 's Periméde.
Vonzd oh bájos ital, vonzd-vissza lakomhoz az ifjat.
A tűz lisztet emészt, elsőben Thesztüli ezt hintsd,
Thesztüli! hah nyomorék, hol eszed? vagy nemde te engem
Még te is, undok lány, merhetsz megvetve kaczagni?
Hints sót, 's hintve kiáltsd: Delphisznek csontjait hintem.

Digitized by Google

Vonzd oh bájos ital, vonzd-vissza lakomhoz az ifjat.
Delphisz emészt engem, 's én szórok tűzre borostyánt
Delphiszben, 's mint az pattog lángolva, miképen
Hirtelen ellángol, 's hamvat sem látni utána:
Delphisznek testét nem máskép lángja emésszе.
Vonzd oh bájos ital, vonzd-vissza lakomhoz az ifjat.
'S mint én Istenek ált olvasztok tűzbe' viasszat,
Ugy Delphiszt, a Mündiait, tikkassza szerelme.
És valamint ez az ércz csiga perdül, küpri, előtted,
Delphisz nem máskép ajtómnak előtte peregjen.
Vonzd oh bájos ital, vonzd-vissza lakomhoz az ifjat.
Most korpát hintek; neked, Artemi, hódol az alsó
Országban Rhadamanth, 's komolyabb ha mi benne
lehet még.
Thesztüli, már az ebek harsán utszákan ugatnak,
Istenném a hármas uton: verd, rajta, az érczet.
Vonzd oh bájos ital, vonzd-vissza lakomhoz az ifjat.
Csendesen áll tenger, szelek is lenyugodtak ürökben;
Csak keblem fenekén nem tud lenyugodni gyötrelmem.
Hozzá gyúlva fogyok, ki csalárdul nőnek helyette
Engem ringyóvá tön; már oda lányi szemérmem.
Vonzd oh bájos ital, vonzd-vissza lakomhoz az ifjat.
Hármasan áldozom én, Istenném, 's annyiszor arra
Kérlek, akár asszonyt vegyen ölbe, akár deli férfit
Olly hamar oltsa hevét feledés, Theszeosz Ariadnét,
A legszebb fürtüt, mint hagyva feledte az álnok.
Vonzd oh bájos ital, vonzd-vissza lakomhoz az ifjat.
Hippomanesz növevény, terem Arkadiaban, ez által
A mén 's kancza lovak gerjedve dühödnek hegyekben.
Nem máskép akarom Delphiszt a dics'-mezejéről
Elhagyatott házamba viszont be dühödve rohanni.
Vonzd oh bájos ital, vonzd-vissza lakomhoz az ifjat.
E' rojtot Delphisz nem rég hordozta ruháján,
Ezt most elfejtvén haragos lángoknak adandom.
Haj! haj! bús szerelem, te reám tekeredve, kiszívtad
Testemből a megsürüsült vért nádi nadály ként.

Digitized by Google

Vonzd oh bájos ital, vonzd-vissza lakomhoz az iſjat.
Most török össze gyikot, poharat neked holnap adandok.
Thesztüli e mérget vévén kend rá küszöbére,
Mellyen még most is függ lelkem, megvete ő bár.
'S rá köpvén mondjad: Delphisznek csontjait hintem.
Vonzd oh bájos ital, vonzd-vissza lakomhoz az iſjat.
Most egyedül lévén, min kezdjem nyögni szerelmem?
Hol kezdjem? Ki hozá e rosszat, haj ki! fejemre?
Vaj nem jött Übalosz kosaras lánykája előnkbe
Artemisz árnyligetén, hol számas serge vadaknak
Ünnepileg lépdelt, volt közttök anyái oroszlán?
Mondsza szerelmem erét, te imádott, mondsza Szeléne!
Engem Theükharila megholt dajkája, lakunknak
Hű szomszédja ezen pompát szemlélni felunszolt,
A jó Thráki leány, 's én oh boldogtalan őtet
Ártatlan követém, szép bársony köntös utánnam
Uszván volt rajtam, 's Kleariszte gyenge palástja.
Mondsza szerelmem erét, te imádott, mondsza Szeléne.
Utközepen voltam, házát közel érve Lükonnak,
Itt megpillantám Delphiszt, 's vele Éüdamipposzt.
Pelyhe az álloknak sárgább volt réti virágnál,
'S mint az övék nem szebb, hó mellyed, tiszta Szeléne,
Hogy szép munka után tusahelyről vissza jövének.
Mondsza szerelmem erét, te imádott, mondsza Szeléne.
Hogy látám, bódulva valék, 's lelkembe szorultan,
Én nyomorú! arczam kékült, 's a pompa szememre
Iztelenül ragyogott, 's nem tudtam, vissza lakomhoz
Mint tértem, valamelly gyujtó nyavalyában epedtem.
Tíz nap 's tíz éjjel fekvém nyoszolyámra szegezve.
Mondsza szerelmem erét, te imádott, mondsza Szeléne!
Testem nyírfűnek csak igen lőn mássa; fejemnek

Digitized by Google

Minden szála lefolyt, 's rajtam mást nem vala látni,
Mint csupa bőrt, csontot. Kértem mindenki tanáccsát:
Egy banya sem volt kéretlen, ki kuruslani tudna.
Nem lőn semmi segéd, 's az idő gyors szárnyokan elment.
Mondsza szerelmem erét, te imádott, mondsza Szeléne!
Végre leánykámmal közlém nyavalyámnak eredtét:
Thesztüli, menj, mondám, forró nyavalyámra keress irt;
Engem egészen bír a Mündai férfi; sietve
Menj Timaget tágos mezejére, 's keressd-fel az iſjat.
Mert oda gyakran jár, ott kedves néki leülni.
Mondsza szerelmem erét, te imádott, mondsza Szeléne.
'S őt ha magát egyedül nyugton leled, ints neki titkon,
'S mond: téged Szímaitha hivat; 's hozd őtet előmbe.
Igy szóllék, ő ment; 's vele Delphiszt a sima képüt
Házamhoz vezeté. Én mint megláttam az ajtó
Belküszöbén könnyed lábokkal szökni keresztül:
(Mondsza szerelmem erét, te imádott, mondsza Szeléne)
Testemben fagylalva levék hóként: az ijedtség
Cseppei homlokomon, mint zápor, hulltak ölembe.
Szóllani nem tudtam, 's annyit sem, mennyit az alvó
Gyermekek annyokhoz tudnak töredezve kiáltni.
Megmerevedve viasz-kép ként leve testem egészen.
Mondsza szerelmem erét, te imádott, mondsza Szeléne
A ravasz igy látott, 's szemeit most földre szegezte,
'S egy könyöklőre leült, 's igy kezdett ülve beszélni.
Ah Szímaitha kegyes, megelőztél annyira engem,
Mennyire én minapán megelőztem futva Philínoszt,
Engemet, hogy meglátnálak, házadba hivatván.

Digitized by Google

Mondsza szerelmem erét, te imádott, mondsza Szeléne!
Vallom az édes Eroszra, magam fogtam vala jönni,
Két 's három társsal, szeretőd csendjében az éjnek,
Keblemben szép almáit tartván Dionüsznek,
Nyirkoszorút fejemen, Héraklész szent növetényét,
Biborszín czafrangokkal bekeritve körösleg.
Mondsza szerelmem erét, te imádott, mondsza Szeléne!
És ha te elfogadál, lön boldogság, az erősebb
'S a legszebb ifjak közt fogtam lenni az első;
'S megnyugodott, csókot szép szádról nyertem ha eggyet.
Hogy ha elüzni fogál, bézárva előttem az ajtót,
Fáklákkal fokosok fogtak rád szálni bizonnyal.
Mondsza szerelmem erét, te imádott, mondsza Szeléne.
Most első hálám szép Küpriszt illeti, vallom,
Küprisz után te valál, lángomból a ki kimentél,
Asszonyom, a félégettet házadba hivatván.
Mert csak ugyan gyakran veszedelmesb lángot ereszt-le
Ránk a játszi Erosz, maga mint Liparáji Hephaisztosz.
Mondsza szerelmem erét, te imádott, mondsza Szeléne!
Ő ágyból a gyenge szüzet kiemelni, 's az asszonyt
A még gőzölgő nyoszolyából tudja hevével.
Igy szóllt ő, 's ah én, hiszelékeny, csalfa kezénél
Lágyon fogva felém rengő vánkusra lehajtám.
Test testtől melegedt, 's forróbb mint ennekelőtte
Lőn arczunk, 's kezdénk susogásunk' nyájasan eggyütt.
'S hogy csevegésemmel ne marasszalak, égi Szeléne,
Végre megeggyeztünk, 's kívánt czélunkat elértük.
Szemrevetésekkel nem terhelt engem azolta
Tegnapig, őt én sem; 's jön íme Philiszta siposném'

Digitized by Google

Annya, 's Melixónak, házamhoz látogatóban,
Csak ma, hogy Éosz a széles tengernek öléből
Néki pirulva tüzes lovait magas égnek ereszté.
Ő a többek közt Delphisznek mondta szerelmét.
Vágya szerelmének lány volt e vagy ifju, azonban
Nem mondhatta bizonnyal; elég, hogy borral
Erosznak
Áldozatot tön szüntelenül, még futva tovább állt;
'S mondá, hogy házát koszorúk diszesítik ezentul.
Mind ezeket mondá vendégem, 's monda valókat:
Mert ezelőtt hozzám háromszor négyszer is eljőt,
Gyakran mellettem hagyván a Dóri edénykét;
Most de tizenkettőd naptól nem láthatom őtet.
Uj gyönyörökbe merült? 's mentem feledésbe előtte?
Most szerelem-bájjal késztem, de ha gyötreni nem
szün,
A haragos végzés pokol utját szabja hevének.
Olly mérget, mondom, tartok számára tokomban,
Asszüri vendégem millyent készítni tanított.
Élj te dicső! lovaid' fordítsd már bő Okeannak,
Én, a mint kezdtem, viselem gyötrelmem' azonban.
Élj kegyes Istenné! 's ti a lágy éj szekerének
Társkövetői, kies csillagzatok, éljetek eggyütt.

Digitized by Google

III.

Amarüllisz.

Bájt, Amarülli neked, zengek; kecskéim azonban
A hegyeket járják; itt őket Títürosz őrzi.
Títüre, oh te igen kedves, kecskéimet őrizzd!
És forrásra vezessd, oh Títüre; féltökü baktól,
Attól a sok szőrűtől tarts: fel ne ökleljen.
Ah Amarülli, kegyes, barlangból mért kitekintve
Nem szóllítsz engem kedvesnek? vagy te gyülölsz e?
Vagy lapos orrom bánt, nümphám, vagy hosszu szakállom,
Hogy ha közel szemlélsz? Magamat felakasztani késztesz!
Ime tiz alma neked, mind ezt szedegettem azon helyt,
Hol te hagyád szednem: vedd-el, hozok holnap is ennyit.
Visgáld, oh kérlek, kinzó fájdalmamat; ah! ha
Méh volnék, döngvén mély barlangodba repülnék,
Téli borostyánid 's perjéiden által evezvén.
Most ismérem Eroszt: ő vajmi vad Isten; oroszlán
Emlők szoptatták, 's nevelé erdőkben az annya.
Gyujtva emészt engem, 's tüze mélyen csontimig éget.
Bájszemü, sziklakeménységű, oh barna szemöldü
Nümpha, karold-ált a kecskést, 's nyujtsd csókra az arczád'.
Mert mi hiú legyen is bár a csók, édes az érzés.
Megteszed, a koszorút hogy részecskékre tiporjam,
Melly, Amarülli, borostyánból értted fejemen függ,
'S bimbós rózsákból, 's jó illatu petreselyemből.
Hah mi levék! 's mi fog érni szegényt! te, te nem könyörülsz e?

Digitized by Google

Bőrös köntösömet levetem, 's ez özönbe szökendem,
Hol thünnhalra veté hálóját gondosan Olpisz:
'S bár meg nem halok is, néked gyönyörödre lesz e kép.
Csak minap értettem, kérdezvén, hogy ha szeretsz e;
A pipacsot tenyeremre ütém, 's nem csattana semmit,
Szitoszlott inkább, 's forró tenyeremben elhervadt.
És igazat mondott Agrois a szita-jósló,
Hogy minapán füveket hajhászván, én te utánnad
Hajlom egész szívvel, nem akarsz de te tudni felöllem.
Én neked egy kecskét tartok, kettősnek az annyát,
Mermnon lánya ezért a barna Erithakisz engem
Szépen kért, 's én néki adom, te kaczagsz hiszen engem!
Vígan! jobb szemem ugrándoz: látandom e hát őt?
Folytatom énekem' itt hosszan neki dülve fenyőnek.
Hogyha talán rám néz! nem gyémánt szíve egészen.
Hippomenesz szűzet kívánván venni magának,
Almát véve kezébe, futást végzett: Atalanta,
Látván, mint dühödött, melly mély szerelembe merült el!
Othrüszról nyáját hajtotta Püloszba Melampusz,
A jósló, még is nyugodott keblébe Biasznak
A bölcs Alphesziboianak híres kecsü annya.
És ki után epedett a szép Küthereia, ki volt az?
A hegyeken juhait legelő lágy pásztor Adónisz,
Karjai Küprisznek kit holta után is öleltek.
Endümion boldog, kit végtelen álom ölelget;
'S Iaszion boldog, kedves lány, ugy hiszem, a ki
Annyiba' részesedett, mennyit nem hallhat avatlan.
Fáj fejem, és te nevetsz! El, elhagyom énekem' én is.
Bádgyadtan ledülök, lesz mit farkasnak emésztni:
Ez, hiszem, édes méz ként fog tetzhetni inyednek.

Digitized by Google

IV.

A pásztorok.

Battosz.

A csordát ki bizá Korüdon rád? nemde Philondasz?

Korüdon.

Nem; nekem e csordát Aigon legelésre bocsátá.

Battosz.

Nemde alattomban mind megfejed estve csalárdúl?

Korüdon.

Borjait ám csecs alá az öreg maga hajtja, 's vigyázgat.

Battosz.

És maga a tehenes távozván merre kovályog?

Korüdon.

Nem tudod? Őt Milon maga Alphéoszra ragadta.

Battosz.

Hisz' soha nem látott küszdőt, felkentet olajjal.

Korüdon.

Héraklész, mondják, nem volt jobb nála erőre.

Battosz.

Én is anyám vallása szerint győzöm Polüdeükeszt.

Korüdon.

És elmenve kapát, 's húsz birkát víve magával.

Battosz.

Milon tette, hogy a júh farkas módra dühödjék.

Korüdon.

Őt pedig itt az ünők bőgéssel vissza idézik.

Battosz.

A nyomorú párák, melly rossz pásztorra találtak!

Korüdon.

Vaj bizony ők nyomorúk, nem akarnak fűbe harapni.

Digitized by Google

Battosz.

Nézzd itt e borjat, csak alig van csontja szegénynek.
Mintha csak a harmat táplálná, 's élne trücsök ként.

Korüdon.

Nem, föld légy te tanúm, legelőt nekiAiszarosz ád most,
'S a gyengébb füveket fűzetként hintem elébe.
'S ernyi Latümnosznak gyakran víg tánczra idézik.

Battosz.

Itt e verhenyeges bika bé rossz! Vajha magának
Lampria undok népe vegyen, mikor áldozatot tesz
Hérének, mint ez: mert e nép vajmi gonosz nép.

Korüdon.

Én pedig őt őrzöm Malimnoni 's Phüszki vidéken,
'S Néaitosz mellett, hol minden búja tenyésztü:
Gyenge zanót, édes nád, és jó illatu méhfű.

Battosz.

Jaj éhen vesznek tehenid; jaj, jaj neked Aigon!
Míg magad elszántan szomorú diadalra törekszel;
Sípod is elromlik, mellyet hajdan magad öntél.

Korüdon.

A nümphákra, nem így; ő hogy Píszába elindult,
Adta ajándékul nekem azt; vagyok énekes én is.
Jól követem Glauke 's Pürrhosznak verseit; és el
Zengem dalba' Krotont; oh városok éke Zakünthosz?
'S Lakiniont, a hajnali tájt, hol az ismeretes hős,
Aigon faldalván maga nyolczvant költe lepényből.
Ő maga a hegyről hoza körmén fogva bikát le;
És Amarüllnek adá. Ezt látván messze leányok,
Sikolgattak; ezen kedvére mosolyga az ökrész.

Battosz.

Oh Amarülli, kegyes! téged, bár halva feküdj is,
Nem feledünk. Mint kecskéim, nekem annyira kedves
Emléked. Hah melly vad sors juta nékem örökben!

Korüdon.

Jobbra kelendsz holnap, légy, kedves Batte, vigasztalt.

Digitized by Google

Bízz élőkbe, az elhunytban, már semmi reményed.
Néha Zeüsz mosolyog, jő hozzánk néha esővel.

Battosz.

Enyhülök én; de te borjaidat térítsd; olajágat
Rágnak az esztelenek. Csitt innen félre fejér te!

Korüdon.

Félre Kümaitha, halomra siess; nem hallod e szómat?
Eskem Pánra, jövök, 's elhidd a vége kemény lesz
Hogyha tovább nem mész; meg most ide, nézze az ember!
Volna csak itt görcsös botom, ám hátodra eresztném.

Battosz.

Nézzd, nézzd, ohKorüdon, Zeüszért! egy tüske bokámat
Mélyen megvérzé; mint nő e tüske magasra
'S melly bujón ágzik! borjad vesszen-meg az álnok;
Törve utánna szurám magamat meg. Látod e hol van?

Korüdon.

Már már körmöm alá vettem; 's ím itt van egészen.

Battosz.

Milly kis tüske mi nagy fájdalmat okozhat erősnek!

Korüdon.

Hogy ha hegyekre akarsz, saru nélkül, Batte, ne indulj:
Csitke bokor terem a hegyeken sok durva tövéssel.

Battosz.

Szóllj igazat Korüdon, öreged még habzik e most is
Barna leanya után, kibe a minap égve bolondult?

Korüdon.

És csak igen, nyomorú! minapán közelitve feléje,
A barlang mellett lagyan nyujtódzva találtam.

Battosz.

Hah a bűja öreg! szatüriszkekkel nemed együtt
Jár, 's vagy apro csontu Pánokhoz szinte hasonló.

Digitized by Google

V.

Az utazók.

Komátász.

Fussátok kecskék a pásztort, a szübarítát;
Fussátok Lákont, ő tegnap bőrt lopa tőlem.

Lákon.

A forrást juhaim fussátok, lám közelít már,
A ki furuglyámtól minapán megfoszta, Komátász.

Komátász.

Vaj mi furuglyádtól? mikor? — oh szübarítai szolga,
És mi furuglyád volt? Korüdonnal nemde te szoktál
Gyakran nádsipokon versent csikorogva dadogni?

Lákon.

Ezt nekem, oh szabados, Lükon adta. De mondsza Komátá,
Valljon melly bőrt vitt-el tőled Lákon orozva?
Hisz' még Eümárász gazdádnak sincs, mire düljen.

Komátász.

A tarkát, mellyet Krokülosz ada, áldozatúl hogy
Nümpháknak kecskét mutatott; ezt nemde kaján te
Már is irigyletted, míg végre belőle kifosztál.

Lákon.

Pán, a parti tanúm, bőröd' nem vitte Kalaithosz
Gyermeke el Lákon; 's ha szavam hazug, íme Komátá,
A szirtről egyenest Krátiszba dühödve rohanjak.

Komátász.

Én pedig, oh Lákon, a tó nümphájira eskszem,
Kiknek mindenkor kívánok lenni kegyekben:
Hogy sipodat tőled soha el nem orozta Komátász.

Lákon.

Ezt ha hiszem néked, Dáphnisz gyötrelme kinozzon.

Digitized by Google

Ám ha akarsz gödölyét, ez nem szent, tenni velem fel,
Versent én veled énekelek, míg tetszik inyednek.

Komátász.

Marszüa igy verseng Athanével. Merj csak azonban,
Én gödölyét, te kövér bárányt fogsz ellene tenni.

Lákon.

Mit, te csalárd, neked e feltett csere látszik helyesnek?
Gyapju helyett ki akar szőrt nyírni? ki fejje kutyának
Tölgyét kecske helyett, a melly most elle csak épen?

Komátász.

Társának győztét ki előre igéri magának,
Mint te, darázs trücsköt bízván győzhetni; ha néked
Nem tetszik gödölyém, ím a bak; kezd-el azonban.

Lákon.

Vaj ne siess! nincs tűz sarkadban; kellemetesb lesz
Éneked e vadolajfák közt, a hűs liget árnyán.
Itt hol tiszta vizek szaladoznak, 's lágy gyep alattad,
Hűs nyoszolyát nyujtván; itt sáskák tábora zendül.

Komátász.

Nem sietek; de nagyon fáj, hogy te szemembe merészelsz
Illy egyenest felnézni, kit én mint gyermeket egykor
Oktattam. Nyomorú ezzel hálálad e a jót?
Táplálj farkasokat 's ebeket, majd végre megesznek.

Lákon.

És mikor oktattál? mondassza mi jóra tanítál?
Nem jut eszembe bizony. Te kaján embercse, te hitvány!

Komátász.

Akkor hogy te nyögél, 's én nyujték orvosi enyhet;
A kecskék bőgtek, 's a bak forgóda körültök.

Lákon.

Vaj ne gyalázkodjál, csúf ember! veszni előttem
Jöszte közel hozzám, oh jöszte dalolni utólszor.

Digitized by Google

Komátász.

Nem megyek én hozzád; itt tölgyek, káka 's az édes
Döngéső méhraj vídít szállangva körültem.
Itt hüvesen csörg két forrás; itt gyenge madarkák
A fák lombjai közt zengnek, 's mint kedvez az árnyék!
Nálad semmi hason: rád hányja fenyőfa diójit.

Lákon.

Báránybőrt 's gyapjat fogsz itt nyomdozni, ha eljösz,
Álomlágyságut; bakbőrök nálad azonban
Olly ocsmány büzüek, kecskés mint szinte magad vagy.
Lesz kupa is, feltéve fejér téjjel tele, jó nagy,
Nümpháknak, 's egy mást állítok drága olajjal.

Komátász.

Hogy ha te hozzám jösz, lesz lágypuha perje alattad.
És gyöngyös pólaj; kecskéknek bőre terítve:
Négyszer lágyobb ez, mint báránybőreid; e'hez
Pánnak nyolcz poharat téjjel tele áldozom én itt,
'S annyi pohár lépet tele édes mézzel adandok.

Lákon.

Hát onnan versengj velem, és kezd éneked onnan,
Önhelyedet nyomván tölgyek közt. Ugy de ki fog már
Biró lenni? Ha a tehenes bár jőne Lükópász!

Komátász.

Nem; nekem ő nem kell: akarod, hivok eggyet; az erdőt
Járja, favágó ő, most vagdal tüzre való fát
Nálatak ottan fen, szóllítsuk-el, ő maga Morszon.

Lákon.

Szóllítsuk!

Komátász.

Szóllítsd!

Lákon.

Idegen haj! jöszte-ki hozzánk,
Jöszte, 's itélj közttünk, mellyik fog lenni az első
Énekes? Itt versent dalolunk. Morszon te azonban
Sem nékem ne hizelkedjél, sem néki ne kedvezz.

Digitized by Google

Komátász.

Tedd oh jó Morszon, kérlek nümphákra, velünk ezt,
Hogy se' Komátásznak, sem Lákonnak ne hizelkedj.
Thúrioszé a nyáj, mellyet látsz, a Szübaríté;
Eümaroszé, Morszon, a kecskék, a Szübaríté.

Lákon.

Hah Zeüsz! már tőled ki akarta kitudni, enyém e
A nyáj, vagy Szübarítáé? nyelves vagy oh álnok!

Komátász.

Hallod e jó ember, mit mondtam, tiszta igazság;
Én magamat nem hányogatom: de te vajmi fogas vagy.

Lákon.

Mondj hát a mit akarsz; csak hogy városba mehessen
Vendégünk, még él. Oh Paian! csacska Komátász.

Komátász.

Énekemért músák engem kedvellnek előtte
Daphnisznak, 's minap én két kecskét nékik ajánltam.

Lákon.

Én kedvencze Apollonnak; számára legelget
Szép kosom, ám közelít hozzánk a Karnei ünnep.

Komátász.

Többeket is fejek én, mellyek kettősöket ellnek,
A kettőn kivűl; 's ha leány lát, kérdi, magad fejsz?

Lákon.

Ej! ej! husz kosarat tölt Lákon gyenge turóval,
'S szép fiatal gyermek heverísz mellette virányan.

Komátász.

Engem is almákkal hagyigál a szép Kleariszta,
Kecskéim ha közel hajtom, 's mond szépet utánnam.

Lákon.

Engem is a fiatal Krátídász majd nem egészen
Elbájol, mikoron szép fürtjei vállain ingnak.

Komátász.

Csitke virág 's a rét iboláji nem illenek össze
Rozsákkal, mellyek bimbóznak kerti sövény közt.

Digitized by Google

Lákon.

Sem hegyi almákat makkal felváltani nem kell:
Tölgy ada ennek hüvelyt, kedves méz ízek azoknak.

Komátász.

Lányam ajándékban fog tőlem venni galambot,
Mellyet fenyvesben, hol fészkén ül vala, fogtam.

Lákon.

Én Krátidásznak, mihelyest a barna juhomnak
Lágy gyapját leveszem, magam öltözetére adandom.

Komátász.

Csitt! az olajfáktól kecskék; ott a menedékes
Halmokon a csemetés tamarik; forduljatok annak.

Lákon.

Fuss a tölgyestől, haj Kónarosz, és te Künaitha:
Reggeli részre legeljetek itt, mint szinte Phalárosz.

Komátász.

Jó szagú kákából van dézsám; 's Praxitelesztől
Van csészém, neked ezt lánykám számadra megőrzöm.

Lákon.

Van, sereg őrje, ebem, melly gyakran farkasokat dönt;
Ezt Krátidnak adom, vadakat fog néki nyomozni.

Komátász.

Gyűlölöm a vastag farkú rókákat, előllünk
Estenként szokták szőllőjét lopni Mikonnak.

Lákon.

Gyűlölöm a szarvasbogarat, mert gyenge fügéjit
Rágja Philondasznak, 's osztán magasabbra repül-fel.

Komátász.

Tí sáskák, kiknek kedvek szállangni sövényen,
Tőkéim ne harapjátok, még gyenge növésük.

Lákon.

Ah trücskök, mint én kecskésnek gyujtom haragját,
Ugy tí nem máskép aratót ingerleni tudtok.

Digitized by Google

Komátász.

Jút e eszedbe mikor megvertelek, és te fogaddal
Hogy csikorogva tovább állattál tölgynek alája?

Lákon.

Nem tudok én erről semmit, de hogy Eümarosz egykor
Téged megkötözött, 's korbácsolt, jól jut eszembe.

Komátász.

Lássd Morszon, veszed észre miként dúl egyki haragban!
Menj halmokra hamar, 's tépj száraz tengeri hagymát.

Lákon.

Én is megszurtam valakit, nem látod e Morszon?
Menj-el Alentba hamar, 's áss néki kesernye kenyérbélt.

Komátász.

Hímera ágyában téj follyon víznek helyette;
Kráthi pirulj bortól, és hozzon káka gyümölcset.

Lákon.

Mézzel folly Szibaríti nekem, 's a lányka keletkor
Nem víznek, méznek folyamába merítse edényét.

Komátász.

Gyenge zanót, és kecskeszakáll kecskéim ebédjek;
Mastixon járnak, 's heverésznek zöld csemeték közt.

Lákon.

Méhfűben járnak juhaim, 's legelésznek üdülve,
Rózsa gyanánt bújan kendődzik téli borostyán.

Komátász.

Nem kell Alkippe, mert megcsókolni vonaglott
Csak minapán, bár én nyujtottam néki galambot.

Lákon.

Én pedig Eümédest kedvellem, mert neki egykor
Áltnyujtván sipomat, szép csókot nyertem helyébe.

Komátász.

Fülmile szarkával hogy küzdjen, nemde nem illik?
És babuk hattyúval? Te nekem, Lákon, te gyülölt vagy.

Digitized by Google

Morszon.

Vess, akarom, véget, júhpásztor; vedd te Komátá
A bárányt tőlem, mellyet ha megáldozol a szüz
Nümpháknak, nékem jusson falatocska husából.

Komátász.

Jút, oh Pánra, bizony. Most már örömében előttem
Zúgjon bakseregem, míg én kinevetve kaczajgom
Lákont, a pásztort; hogy már valahára jutalmul
Bárányt nyerhettem; majd majd az egekbe szökendem.
Szarvas nyájam örülj, holnap mind eggyike fördik
A Szübaríti kies forrásban. Hej te fejér bak,
Ökledező szarvú, ha te kecskéimre szökendel,
Addig nem fognak nümphák báránynak örülni,
Míg meg nem verlek. Nézzd, ismét! ám ha ma meg nem
Nyúzlak, bár légyek Mélanthiosz, és ne Komátász.

VI.

Az éneklő Tehenesek.

A tehenes Daphnisz 's Dámoitasz egykor, Aráte,
Egy legelőre verék a csordát; fürti pirultak
Ennek, amaz még csak pölyhődzött; 's össze-ülének
Egy forrás mellett nyár-délben, 's rendre daloltak.
Daphnisz kezdé-el, mert első hívta-ki társát.

Daphnisz.

Nyájad után Polüphém almákat hány Galateia,
'S kecskésnek nevez ő téged szerelemre ügyetlent.
És te reá nem nézsz, te szegény, te csak ülve helyedben
Kéj sipodat fuvod; ő ebedet hagyigálja, ki téged,
Őrizvén juhaid', híven követ, és ugat íme
Tengernek tartván, mellynek gyöngy habjai lágyan
A parthoz közelitő lányt zúhogva jelentik.

Digitized by Google

Lássd, ne talán ebed a lánynak megkapja bokáját,
Tengerből ha kiszáll, 's szép testét össze ne dulja.
Ő pedig ott lankad, mint szinte tövésnek alatta
A leesett falevél, mikor a nyár bő heve éget.
És szeretője elől fut, 's nem szeretője után vágy.
'S mit nem tesz? Követ is mozdít már. Ah Polüphéme!
A szerelem sokszor szépnek rajzolja, mi nem szép.
Most már Damoitasz vőn szót, és éneke e volt.

Damoitasz.

Látám, Pánra bizony, látám őt nyájra hagyítni,
Egy szemem, e kedves, lát mindent, 's lássan ezentúl
Mind végig De kemény jóslatját, mellyel ijesztget
Télemosz, ön magzatjainak tarthatja fejekre;
Csak hogy gyötrődjék ismét, nem nézek utánna.
Sőt hogy mást szeretek, mondom, foglalja el őt hogy
A szerelemféltés; oh Paian! mint fog evődni!
Tengerből kirohan, 's szemeit barlangra, juhokra
Görgeti; én késztém gyengén ugatásra kutyámat.
Mert még őt szeretém, keblére simulva nyöszörgött,
Látván, mit teszek én gyakran. Még végre talán csak
Küld követet; de előtte leszen bézárva az ajtóm,
Még nem igéri hogy e szigeten maga vet nekem ágyat.
Nem vagyok én olly rút, millyennek mondanak; egykor
A tengerbe magam betekinték, csend vala rajta.
Szép nekem ajkim alatt a szőr; szép ím ez egyetlen
Szemfényem; 's mint én visgáltam, tenger előmbe
A Pari márványnál fogamat fénytette fejérbnek.
És hogy meg ne igéztessem, háromszor ereszték
Nyált kebelembe; miként vett erre Kotüttarisz engem,
Hogy sarlósoknak zengett minap Hippokoonnál.
Igy végzé Damoit csókját Daphniszra nyomítván.
Ez neki sípot adott, Daphnisz vőn tőle furuglyát.
Sípolt Dámoitasz, 's Daphnisz furuglyája követte;
A lágy pázsiton vigan tánczoltak ünőik.
Eggyik sem győzött, mert volt győzhetlen ez és az.

Digitized by Google

VII.

Az aratás ünnepe.

Egykor városból kimenénk, én 's Eükrit Alentbe,
Még hozzánk kapcsolta magát utitársul Amüntász.
Déoszt ünneppel tisztelték mert Phraszidámosz
'S Antigenész, őket nemzette Lükópeüsz, a mi
Jó van még a régi nemes vérből, Klütiasztól
'S Khalkontól fogvást, Búrinna erét ki fakasztá,
Hajdan erős térdét mélyen sziklába benyomván.
Lombos eger- 's szil-fák erdőt körülötte csináltak,
Szép egyenesre növén a forrást árhnyal elönték.
Még fele utját sem tettük-meg; még Braszilának
Nem tünt-fel sirhalma, velünk ím eggy utas álla
Szembe, derék ember, músák kedveltje, Küdóni;
A neve volt Lükidász, 's hogy kecskés, tudta, ki látta,
Mert ugyan ő kecskéshez volt mindenben hasonló.
Durva tömött szőrű bakbőr már messze fejérlett
Vállain, és még a fris szag gőzölge belőle.
Széles mellye körül eggy agg ruha fűzve, 's körösleg
Egy szőtt öv; 's vadolajfából, görbére hajolvà,
Bot vala jobjában. Gyengén mosolyogva nyitá-meg
Ajkait, és hozzám igy szólla derítve szemöldit.
Oh hol, Szímikhidá, hol jársz e déli melegben?
Most, mikor a gyikok is bokroknak alatta nyugosznak!
Sem nem kóválygnak bokrétás tollu pacsirták!
Vendégségre sietsz mint meghitt? vagy valamellyik
Polgárnak pinczéjéhez juthatni iparkodsz?
Mentedben minden kő sír patkódnak alatta.
'S én, Lükidá kedves, felelék neki, nemde felőled
Mindenek azt vallják, hogy sípfúvásba' te meggyőzsz
Pásztort és aratót? 's ez öröm lángokra heviti

Digitized by Google

Lelkünket; bátor veled én mérkezni, reméllem,
Merhetek. A mi utunk vett czélja Thalűszia; két hű
Férfi az ékes Dámátért vendégleni készül
A föld zsengeiből, csüröket mert búza szemekkel
A kegyes Istenné bőven részekre betölté.
Rajta tehát, minthogy közös ut vezet, és közös a nap,
Pásztori dalt kezdjünk, egymást így kedvre derítjük.
Nékem is a músák felvágák nyelvemet; a nép
Bennem is a legjobb éneklőt nézi; de könnyen
Nem hiszek; énekben, tudom azt, még a Szami ifjat,
Szikelidászt, eddig nem tudtam elérni, 's Philétászt.
Csak mint béka retyeg trücskökkel, küszdök azokkal.
Igy szóllék komolyan, 's a kecskés egyre mosolygván
Ime neked, mondá, legyen e bot tőlem ajándék;
Mert igazán mondom, vagy Zeüsz maradéka egészen.
Gyűlölöm a művészt, ki magát töri, annyi magasra
Házát vinni, miként áll bérczfeje Oromedonnak.
'S a músák szárnyán ki magát a Khioszi költőt
Megtámadni üres csevegéssel hasztalan izzad.
Rajta tehát, tüstént fogjunk itt pásztori dalhoz,
Szímikhidá! 's ugyan én: de miként fog tetszeni, kedves,
A kis dal, mellyet szerzék minap a hegyek allján? —
Ageanax Mitüléna felé jó széllel evedzen,
Még ha nyugotti bakok mellett a déli fuvalmak
Hajtanak is habokat, 's Oríon lép Okeánra.
Csak hogy még Lükidászt gyötrő Aphrodíta tüzéből
Mentse-ki, mert hozzá szerelemtől égek egészen.
Alküonok habokat 's tengert tördelnek előtte,
'S Ausztert és Eüroszt, melly messze hinárokat ingat;
Alküonok, kiket a kékes Néréidek inkább
Kedvellnek valamennyi vizen tengő madarak közt.
Vajh' Mitüléna felé sajkázó Ageanaxnak
Kedvezzen minden, 's őt legjobb partra vezesse.
Én az nap koszorút feltéve fejemre kaporból,

Digitized by Google

Vagy lángrózsákból, vagy gyenge fejér ibolákból;
Bort, Pteleai szürést, fogok ott meregetni kupából.
Tűz mellé dülvén, babot egy más ránt-be azonban.
'S ott eggy ágy karomig fog felduzzadni előttem
Balha 's ökörfarkú fűből, 's lágy petreselemből.
'S ott neked Ageanax emlékül kedvre ivandom,
Ajkimat a poharak vég seprűjére eresztvén.
Ott fog két pásztor sípolni; Akharnai eggyik,
A másik Lükopíta, közel zengsz Títüre hozzá:
Mint szereté hajdan Xénéát Daphnisz, az ökrész;
'S mint bolygott hegyeken, 's tölgyek szomorogtak utánna,
Mellyeket a hűves folyam Imera parti nevelnek.
Ő mikor a hóként egekig nyult Haimoszi bérczen,
Vagy Rhodopén, vagy Athosz, 's vég Kaukaszusz ormain olvadt.
'S dallani fogja miként csukatott ládába Komátász,
A kecskés, még élve szegény, gazdája bünéért;
'S őt mint táplálták a méhek, réti virágot
Hordván a mézes czedrus-kalibába naponként;
Mert száját édes nektárral músa betöltè.
Oh boldog kecskés, neked ez mint lőn örömödre!
A szökrénybe csukott, 's méhektől édes itallal
Tápláltatva egész esztendőt ülve kitöltél.
Vajha az élők közt most élnél itt velem eggyütt,
A hegyeken szép kecskéket számadra nevelnék,
Hallnám szép szavadat, ha fenyő vagy tölgynek alatta
Édesen énekedet zengnéd oh égi Komátá!
Igy szóllott, 's megszünt; most én is utánna viszontag
Igy kezdém: Lükidá kedves! nümpháim ugyan sok
Jóra tanítottak, tehenim' míg bérczeken őrzém,
A miket a hír tán Zeüsznek thronjához emelt-fel.
Mindeneket csak ugyan felmúl eggy; ezt neked íme
Eldallom, de vigyázz, músák kedveltje ki már vagy.

Digitized by Google

Prüsszöge Szímikhidászra Erosz, ah mert az ügyetlen,
Mint a kecske tavaszt, Mürtót ugy szinte szerette.
Ám de Arát, kit amaz köztünk legtöbbre becsült volt,
Ég a gyermek után szívében; tudja Arisztisz,
A jó férfi Ariszt, maga kit nem utálna Apollon,
Ha triposzon verné hárfáját, 's zengne utánna.
Tudja Ariszt, a gyermek után mint gerjed Arátosz.
Ezt oh Pán, Homolosz gyönyörű mezejének az úra,
Tedd, hogy ez önkényen símuljon ölébe amannak;
Bár legyen ő a gyenge Philin, vagy akárki legyen más.
Ezt ha teszed jó Pán, nem fognak tengeri hagymát
Arkadi gyerkőczék váll 's oldal csontidon akkor
Pattogtatni, ha testednek csak csontjai lesznek.
Ám de ha máskép tész, az egész testedre rohanván,
Ált 's ált karczalnak, 's aluszol véredbe csalán közt.
A télnek közepén Édon jeges halmai közt lakj,
Fordulván Hebrosz vizihez medvének alatta;
Nyárba' pedig legelőd legyen a vég aithiopok közt
A Blemü szirtek alatt, honnan Nílusra ne láthass.
'S tí édes vizeit Biblisz 's Hüetisznek elhagyván
A szép sárga Dióna magas várába lakoztok,
Ah piros almaszinű alakok, tí gyenge szerelmek!
Ivetek ejtse nekem le Philint, ah ejtse nekem le,
Mért hogy nem könyörül gazdáman az esztelen ifju;
Jóllehet ő lágyobb körtvélynél. Lányok azonban,
Jaj neked, oh lefolyik, mondják, a rózsa, Philíne!
Őrzeni kűszöbödet hát már nem fogjuk Aráte!
Sem lábunk' fárasztani, mást verjen-fel a hajnal
Kikirikója, nehéz gyötrelmét érzeni ébren.
Hagyd jó férfi Molont e harczban veszni magát el.
Nékünk egy gondunk nyugalom lesz; légyen anyókánk,
A ki aláköpvén a rosszat messze elüzze.
Igy szóllék: nekem ő botját, mint ennekelőtte,
Műsáknak vendég adományúl adta mosolygva.
'S most már megválván Püxának ballaga balra,

Digitized by Google

Én pedig és Eükrit Phraszidámosz lakja felé tért
Utnak fordultunk; itt mí 's Ámüntikosz eggyütt
Sásból készített tornyos nyoszolyákra ledültünk,
Itt a friss szőllő-levelek közt vígan enyelgve.
A nyár 's szil-lombok sűrűn árnyalva felettünk
Ingottak, 's közel egy forrás szent cseppjei lágyan
A nümphák barlangjokból leomolva morogtak.
Ott égő trücskök fodros csemetéknek alattok
Dolgozván csevegének; odább mind egyre sivított
Egy bagoly a bokrok tüskés sürüjébe vonulva.
Zenge pacsirtával a tengelicz; ott nyöge a bús
Gerlicze, a patakok körül a méh döngve kerengett.
A bő nyár, és ősz mindünnen festve körültünk:
Mert lábunk mellett körtvélyek 's oldalainknál
Almák hullottak bőséggel; 's földre hajoltak
Ágai a termő szilvásnak rakva gyümölccsel.
Négy esztendős bort a hordó torka eresztett.
Ah Parnasz bérczin lakozó szüz Kasztali nümphák!
Szóljatok, Héraklész kőbarlangjába Pholosznak
Illy poharat ha az agg Kheirontól nyert e magától?
Vaj ha Anáposznak zöld térein hajdan az izmos
Juhpásztor Polüphém, ki sziklákat ereszte hegyekről,
Illy nektárt ihatott, mellytől kelt tánczra akolban?
Milly poharat, nümphák, millyent nyujtottatok akkor,
A szérűs Damatér oltárán? vajha csürénél
Szórjak még egyszer, 's ő ott mosolyogva előttem
Mind két karjával kévéket 's mákat öleljen!

Digitized by Google

VIII.

A versengő pásztorok.

A szép Daphnisszal, mint a hír hordja Menálkász
Össze-akadt; csordát az, emez nyájt halmokon őrzött.
Lánghaju mindkettő, és csak most pölyhösedének,
Mindketten jó énekesek voltak, 's furuglyások,
Daphniszt meglátván igy szóllította Menálkász.

Menálkász.

Pásztora a bőgő csordának, Daphni akarsz e
Dalra kikelni velem? Tudd-meg valahányszor akarlak,
Meggyőzlek dallal. — Daphnisz neki erre imigy szóllt.

Daphnisz.

Pásztora a gyapjas nyájnak, te Menálka furuglyás,
Énekkel rajtam, bár halj bele, győzni te nem fogsz.

Menálkász.

Látni ha van kedved? 's ha ki tész győzelmi jutalmat?

Daphnisz.

Látni vagyon kedvem; 's kiteszek győzelmi jutalmat.

Menálkász.

Tenni ki mit fogjunk? mi fog inkább illeni hozzánk?

Daphnisz.

Én borjat; te tehetsz bárányt, annyához hasonlót.

Menálkász.

Nem teszek én bárányt, szüleim mert vajmi kemények;
Estenként az egész nyájt megszámlálni szokások.

Daphnisz.

Mit fogsz hát feltenni? mi lesz nyeresége, ki győzend?

Menálkász.

Im e szép furuglyát; hangját másolja kilenczszer;
Ennivem, egy formán fen alatt van ez öntve viasszal:
Feltesszem ezt, magamé; mi atyámé nem teszem azt fel.

Digitized by Google

Daphnisz.

Van nekem is furuglyám, hangját másolja kilenczszer;
Egy formán fen alatt ez is öntve viasszal; egészen
A minap öntöttem, most is fáj íme az ujjom;
A tollmetszésben szurtam-meg, 's vérze utánna.
Ugy de ki lesz köztünk bíró? dallunkra ki hallgat?

Menálkász.

Im ott egy kecskés, ki fejér ebe köztte bakoknak
Egyre ugat; közttünk bíró lehet; hivjuk ha tetszik.
És oda szóllítják; a kecskés jön vala a dalt
Hallani; és bírlása alatt dallottak az ifjak.
Sors adatik; 's a sors elsőnek tette Menálkászt,
És a pásztori dalt szeresen viszonozta utánna
Daphnisz. Mint első a dalt igy kezdte Menálkász.

Menálkász.

Tí ligetek,'s folyamok,Zeüsz magvai,hogy haMenálkász
Zengve sipon valahán édesen énekele:
Tartsátok kegyesen bárányit; 's erre ha Daphnisz
Fordul borjaival, néki is annyi legyen.

Daphnisz.

Tí patakok, 's fűvek, föld víg növevényi, ha Daphnisz
Dalja felér a szép fülmile zengzetivel:
E csordát köveren tartsátok; 's hogy ha Menálkász
Erre jövend, juhait bő legelőre tegye.

Menálkász.

Mindehol a tavasz él; víg a fű, tölgye juhomnak
Domborodik, 's a nyáj kis nevedékje hizik:
Hol lágyon lépdel szép lánykám; jaj de ha elhágy,
Már úgy a nyájnak pásztora, 's a gyep aszik.

Daphnisz.

Ott juhok, ott kecskék ikereknek az annyaik, ott méh
Tölti-meg a kassát, 's tölgy-fa magasbra szökik:
Hol kedves Milon szedi lábait; ah de ha eltér,
Már a csordának pásztora, 's csorda aszik.

Digitized by Google

Menálkász.

Nem kell nékem arany, sem tág országa Pelopsznak,
Nem vágyok sebesen futva előzni szelet:
Itt e szikla alatt éneklek téged ölelve,
'S a nyájról szememet szikeli vizre vetem.

Daphnisz.

Szélvész fákra veszélyt, szárazság a folyamokra,
Vadra kitett háló, tőr madarakra ereszt:
Férfira gyenge leány kívánata; oh atya, oh Zeüsz!
Nem vagyok egy szerető, téged is asszony hevít.
Igy éneklettek versent viszonozva az ifjak;
Most az utólsó dalt pedig ímigy kezdte Menálkász.

Menálkász.

Szánd farkas bakomat, szánd ellő nyájamat; engem
Hogy kisded pásztor figyelek nagy számra, ne üldözz.
Oh ebem, oh Lampur! hogy tudsz illy mélyen alunni?
Mély álomra ne dülj, míg gyermek pásztor után jársz.
Hizzatok, oh juhaim, legelőtök gyenge füvecske,
Mig majd ujra kelend, oh el ne apadjatok addig.
Nossza legelj nyájam, tölgyed légyen tele téjjel,
Hogy báránynak elég legyen, és dézsákra maradjon.

Daphnisz.

A minap egy barlang mellett csordámat eresztvén,
A gyült homloku lányt hallám kikiáltni: be szép! szép!
'S én hozzá szavamat nem tudtam tenni keményen,
Folytatván utamat, nézésem' földre szegeztem.
Szép az ünő-borjú szava, édes szelleme néki;
És bika-borjúnak kedves bőgése, 's tehénnek:
Kedves nyári napon partján heverészni folyamnak.
A makk a tölgynek, fájának dísze az alma;
A borjú tehenet, pásztort ez tölt-el örömmel.
Gyermekek igy daltak, kecskés igy szólla utolján:
Mennyire édes szád, melly kelleme, Daphni szavadnak!
Mézet nyalni nem olly édes, mint hallani dallod'.
A furuglyákat emeld, győztes vagy Daphni emeld-el;

Digitized by Google

Hogy ha pedig tőled vehetek dallásra tanítást,
Im e szarva szegett kecskét neked értte adandom,
Melly, ha fejésre viszed, dézsát tele adja naponként.
A gyermek megörült, 's örömében tapsola, ugrált
Győzelmén, mint gyenge csikó annyának előtte.
Ám de viszont a bú lelkét elfogta Menálknak,
Férjhez mente után mint a bú gyötri menyasszonyt.
A táj pásztori közt most már lőn Daphnisz az első,
'S még csak igen fiatal Náiásznak nyerte kezét el.

IX.

A Tehenesek.

Pásztor.

Pásztori dalt mondj, Daphni, te légy énekben az első,
Daphni te légy első; a dalt folytassa Menálkász.
Borjakkal tehenek, meddők vegyesítve bikákkal
Egy legelőn legyenek, 's járják a berkeket eggyütt.
El nem szöknek ezek. Te pedig kezd pásztori dallod'
Itt, onnan pedig énekedet viszonozza Menálkász.

Daphnisz.

Szép szava borjúnak, kedves bőgése tehénnek;
A síp és tehenes szépen zeng; édesen én is.
Zöld nyoszolyám a hűs viz mellett van nekem, által
Vonva fejér tehenek bőrével; déli fuvalmak
A szirtről ezeket, hogy vadfát rágtak, üték-le.
A forrázó nyár melegét én ollyba tekintem,
A forrón szerető mint attya vagy annya beszédjét.

Pásztor.

Igy dallott Daphnisz nekem; igy viszonozta Menálkász.

Digitized by Google

Menálkász.

Aitna anyám, 's egy szikla kivájt üregébe' lakásom,
Kellemetes barlang; 's valamit költ álmam, enyém az.
Nagy számmal juhaim, 's kecskéim nyája körültem,
Gyapjok szerte hever fejem és lábamnak alatta.
Tölgyfa tüzem mellett forr a bél; téli időben
Fel-lobog a száraz bükk; 's a telet ollyba tekintem,
Mint a fogtalan agg pép mellett néz-le dióra.

Pásztor.

Tapsoltam nékik, 's őket jutalommal eresztém:
Daphniszt egy furkós bottal, melly terme atyámnak
Földjében, 's mellyen művész sem lelne hibát fel.
Egy csiga-tokkal amazt; ezt fogtam az Ikari tenger
Szirtjei közt, 's osztánk az egészt öt részre ötünk közt.
Gyenge husát megevém; ennél most a csiga zendül.
Pásztori lágy músák, idv néktek! az éneket, hajdan
Mellyet pásztoraink közt zengtem, előmbe tegyétek,
Hogy nyelvemnek hegyét többzer ne fakassza kelésre.
A trücsök él trücskkel; hangyának hangya barátja;
Ölyv ölyvnek kedves; nekem a dall, 's pásztori músák.
Vajha egész házam legyen azzal tömve; sem álom,
Sem maga a kikelet, sem méhnek kerti virágok,
Mint nekem a músák, olly édesek: a kire keggyel
Néznek ezek, Kirké azt meg nem igézi itallal.

Digitized by Google

X.

Az Aratók.

Mílon.

Hej munkás arató, mi bajod lön, mondsza szegény te?
Olly egyenes rendet sem tész mint ennek előtte;
Sem nem aratsz eggyütt társaddal, messze maradván,
Mint nyájtól a júh, megszurván tüske bokáját.
Millyen fogsz délben, millyen fogsz lenni nyugotkor,
Már ha előkorban sem metszed rendre barázdád'?

Battosz.

Mílon, kőszülemény, ki szeretsz mind estig aratni,
Vagy soha nem vágytál távollévőnek utánna?

Mílon.

Nem soha; 's munka között ki után vágyhatna az ember?

Battosz.

Vagy soha a szerelem nem tartóztatta-fel álmad'?

Mílon.

Mentsen az ég! nem jó beleket kóstolni kutyának.

Battosz.

Én pedig, oh Mílon, már tiz 's egy napja hogy égek!

Mílon.

Mert te csapolsz hordót, de elég nincs nékem eczetből.

Battosz.

Ugy van: házam előtt a gaz már elfoga mindent.

Mílon.

És mi leány okozá gyötrelmedet?

Battosz.

Ah! Polübóte,
Hippokoon mellett aratóknak dalla ki multkor.

Digitized by Google

Mílon.

A latrot meglelte az ég; az ohajtat elérted;
Tarlóban lakozó trücsök éjent zengve ölel majd.

Battosz.

Hát kicsufolsz, Mílon? egyedül nem vak maga Plútosz,
Nem lát a gyötrő Erosz is; héjázva ne szóllj hát.

Mílon.

Nem szóllok héjázva, te most gabonádat aratván,
Kezdj szerelem-dalt lányadról, kezdj, kellemetesbben
Fogsz dolgozni; hiszen jól dallál ennekelőtte.

Battosz.

Píeri szűz músák velem a szép gyenge leányzót
Zengjétek, valamit mert tí érentetek, ékes,
Bombüka, oh kedves, téged kiki Szűrainak tart,
Napfeketítettnek, görhesnek; méz-szinü vagy te
Nékem: lám feketés violák, 's folytos hiaczintok
Helyt fognak, 's lesznek díszes koszorúban az elsők.
Kecske zanótnak ered, 's a farkas kecske után jár;
Darv csak ekét nyomoz: én epedek szerelemben utánnad.
Kroiszosz kincsével, melly, mondják, nagy vala, birnék,
Küprisz előtt mindketten arany köntösbe' ragyognánk.
És te sipot tartván és rózsát, vagy piros almát;
Én csinosan, 's ujdon saruban kész, tánczra kikelnénk.
Lábaid, oh Bombűka kies, szép koczkafejérek,
Lágy szavad; erkölcsid — nem, nem! nem mondhatom el mind.

Mílon.

Melly szép oh arató, ez az ének! mint csala bennünk!
Ajkidról melly szép mértékben folytak a hangok!
Jaj de szakálladnak, mellyet csak hijába' neveltél!
Halljad, mit dallott Lütierszasz az isteni költő:
Démétér, oh gabnakalásztermő, gabonánknak
Add munkája legyen legjobb, és magva fizessen.
Rajta szedők, kévékre csomót, hogy senki ne mondja:

Digitized by Google

Oh henye munkások, még most is vesztik az áldást!
Vagy napenyésztre legyen, vagy düljen az északi résznek
Asztagatok vágása, csak így fog hízni kalásztok.
Kik gabonát nyomtok, fussátok délnek az álmát:
A szár polyváját illyenkor hányja leginkább.
Keljetek, oh aratók, munkára, pacsirta ha ébred;
'S csak vele szünjetek-el, 's hévvel ne törődjetek épen.
Élete békának, fiaim, kívánatos: ő nem
Kérdi ki tölti vizét, mert fogytot benne nem ismer.
Rajta te fösvény dúzs, főzzed lencsédet; azonban
Hogy ha köményt osztasz, kezedet, lássd, sebbe ne ejtsed.
Igy dalljon, ki kezét nyárban munkának ereszti.
Hallod e jó arató, kártékony tűzedet otthon
Reggel anyád ébredte után eldallhatod ágyban.

XI.

Küklopsz.

Nincsen egyéb szerelem-győző szer, Nikia, nincsen,
Sem mivel azt kenjed, 's mivel oltsd, ugy vélem, az édes
Músákon kívül; könnyű ez, 's kellemetes szer.
Földünkön születik, de nehéz fellelni közöttünk.
Ten magad is tudod ezt, orvos létedre barátom,
'S mint ki kilencz músák kedvekben lenni örülhetsz.
Igy a vén Küklopsz, Polüphém, kedvére ki hajdan
Élt közttünk, mikoron Galateiát kezdte szeretni,
A mint pölyhösedett arczáján a fiatal szőr.
Gerjei nem rózsák, nem lágy fürt, nem piros almák
Közt folytak, dűhhel mást mindent vetve rohantak.
Gyakran ögyelge magán legelőről nyája aklába,
Ő maga míg Galateiaját énekkel imádta
A hinaros parton virradtól estig epedten.
A legkínzóbb seb lévén keblének alatta,

Digitized by Google

Mellyet tőn szívén tőrével Küprisz hatalma.
Ő de az orvos szert meglelte, sziklára felülvén,
Nézését tengerre tüzé, 's énekle ezenkép:
Mért, óh mért kerülöd gyönyörű Galateia szerelmem'?
A ki reád nézhet téjnél vagy néki fejérebb,
Gyengébb báránynál, savanyúbb éretlen egresnél.
Csak mikor álom nyom, járulsz e helyre, 's elillantsz
Vissza szaladva, mihent szememet felereszti az álom.
Igy szalad ősz farkast látván a gyenge juhocska.
Tégedet én akkor kezdélek lányka szeretni,
Hogy hiaczint levelet jöttél szedegetni anyámmal
A hegyeken; 's ekkor voltam magam úti vezéred.
Láttalak: ah! 's immár nem tudlak azolta feledni
Mind eddig; de te nem gondolsz, nem, Zeüszre, ezekkel.
Jól tudom, oh szép lányka, miért futsz félve előlem:
Felkelt homlokomat fedi mert nagy szőrü szemöldök,
Melly eggyik fültől hosszában másikig ér-el.
És szemem egy; 's ajakimra le-lóg széltében az orrom.
Bár illyen vagyok is, legelő juhaimnak ezerre
Megy számak, 's tőlök legjohb téj szomjamat oltja.
Sem nyáran nincs sajtba' szüköm, sem az őszi napokban,
Sem télnek közepén; kosarim tele vannak időnként.
'S Küklopsz nincs közttünk, ki velem győzhetne furuglyán:
Tégedet óh édes, 's gyötrelmem' zengve gyakorta
Éj szakaszán. Tizeneggy őzet számadra neveltem,
Mind gyöngyös nyakuak; 's két pár szép medve-fiacskát.
Jöj, oh jöj hozzám! fogsz minden jóra találni.
Hagyd oda a tenger kék zajját; vijja dagálja
A partot; velem édesb lesz barlangba' nyugodnod.
Itt magasan felnőtt czíprosfák árnyi, 's borostyán,
Itt feketés repkény, 's szőllő jó ízü gyümölccsel.
Van hűves vizem is, melly énnekem a magas Aitna
Tiszta havából foly, 's majd számnak ölümpi italt ád.

Digitized by Google

Vaj ki cserélné fel lakomat tengerrel, habokkal?
Hogy ha pedig néked bojtosnak tetszik az arczam,
Van tölgyfám, és él a tűz hamvának alatta
Szüntelen; ím egy lelkemet is süssd ah ki, ha tetszik;
Süssd-ki ez egy szememet, bár minden kincsem ez egy szem.
Jaj mért engem anyám hogy nem szült halkopotyúval,
Hogy tenger vizeit, kezedet csókolni, hasítnám,
Szád' ha tilalmaznád. 'S vagy tiszta fejér liliomból
Néked ajándékot vinnék, vagy gyenge pipacsból.
És ezeket nyárban; télben van téli ajándék.
Eggyütt mindeneket nem tudnék vinni öledbe.
Most már uszni fogok, szép lányka, tanulni, miattad,
Hogy haki sajkáját partunknak eresztni találja,
Láthassam, mi gyönyör néktek mélységbe' lakozni.
Jöszte-ki, oh Galateia, felém, 's jöttöddel örökre,
Mint én, itt ülvén, megtérni lakodba feledkezz.
Jöszte, legeltessük juhainkat, 's tölgyöket eggyütt
Fejjük, aludt téjből készítsünk jó izü sajtot.
Csak maga illet anyám bosszúval; vádalom őtet,
Hogy rólam kedvest soha még nem szólla tenéked,
Bár értted lássan mindinkább fogyni naponként.
Lábaimat, 's fejemet fogom én fájlalni előtte,
Hogy mivel én epedek, fija sorsán ő is epedjen.
Oh Küklopsz, Küklopsz! hol jár vesztében eszed már?
Vaj nem okosb volnál, kosarat fonogatni ha mennél,
'S a gally gyengéjét kis bárányidnak aratnád.
Fejd azt, a mi közel, tőled szaladóra mit ásítsz?
Még lelhetsz egy más Galateiát, 's szebbet emennél.
Több lánykák velem éjenként jatszadni szeretnek,
És lágyan mosolyognak, ha hogy veszik észre figyelmem?
Hát valamit csak ugyan nyomok én is az égnek alatta!
Igy énekle magán Polüphém, 's táplálta szerelmét,
'S éneke nyájasb lön mint a föld minden arannya.

Digitized by Google

XII.

Aitesz; vagy a szerető.

Harmadik éj és hajnal után jösz végre szerettem
Gyermekem; oh az epedt szeretők megöregszenek egy nap!
Mennyivel a kikelet télnél, és mennyivel alma
Szilvánál kedvesb, 's bárónynál annya gubásabb;
Mennyivel a szűz lány a hármas férjü banyánál
Kellemetesb, 's borjat felmúl őzecske szökéssel;
'S fülmile minden más madarat hangos fütyöléssel:
Annyira vígasztalsz jöttöddel. Mint utas a bükk
Árnyi alá, sieték a forró napnak hevében.
Vajha viszon tüzzel bennünket az égi szerelmek
Gyujtsanak; a késő maradék hogy dalja nevünket.
Ritka barátságról híres két férfi: az eggyik
Volt szerető mondhatja ki szóll Amiklaiai nyelven;
Kedvelt a másik, hirdetheti Thesszali szólló.
Egy szívvel szereték egymást; arany emberek éltek
Akkor még; nem volt ki szerettetvén ne szeretne.
Vajha ez, oh atya Zeüsz, legyen igy mindenkor! örökség
Isteni, oh legyen igy! hogy kettős század után is
Egyki nekem lejövén Akheron végtlen fenekére,
Mondja: baráttságad, 's kedvelted gyermekedé még
Él minden szájban, de kivált azt zengik az ifjak.
Ám ezt intézzék, mint tetszik, az égiek; én itt
Téged szép alakom, még élek zengve dicsérlek,
'S orrom' semmi hazugságom nem fogja pirítni:
Mert ha miben megbántsz, tüstént kérlelni jelen vagy;
És kétszerte segítsz, 's megajándékozva eresztsz-el.
Gyermeki Níszának, Megarában híres evedzők,

Digitized by Google

Idv lakjék veletek, kik más vendégnek előtte
A gyermek-szerető Diokleszt tisztelve vevétek.
A tavasz elsőjén felgyültök sirja kövénél;
Ifjaitok vívnak csókkal diadalmat aratni.
És felnyomni ki édesbben túd ajkot ajakra,
Az koszorúkkal elöntve repűl annyának ölébe.
Boldog az, a ki biró emez édes gyermeki harcznál,
Ó bizony a gyönyörű Ganümédet hívja segédül,
Hogy most Lűdi kövé változzék ajka, mi által
Szokta aranyművész, mi arany, mi nem, értve birálni.

XIII.

Hülász.

Nem nékünk egyedül, mint véltük, Níkia, szülte
A kis Eroszt, bár melly Isten legyen attya Erosznak.
'S nem mi vagyunk elsők, kik a szépet szépnek itéljük,
Embercsék lévén, nem tudjuk, mit szül a holnap.
Amphitrüon vaskeblü fiját, ki megálla oroszlánt,
Őtet is a szerelem vonzá szép fürtü Hülászhoz.
Mint atya magzatját, ezt ő mindenre tanítá,
Melly által nagy férfiuvá lön, 's terjede híre.
Őt soha el nem hagyá: vele járt ő déli időben;
Véle, fejér lovain mikor Éosz Zeüsz palotáját
Látogatá; vele volt, mikor a bús gyenge madarkák
Fészkeiket nézék, 's annyoknak csattoga szárnya.
Hogy kimiveltetnék a gyermek, akarta valóban,
És példája után válnék nagy férfi belőle.
Most az arany-gyapjat törvén kicsikarni Iaszon,
Őt követék minden városból válogatottabb
Fejdelmek, kikben méltán vethette reményét.
Alkméne, az erős asszony, magzatja is eljött

Digitized by Google

Bő Iaolkoszhoz, nagyokat munkálni szokott hős.
Véle Hülász, az erős Argóba leszálla; hajójok
Kűani egybeszökött szirtekbe nem ütköze; gyorsan
Tört által rajtok, Phászisz mélyébe sietvén,
Mint levegőbe a sas, 's a szirtek azolta megálltak.
És hogy a Pleiadeszek feltüntek, 's földnek határit
Járta az ifju sereg, kikelet fogytára hajoltán,
Serdüle a hősök félisteni magva hajóra,
Argónak mélyebb öblébe' leülve, elérék
Helleszpontot egész háromnapi déli szelek közt.
Partja Propontisznak van előttek; hol Kianoknak
Ökri barázdákat szélesre hasítnak ekében.
Partra jövén vacsorát hegy alatt készítnek az esti
Csendes időn; mások nyoszolyákat raknak azonban:
Mert jelen a lágy gyep, nyoszolyának jó szer; ezennel
Itt éles sásat vág eggy, más ott sürü kákát.
A piros arczu Hülász ment, hogy vacsorára yizet hoz
Héraklész 's az erős Telamon számára (kik eggyütt,
Mint hű bajtársak, mindég tartottak egy asztalt.)
Érczes edényt fogván; 's mindjárt forrásra találá
Egy menedékes helyen, melly gazdag réti füvekkel:
Kékes fecskefüvel vegyesülve az árva leányhaj;
'S elterjedt pázsit, 's zöldellő petreselyemfű.
A forrás közepén nümphák kart zengve lebegtek,
Álmatlan nümphák, kik előtt tud félni paraszt-nép.
Eünika, és Málisz, 's a szép tavasz-arczu Nükhéia.
A gyermek már már készült jó tágos edénnyét
Vizbe meríteni, midőn amazok karjára füződnek,
Kiknek Erosz immár lángot vete gyenge keblekbe
Argoszi gyermek eránt; lerohant ez barna vizekre,
Mint ragyogó csillag rohanik tengerbe az égről
Hirtelen, a mikor eggy evező társ többihez igy szóll:
Árbaczokon, fiaim, tágíttsunk, jobb szelek érnek.
A nümphák keblekbe vevén a gyermeket, a most
Érzékeny zokogót, kérlelték nyájas igékkel.

Digitized by Google

Héraklész a gyermek után aggódva szivében
Indult görbe ivet markolván szittyai módra,
És buzogányt, mellyet mindég jobjába szorított.
Háromszor tele torkából harsogta Hülásszát,
'S annyiszor a gyermek hallá ezt; gyengeded hangja
Jött a vizekből fel, de csalókán messze hazudta
A közelen lévőt; igy hallja az éhes oroszlán
Bérczek alatt a gyenge csikót husvágyba' nyerítni,
'S barlangját hagyván a kész vacsorára iramlik.
Ekép Héraklész ut nélkül bokrokon által
Gyermek után vágyván nagy kört futa össze hevében.
A szeretők haj bé nyomorúk! Mint izzada erdők
'S bérczeken ált törvén; 's volt Iászon dolga feledve
Nála; ugyan kész már a hajó; kifeszítve vitorlyák,
Mellyeket éj közepén csinosítottak-ki az ifjak;
A hőst várva; de ő dühösen szöke, merre vezérlék
Lábai, Istennek mert vad tüze dulta veséjét.
Igy leve halhatlan neve a szép gyermek Hülásznak.
Hérakleszt pedig átkozták a hősök azonban,
A harmincz evezős Argót hogy elhagyta. De Kolkhiszt,
'S vendégtlen Phásziszt ő, bár gyalogolva, be érte.

Digitized by Google

XIV.

Küniszka szerelme.

Aiszkhinesz.

Idvezlégy tőlem százszorta Thüonikhe!

Thüonikhosz.

'S tőlem
Aiszkhina idvezlégy!

Aiszkhin.

Melly későn!

Thüonikh.

Vaj mi bajod van?

Aiszkhin.

Nem legjobb renden szénánk, Thüonikhe!

Thüonikh.

Látom,
Mint elapadt arczád, fürtöd kócz, durva szakállad.
Püthagorasz követője minap szint igy jöve hozzánk:
Sáppadt, csizmátlan; 's hogy volna Athénei, mondá.
Ő vágyott, hiszem én, megperkült lisztnek utánna.

Aiszkhin.

Tréfálsz, oh kedves; nekem a szép arczu Küniszka
Gőgje nehéz; alig éreztem, 's közel ére dühösség.

Thüonikh.

Illyen vagy mindég, jó Aiszkhina! durva, szelíd majd;
Mindent tetszésedre akarsz. De te mondsza, mi ujság?

Aiszkhin.

Eggy Argír, és én, 's a Thesszali jó lovag, Ápisz,
'S morcz fija a harcznak, Kleüníkosz, italnak eredtünk
Itt helyben nálam. Csirkét vacsorára leöltem
Kettőt, 's egy malaczot; 's jó illatu Bübli borocskát

Digitized by Google

Tettem-fel, nem frisb a most szürt, 's volt negyed évi.
Volt még Kolkhi gyökér, mellynek leve édes italt ád.
Jött az idő, 's tetszett borral megtöltni kupákat,
A ki kinek kívánt, de ki kellett mondni, nevére,
A víg lárma között öntetszésére ürített.
Ám de Küniszka nem egy szót is mellettem. Itéld-meg,
Mint voltam! — Nem szólsz? Farkast láttál-e? — enyelgve
Kérdezi egy ki; ezen felgyullada; nála bizonnyal
Lámpást gyujthattál. Lükosz az, magzatja Labának,
Gyenge magas, kit sok szépnek tart; esküszöm, ő az.
Ennek ritka szerelmétől ég szíve epedtig.
Ennek alattomban becsuszott már híre fülembe,
Én de csak ugy hagytam méltatlan férfi szakállra.
Hogy már mindnégyen tele voltunk borral, előről
A Lárisszai társ énekleni kezd Lükoszomról,
A gunyoló, egy Thesszali dalt; 's hát íme Küniszka
Forróbban zokogott, mint a hatod évi leányka
Annya körül, igen óhajtván keblébe vetetni.
Én most, jól ismersz Thűonikhe, őtet öklömmel
Arczul ütém, 's tsak hamar másadszor is: egybe ruhádat
Szedd, 's takarodj, kinzóm, neked én nem tetszem-e? mondám.
Mást kedvesbben ölelsz, szeretőt mást menj melegítni.
Alma gyanánt engedd híg könnyid' néki omolni.
'S mint a fecske kicsinykéknek meghozva az étket
Ujra repül sebesen még többet hozni, hasonlón
A lágy párna alól ő is kiosonta sietve,
A kettős kapun ált egyenest, mint lába vihette.
A bika, közmondás, erdőnek vette futását.
Már husz, már nyolcz, erre kilencz, 's más tiz napok immár,
Most tizenegy, kettőt adj hozzá: két havak olta
Igy elválva vagyunk, 's Thraki módra sem ére borotva.

Digitized by Google

Mindene néki Lükosz, 's éjent is nyitva Lükosznak.
Engem számba' se' vesz, se nevem szívébe' se' hírem.
Oh nyomorú Megarék, meg vagytok vetve egészen!
'S én ha magam' birnám, minden jól menne bizonnyal.
Most Thüonikhe pedig megevém a szurkot egérként;
'S a szerelem szövevényéből nem látok utat ki.
Szímosz ugyan, kit előbb Epikhalkosz lánya hevített,
Messze hajón utazott, 's gyógyultan tére lakába.
Hát én is tengerre ülök: nem leszek utólsó,
Első is nehezen, de leszek közrendü vitézlő.

Thüonikh.

Vajha kivánságad bételjék, Aiszkhina! kedved
Távol földre ha van kievezned, zsoldba szegődvén
Menj Ptolomaioszhoz, ki szabadhoz férfi igen jó.

Aiszkhin.

Máskép milly ember?

Thüonikh.

Szabadokhoz férfi igen jó;
Víg, kegyes, és nyájas, méltó szeretetre, 's igen bölcs;
Ismeri embereit, 's még ellenségeit inkább.
És soknak sokat ád, meg nem veti senki panasszát,
A mi Királyt illet. De te Aiszkhina, kérni szerény légy.
Hogy ha tehát tetszik fel jobb válladra akasztni
A hadi öltözetet, 's két lábadon állva erősen,
'S paist viselő ellen rohanását várni nem irtózsz:
Aigüptoszba siess. Homloknál kezd az öregség,
Innen az arczra leszáll a nagy kor rendre, 's fejünket
Ősze takarja; tegyünk valamit, míg engedi a kor.

Digitized by Google

XV.

A Szürakusziai asszonyok Adónisz ünnepén.

Gorgó.

Ben van e Praxinoe?

Eünoe.

Jó Gorgó, ben: de mi későn!

Praxinoe.

Vaj csuda, hogy még is; tégy Eünoe széket ülésre;
Vess bele vánkust is.

Gorgó.

Szép, szép!

Praxinoe.

Ülj, ülj-le barátném.

Gorgó.

Majd kiszakadt lelkem; csak alig látsz épen előtted,
Praxinoe; szekerek 's a nép sokasága temérdek.
Mindehol a czipelők, 's pallástos férfi vitézek.
'S tőlem messze lakol, véltem nincs vége az utnak.

Praxinoe.

Ugy vagyon: a buta férj föld végén vette lakását
Lyukban, nem házban, hogy bennünk messze szakasszon
Egymástól, engem mindég bosszontva az undok.

Gorgó.

Illyeneket ne beszéllj férjedről, drága Dióne,
Gyermek előtt; látad, mint figyel szádra, barátném.

Praxinoe.

Vigan, Zopürión, alakom, nem szóllok apádról.

Gorgó.

Jó az atyád! mindenre, mi szent, a gyermek elérti.

Digitized by Google

Praxinoe.

Im e férj minapán (minapot kell mondni ezentúl)
Boltba' salétromot, és festéket venni akarván
A tizenhárom öles bölcs férfi helyette savat hoz!

Gorgó.

Illyen az én Diokleideszem is, vesztője az üstnek;
Csak tegnap fizetett hét drakhmát öt kutya szőrü
Redves júhbőrért, melly munkát munka után vár.
Mentédet, 's kapcsos lepled' vedd-fel te azonban,
A gazdag Ptolomaiosznak várába siessünk,
Látni Adónisznak képét; rendelni Királynénk
Hallom fog mi nagyot.

Praxinoe.

Gazdagnak mindene gazdag.
Mondj, te sokat láttál, valamicskét nékem a sokból.

Gorgó.

Mennünk itt az idő, restnek vagyon ünnepe mindég.

Praxinoe.

Eünoa, hozz kendőt, 's tedd ismét, oh te puhácska,
Utba; hiszen macskák szoktak heverészni puhában.
Mozdulj, 's hozzd a vizet szaporán, hozzd, ez legyen első.
Hah, mint hozza! siess; ne sokat tölts; haj te pazarló!
Tölts már; oh nyomorék, mért öntöd köntösömet le?
Hagyd-el, elég. Megmosdództam, mint tetszik egeknek.
A nagy ládának kulcsát hozzd gyorsan elő most.

Gorgó.

Ránczai e kapcsos köntösnek vajmi igézők,
Rajtad Praxinoe! oh mondsza szövése miben jött?

Praxinoe.

Hallgassunk erről, oh Gorgó, többe van egy 's két
Mina ezüstömnél, 's dolgoztam rajta halálig.

Gorgó.

És csak ugyan kedvedre vagyon?

Digitized by Google

Praxinoe.

Jól mondod, ugyan csak.
Hozzd-el mentémet; 's módjával tedd-fel az ernyős
Fátakarót. Nem jösz ma velem fiam: ott kin a bábáó.
A ló is harapós, sirj bár, nincs haszna; belőled
Bénna lehetne. Jerünk: a gyermeket addig enyelgve
'S játszva mulassd Phrügia; az ebet hívd, 's zárd-be
az ajtót.
Istenek! oh mi temér sokaság; mint és mikor érünk
Ált ezen a zajjon; végtlen forr hangya-csoportként.
Sok nagyot és szépet tettél Ptolomaie, miolta
Felszált égbe atyád. Utazót nem dúlhat azolta
Semmi gonosztévő, aigüptoszi módra orozván;
Mint ezelőtt szokták káros fortélyokat űzni
A hason indulatú ravaszok, 's mind czinkosok eggyig.
Oh kedves Gorgó, de mi fog még lenni belőlünk?
Ime Király harcz-méni ezek! ne tiporj-le, barátom!
A pej mint ágoskodik ott! hah melly dühös és vad!
Eünoa mért nem futsz? Emez itt elemészti ülőjét.
Mennyi szerencse nekem, maradott hogy gyermekem
otthon!

Gorgó.

Végy lelket már Praxinoe, jól hátra jutottunk;
Ők mezzőre lovaglottak.

Praxinoe.

Már jól vagyok én is,
Kettőhez: lóhoz, nem tudtam szokni, 's kigyóhoz,
Gyermekségemtől. De siessünk, ránk rohan a nép.

Gorgó.

Udvarból e anyók?

Vénasszony.

Ugy lányom!

Gorgó.

Könnyü bemenni?

Digitized by Google

Vénasszony.

Trójának falait görögök küszködve bevették,
Jó lányom, mindent meggyőz küszködve az ember.

Gorgó.

Ime jövendőt mond, 's itt hágy bennünk az anyóka.
Asszony tud mindent, Zeüsz 's Héré csókît is érti.
Nézzd oh Praxinoe, kapunál zajg mennyi temér nép!

Praxinoe.

Számtalan. Oh Gorgó, karodat nyujtsd; és te ragadd-meg
Eünoa Eütükhiszét, hogy tőlünk messze ne tévedj.
Rajta be mind eggyütt! magadat furd Eünoa mellénk.
Én nyomorú! oh íme ruhám kétszerte hasítva.
Oh Gorgó, akarom, nagy Zeüszre, te, légy te szerencsés,
Légy, akarom; de te mentémet szabadítsd-meg oh ember!

Idegen.

Ez nem gondom ugyan, de vigyázok.

Praxinoe.

Tömve a sok nép,
Csorda gyanánt túlong.

Idegen.

Nyugtan légy, jó helyen állunk.

Praxinoe.

Jó ember, neked én sok jót óhajtok örökre,
A ki velünk gondolsz; irgalmas férfi valóban!
Eünoa haj nyomatik! te szegény, törj-által erővel.
Jól van. Mind ide ben; igy szólt ki bezára menyasszonyt.

Gorgó.

Nézz ide, Praxinoe, nézz e szép gyenge szövésre;
Melly vékony fonalak! ki ne higyje hogy isteni munka?

Praxinoe.

Vaj ki, Athéna dicső, e munkát vaj ki tehette?
Melly képző festé emez élő képeket? ah mint

Digitized by Google

Kellemes állások! mozdultjok mennyire tetsző!
Nem szött, lelkes műv. Csak még is okos szer az ember.
'S ő maga melly csuda kép! fekszik nyoszolyának ezüstjén,
Pölyhei a fiatal kornak mint búvnak az arczán!
Ah százszor szeretett, Akheronban is édes Adónisz!

Idegen.

Szünjetek, ah nyomorú fecsegők! kik gerlicze módra
Bő szájjal szoktok mindent csikorogva kiejtni.

Gorgó.

Höm! ki vagy oh ember, csevegésünk a ki tilaljad?
Szolgálóidnak szabj törvényt, nem Szürakúsza
Lányinak; ám tudd-meg, születénk kebelébe' Korinthnak,
Mint maga Bellerophon; 's Peloponneszi módra beszéllünk;
'S Dóri fi is, vélem, szabadon szóll Dóri ajakkal.

Praxinoe.

Édes Perszephóne! egynél több vajh' ne szülessék,
A ki parancsoljon. Te üres tekenyőbe vakargass.

Gorgó.

Hallgass, Praxinoe! már zengeni fogja Adóniszt
A szép költő lány, Argéia tudós szavu lánya;
A ki szomor dallal Szperkhiszt meggyőzte; tudom jól,
Zengni mi szépet fog: torkát készítgeti már már.

Az éneklő leány.

Felséges! te ki Golgosznak, 's kies Idalionnak,
'S bérczes Erüxnek örülsz, Aphrodíta, tükrözve aranyban!
Mint vezeték Akheron mélyéről vissza öledbe
A lágyabb Hórák a végső holddal Adóniszt!
Lassudak a Hórák a boldog mennybeliek közt;
Őket, mert üresen nem jönnek, ohajtja halandó.
Küpri, Diónének magzatja, te általad, ugy mond
A rege, halhatlanná lön Bereníka, halandó

Digitized by Google

Lévén, 's ambrósziát töltél a lány' kebelébe.
Ezt neked, oh te ditső, 's számos templomban imádott,
Ezt neked Arszinoé, boldog Bereníka leánya,
Mássa Helénének, hálálván, bőven Adóniszt
Tiszteli, a ki körül fáknak szít szórva gyümölcsi.
Ott báj-kertecskék foglalva ezüst kosarakban,
Ott arany és alabasztrom edény tele Szűri kenettel.
És eledel, valamit csak az asszonyi elme kigondol.
Tiszta fejér liszttel lévén vegyesítve virágok,
Vagy mi folyó mézből kikerül, vagy drága olajból.
Ott röpülő 's csúszó állat nagy számmal előtte,
És zőld árnyék-boltozatok meghintve kaporral.
'S gyermek alakban ezek körül usznak légbe' szerelmek;
Fülmile apróit nem másképen látni egy ágról
Másra repülni, midőn fészkekből szárnyra kikelnek.
Mennyi arany 's eben, és elefánt csontokba bemetszett
Kész sasok a kedvest emelik mint fel Kronionhoz!
Fen bársony szönyegek, puhasággal győzik az álmat,
Ezt hirdesse Szamosz polgárja, 's ki lakja Milétet:
A szép arczu Adónisznak van vetve különb ágy,
Ott Küprisz nyugszik, neked itt van fekted Adónisz,
A ki tizen fellül nyolcz és eggy évi jegyes vagy.
Csókod még nem szúr, pirosok még ajkid egészen:
Most szép férjének Küprisz, míg birja, örüljön.
Majd ha pirul hajnal, 's harmat-csepp gyöngyit ereszti,
Őt a partot-evő hab-tajtékokra kivisszük;
'S elszórt fürtökkel földig lebocsátva övünket,
Eggyütt e hangos dalt tágos mellyel emeljük:
Már közelítsz hozzánk, 's Akheronhoz, kedves Adóni!
Eggyetlen magadat, mint mondják, héroszi karból
Ért e sors. Agamemnonnak, 's nagy bajnok Aiasznak
E rész nem juta, nem Hekube húsz magzati közzül
Híresb Hektornak. Patroklosz, 's Trójai hadból
Megtért Pürrhosz, akár a régibb Deükalionok,

Digitized by Google

És Lapithok, 's Pelopok 's Argok nem nyertek hasonlót.
Légy már engesztelt, 's ezután-is kedves Adóni,
Mint jöttél, ha megint hozzánk térsz, jöszte szerelmünk.

Gorgó.

Praxinoe, ah melly gyönyörű! 's mit nem tud az asszony!
Háromszor boldog; 's melly édes hangja szavának!
Ám de idő haza menni, ebéd nélkül Díokleidesz;
'S e mellett haragos, 's ha üres még gyomra, jaj akkor.
Élj oh kedves Adóni, de jöj, jöj vissza örömre.

XVI.

Hieron; vagy a Khariték.

A músák örömök, 's költőké minden időben
Dallal az Isteneket tisztelni, dicsérni nagy embert.
Isteneket músák hírdessenek, Istenek ők is;
És mi halandókat hírdessünk földi halandók.
Köztetek oh de ki lesz, kék égnek alatta kik éltek,
A ki menő kegyeink' felzárt házába fogadja
Szívesen, és ismét jutalommal vissza-eressze?
Mert ők bosszúsan szoktak megtérni mezítláb,
Engem igen vádolva, hogy ím csak hijában utaztak.
És kedvszegve megint fenekén a puszta fioknak
Bús fejeket meghült térdjekre bocsátva maradnak.
Ronda hely ez nékik, haza mert czélt vesztve jövének.
Vaj ki az a most élők közt, ki szeresse az ékes
Szóllót? a ki derék tettét hallgassa örömmel
Lantoltatni, miként hajdan? Győz mindenen a pénz!
Im keblekbe kezek, szemek itt 's ott pislog ezüstre,

Digitized by Google

A letörölt rozsdát sem nyújtják másnak örökbe.
És kész a felelet: szárcsontom térdem alatt van;
Csak magam élhessek, költőt tápláljanak a dús
Istenek; ám de ki is halljon mást? Nemde Homérosz
Mindnyájunknak elég? 'S legjobb, nem kéri jutalmát.
Esztelenek! mi haszon belső röjtökre leverni
A sok aranyt? Bölcsek nem szoktak pénzzel igy élni.
Fordítsd egy részét hasznodra, de adni ne sajnálj
Költőknek valamit, 's rokonidnak is adj, ha mit adhatsz;
'S több más embernek; folyvást tiszteljen ajándék
Isteneket; se ne légy komor arczú gazda, örömmel
Lássd a vendéget, 's őt csak kedvére bocsássd-el.
Músák tolmácsit tiszteljed még is előszer,
Hogy poklokra is a jó név röjtözni kövessen,
'S dicstelen a szigorú Akheronba' ne kelljen epedned,
Mint kinek a tenyerén bőrét feltörte kapája,
'S őseitől maradott nagy szükség sulja alatt nyög.
Antiokhosz palotájában, 's Aleűa Királynak,
Holdnapos ételeket szorgottak elosztani szolgák.
Borjak is a Szkopadák istállójokba' ezer 's több
Hajtatván bőgtek sok horgas szarvu ökrökkel.
Számtalan ép marhát hajtottak pásztorok a bő
Kránon térein ált vendégkedvelte Kreondba.
Vajmi öröm jöhetett mind ebből rájok, hogy egyszer
Lelkeiket hevevé szomorú Akheronnak hajója?
Roppant kincsektől megválván több nyomorulttal
Álmokat eggy hosszabb évszakban dicstlen alunnák,
Hogy ha nem a sokféle szavú nagy Kéoszi költő
Sok huru lantjával felemelné híreket a föld
Később népei közt. Lovak is, koszorúzva kik a szent
Küszdésből haza térének, dicsőítve valának.
Ismernéd e ugyan Lükiának nagy nevü hősit,
És Priamosz fürtös fijait, 's asszony szinü Küknoszt:
Harczit az ó kornak lanttal ha nem élteti Költő?
És nagy Odüsszéosz, ki tiz évig jára keresztül

Digitized by Google

Minden nemzeteken, míg végre leszálla poklokra
Éltében, 's Küklopsz barlangján tört utat által:
Nem fogja nyerni nevet; 's halt volna feledve kanássza,
Eümaiosz, 's híven ki megálla, Philóinosz a nagy
Szarvas csorda körül, maga sőt hős lelkü Laertesz:
Hogyha nem énekkel keltné-fel az Ioni költő.
Músák ált egyedül kaphat nagy névre halandó;
A holtak kincsét megemésztik azonban az élők.
Jaj de az elfásult fösvényt indítni csak annyi,
Mint a zaj-habokat partról visgálva jegyezni,
Mellyeket a kékes tengerrel földnek üz a szél.
Vagy mocskos vízben téglának mosni-le szennyét.
Néki tehát, ki legyen bár illyen, hosszu időket,
'S nagy kincset, melly néki elég ne lehessen, ohajtunk.
Én a dicsőséget, 's a halandók jó szivüségét
Minden ló 's öszvér ménesnél többre becsüllöm.
Mondjátok már meg, kegyesen ki fog engem ölelni,
Músákkal ha jövök? mert a nagy Krónion áldott
Lányai nélkül az út költőnek vajmi nehéz lett.
Még mozgásban az ég, 's meg nem szünt éveket hozni,
'S holdnapokat; több ló fog még szekerekbe fogatni.
Támad még eggy hős, bennem költőre ki nézzen,
Munkálván mint a nagy Akhill, 's mint a tüzes Aiász,
Ott Szimoisz mezején, hol fekszik Trója temetve.
Már a Phoiníkek, kik nap lenyugotti vidéken
A végső sarkán Lübiának laknak, ijedten
Rettegnek, Szürakuszia is dárdájit emelvén
A bajnok karokat megterheli fűzfa paissal.
Köztök van Hierón, a nagy kor hősei mássa;
Fegyvere tündöklik, lófark árnyolja sisakját.
Vajha Zeüsz nagy atyánk, 's nékünk szentséges Athéne,
És te dicső lányzó, ki anyáddal dús Ephüráknak
Várakat elnyerted zöld partján Lűszimelének:

Digitized by Google

Ellenségît az ércz végzés a honni szigetből
Szárdoni tengeren ált kergesse, hogy otthonosoknak
A sokból kevesen hírdessék társaik estét;
És a városokat birhassák régi lakójik,
Mellyeket ellen kéz földig rontott-le megintlen.
Munkálják zöld úgarikat, 's a tarka mezőknek
Fris füvein hizlalt júhocska ezerszer ezernyi
Bégjen; 's a tehenek menvén szállásra gulyánként
A már elkésett utazót lépdelni segítsék.
És kiki uj magvát készítse vetésre, ha látja,
Hogy trücsök a delelő pásztort fáknak magas ágin
Meglesvén hallatja szavát. A fegyvereken pók
Rakja-ki hálójit, 's hadról már senki ne szólljon.
Ritka dicsőségét Hieronnak eressze azonban
Szittyai tengeren ált a költő; 's melly helyen enyvvel
A téres falakat foglalta Szemíramisz össze.
'S én leszek eggy illyen, bár Zeüsznek lányi szeretnek
Többeket is, kik mindnyáján szikel Arethoiszát
Zengeni népével készek, 's harczit Hieronnak.
Ah Eteokli kegyek, kik a hajdani Thébaiaktól
Gyűlölt Orkhomenoszt kedvellitek, ám ha hivatlan
Hátra vonom magamat, de kik engem szívesen hívnak,
Hű músáimmal házakba betérek örömmel.
És ti velem lesztek, mert mit kedvellhet az ember
Nélkületek? Mindég veletek hát vajha lehessek!

Digitized by Google

XVII.

Ptolomaiosz.

Zeüsz legyen a kezdet, másák, Zeüsz légyen határunk,
Hamikor a legfőbb Istent megtiszteli versünk.
Földi halandók közt csak ugyan Ptolomaiosz az első,
Ő a közép, 's vég ő, nincs hozzá férfi hasonló.
A hősök hajdan kik mint fél-Istenek éltek,
Jó éneklőket nyertek nagy tetteik által.
Én téged Ptolomaie, mivel jól szólni tanultam,
Verssel tisztellek, vers Istent szinte ditsőit.
Erdős Ida hegyén szít néz a visga favágó,
Munkáját hol kezdje, mivel körülötte elég van.
Igy én hol kezdjem? Sok az a mit mondanom illik,
Mikkel az ég a ritka királyt dicsőítve tetézé.
Őseidet ha veszem, lássd nagy dolgokra 'ki termett,
Itt Lagidasz Ptolomaiosz, az ő, kinek elme-tanáccsa
Ollyan volt, millyen másnak nem jutna eszébe.
Őtet Zeüsz atya is méltán felemelte sorokba
Isteninek, 's maga házában rendelte lakását.
Ül mellette Alexandrosz test 's lelki barátja,
Persák rettentő 's bölcs Istene tarka sisakban.
Ellent Héraklész a vad bika győzte vitéz ül,
Széke kemény gyémántból van készítve, hol a több
Égi lakókkal elegy vendégségekben is helyt nyer;
És a tőle maradt unokák unokáinak örvend,
Tagjaikat hogy Zeüsz agg kornak nyomni nem hagyta;
Mert halhatlanok ők, és ég unokáji levének.
Mindkettőnek volt Héraklész magva nagy attyok,
'S mindkettő számlálja fel őseit Héraklészig.
A ki azért vendégségből, eltelve az égi
Nektárral, kedvelt hölgyének méne lakába:

Digitized by Google

Ennek adá ívét, 's melly vállán függe-le, tegzét;
Annak gombokkal bélyegzett vas buzogánnyát.
És ezek Hébének szentelt ágyára vivék-fel
A fegyvert, és Zeüsz magzatját, volt ki nagy attyok.
'S mennyire szívével múl-fel Bereníka 's eszével
Más okos asszonyokat! 's nemzőit mint ditsöíti!
Néki Dióna kegyes magzatja, ki míveli Küproszt,
Illatzó kebelét érenté gyenge kezekkel.
Elmondhatni azért, olly kedves hogy soha nem volt
Mint az övé Ptolomaiosznak, más férjnek az asszony;
És pedig a Férjet még inkább hölgye szerette.
Igy ő gyermekiben bizakodván rájok egészen
Hagyta derék házát, 's felszállt felesége lakába.
Ellenben más férfi után vágy a gonosz asszony:
Igy a szülés könnyű, de atyától félre üt a fi.
Tisztelt Küpri, ki más Istennék köztt jelesebb vagy,
Gondod alá vetted, 's te kegyed hogy szép Bereníke
A szomorú Akheront el tudta kerülni; 's előbb hogy
A szurkos folyamot látná, 's a holtak ijesztő
Csónokosit, templomba vivéd, 's vele thrónusod'
osztád:
Innen halandókhoz kegyes, és oszt gyenge szerelmet.
És az esengőtől jobját nem vonja hamar meg.
A Kalüdónai hőst te szüléd, szép kékszemü lánya
Argosznak, Tűdéosszal, bajnok Diomédeszt.
És Thetisz, a mély keblü, szülé a tegzes Akhilleszt,
Aiakosz Péléüsznek. Téged Ptolomaie
A harczos Ptolomaiosznak szült szép Bereníka;
'S téged még csecsemőt táplált Kósz nyerve anyádtól,
A mint elsőben látád-meg hajnal-hasadtát.
Itt Eileitüát, az öv-oldót, hivta segédül,
Érezvén a szülés fájdalmát Antigonesznek
Lánya; 's az őt kegyesen dajkálá; tagjain által
Érzetlenséget hintvén el gyötrelem ellen.
És gyermek született, attyának mássa, kit ölbe

Digitized by Google

Vévén Kósz, felemelte szavát, 's igy szólla: szülessél
Oh boldog gyermek! 's tégy engem szinte becsessé,
Millyenné Déloszt, a kékest, tette Apollon.
És Trioposz bérczét, 's a szomszéd Doria népét
Nem máskép tisztelvén meg, mint Phoibosz Apollon
Rhénaiát tisztelte. Igyen hallatta szavát a
Kósz sziget, és háromszor alá jel jött-le az égből
Zeüsz könyörülni szokott madarától; Zeüsz jele volt ez,
Tudnillik Kroniosz kedvelli az érdemes hőset:
Mert bizony érdemes az, kit ölel szeretettel az Isten
Már születése korán. Boldogság nyomba követte,
Mert őt tágos föld, és tágos tenger uralja;
Számtalan országok 's nemzetségek takarítják
A gabonát, 's Kroniosz szaporítja hizalmas esővel.
A lapos Aigüptoszt még sincs föld a ki felérje,
Neilosz, hogy ha vizét kieresztvén, osztja csoportit.
'S nincs ország melly annyi jeles művészeket adjon.
Háromszáz ékes város diszesíti; ezen túl
Háromezert 's tiz ezert háromszor, hármasan ismét
Kettőt, és tizeneggyet végy háromszor: ezekben
Mind eggyütt a nagy Ptolomaiosz uralkodik; és még
Bír Phoinikiaban, Szüriában 's Arrhabiában;
Ugy kormos Szerecseny 's Libüának része uralja.
Pamphüliát, 's kopjás Kilikiát birja egészen;
Kária a harcz kedvellő neki, 's Lükia hódol;
'S Kükladi szép szigetek, hol jó gályáji repülnek
Tengeren; ám az egész tenger 's föld cserge folyókkal
Nagy Ptolomaiosznak hódolván vallja hatalmát.
Sok délczeg lovagok, sok paisos honni vitézek
A ragyogó érczben gyülvén körülötte csörögnek.
Bőségben pedig össze nem áll vele semmi hatalmas,
Annyi temér kincs foly fényes házába naponként
Mindünnen; 's a nép dolgát folytatja nyugodtan:
Mert nincs ellenség, melly meglábolja halakkal
Bő Neilosz vizeit, 's vigye más földjére csatáit.

Digitized by Google

Sem gyors bárkából idegen partjára ki nem száll,
Ökreit Aigüptnek gonoszúl elhajtni erővel.
Illyen férfi erős karral lebeg ennyi virányon,
Dárdát hányni tanult, a sárga hajú Ptolomaiosz!
A ki hiven meg tud mindent őrizni, mi ősi,
Mint ki derék Fejedelm, sőt azt szaporítja szerezve.
Ám de haszon nélkül nem fúl házában arannya,
Mint a munka között pezsgő kis hangya-szerezmény:
Sok megyen Isteneink szentelt oltárira onnan,
Mert minden zsengét oda küld; 's megy más sok ajándék.
Onnan felséges Fejedelmek, városok onnan
Vesznek sok kincset, 's hűséges keblü barátok.
Senki, Dionűszosz szent küszdésébe ki részt vett,
'S hogy ha kies hangon dallját elzengeni tudta,
Onnan az érdemlett jutalomtól fosztva nem áll-el.
A músák tolmácsi pedig zengik Ptolomaioszt
Bőkezüségéért; 's mi lehet szebb gazdag Uraknak,
Mint hogy az élők közt nevek illő fénybe' derüljen?
Atreidák ezzel most is dicsekesznek; az a sok
Kincs pedig a mellyet Priamosz nagy háza veszélyén
Nyertenek, éjbe borult, honnan nincs vissza reménység.
Ő maga, ő egyedül felhatván nyomja porában
Még fris nyomdokikat legrégibb ősinek; ő, ki
Tisztelt szűleinek jó illatu templomokat rak.
'S itt elefánt csontból őket metszetve 's aranyból
Mint jótévőit fentartja az emberiségnek.
Zsíros ökör-beleket gyakran meggyujtni parancsol,
Félhold napjain ált piros oltárokra tetetvén;
Mind maga, mind ékes felesége, kinél jelesebb nő
Még férjet nem ölelt házában; tudja szeretni
Szívéből férjét 's a testvért. Igy vala hajdan
A szent házasság halhatlan mennybeliek közt
Kötve, kiket Rhea szült, boldog Fejedelmit az égnek.

Digitized by Google

Egy nyoszolyát vet Hérének nyugovásra 's Zeüsznek
A még szűz Irisz jó illatu tiszta kezekkel.
Idvezlégy Ptolomaie Király! én téged egyéb nagy
Hősökkel zenglek; 's hiszem azt, nem fogja utálni
Versemet a maradék: erkölcset kérj de Zeüsztől.

XVIII.

Menyegzői Ének Helenére.

Hajdan Spartában Meneláosz arany-haju hősnél
Hat 's hat ritka szüzek, Lakedaimon díszei, a most
Pompásan készült társas nyoszolyának előtte,
Melly Helenét, Tündar kecs lányát, zárta, magának
Őt hogy az ifjabb Atreidasz jegyzette-le hölgyül:
A hiaczint fürtű szüz lányok kart emelének.
Énekek eggy ugyan az, 's lábakkal utánna mozogtak
Rendesen; és a ház zengett lakodalmi örömtől.
Már is elalvál hát szeretett vő esti homállyal?
Tagjaid olly nehezek? vagy hát természeted álmas?
Vagy sokat hörpentél készülvén ágyba ledülni?
Kedved alunni ha volt, idejében kelle fekünned,
'S a lányt lányok közt ott hagynod az édes anyánál,
Játszani virradtig; mert napkeltébe 's nyugodtán,
'S eggy évtől másig már ő, Menelaie, te hölgyed.
Boldog férj! teneked jó lény prüsszente, hogy ennyit
Tennél Spartában, hol több hős fordula már meg.
Zeüsz a hősök közt egyedül lesz néked ipaddá,
Mert egy karpit alá veled indul lánya Zeüsznek,
Mássa kinek nincsen közttünk Akhája vidékén.
Vajmi nagyot fog szülni, ha szül annyához hasonlót.
Mi mind egykoruak, 's eggy élet-módra tanítva,
Férfiasan megkenve vagyunk Eüróta folyamnál
Négyszer hatvan lány, fiatalság szüzei, közttünk

Digitized by Google

Egy sincs gáncs nélkül, Helenével szembe ha állítsz.
Mint Éosz keleten, tündöklik bíbor alakban
A szent éj menetén, mikor a tél dül kikeletre:
Ugy az arany Helené magasan tündökle felettünk.
Mint a sárga kalász repül a Piéri mezőken;
Mint cziprus kertben, 's a Thesszali mén szekerében:
Ugy a rózsa tagú Helené Lakedaimoni fény volt.
Senki kosárt nem tölt ollyan szép gombolyagokkal,
'S olly finom vásznat nem készít senki közöttünk,
Áltvévén a vetőn, 's hosszú vellákba feszítvén.
'S hát lantot, mint ő, olly szépen verni ki tudna,
Artemisz érdemeit zengvén, 's bő mellyü Athénét?
Csak Helené; szemein kinek ülnek gyülve szerelmek.
Oh szép, oh szeretett lányzó, vagy már te nagy asszony;
Mí pályára kelünk, 's tarkás rétekre tavaszkor,
Illatozó koszorút fűzvén, és rólad ezerszer
Emlékezvén oh Helené, mint a csecs alatti
Báránykák, mikor annyoknak tele tölgyit ohajtják.
Itt koszorút földes lóherből néked először
Kötvén, azt árnyas levelű platanusra akasztjuk.
Tiszta kenettel ezüst csészéből néked először
Itt áldozni fogunk, hűves platanusnak alatta.
Fel kérgére betük vésetnek Dóri szokásként:
„Engem imádj, kiki erre menendsz, fáját Helenének."
Oh hölgy idvezlégy, idvezlégy boldog ipú vő!
Létó engedjen, Létó, a dajka, szerencsés
Magzatot, és Küprisz viszonos hűségü szerelmet.
Zeüsz pedig, a Kronidász, bő kincset nyujtson örökbe,
Hogy méltó ágról méltó ágokra leszálljon.
Aldjatok, egymásnak kebelébe lehelve szerelmet,
'S vágyokat; a hajnal pirulatján keljetek ismét.
Vissza jövünk mí is, mihelyest a reggeli dallos
Felszóll ébre után neki szegvén szép szinü torkát.
Hűmen, oh Hümenaie! örülj e ritka menyegzőn!

Digitized by Google

XIX.

A méz-tolvaj.

Egykor Eroszt, a kis tolvajt, méhecske csipé-meg,
Hogy kasnak mézét elorozta; kezének utólsó
Ujjait összeszurá, 's ő jajgata fujva kezére;
'S a földet tapodozva szökött Aphrodíta ölébe.
Fájdalmát mutatá, panaszolván, melly gonosz állat
Légyen az a kis méh, melly mélyen tudna sebezni.
Annya mosolygva, mi ez! mondá: 's nem vagy te hasonló
Méhekhez, ki kicsiny lévén olly nagy sebeket tész?

XX.

A Tehenes.

Eünika, hogy csókkal közelítém, csúf nevetéssel
Illete, 's igy mocskolt: menj tőlem messze pokolra,
Hogy hítván tehenes lévén mersz csókot ajánlni!
Városi ajkokhoz szoktam, 's te parasztival unszolsz!
Szép arczám' soha szád, soha, még álmadba' sem éri.
Vaj millyen képed! tréfád melly durva 's beszéded!
Melly gyengén szóllasz! szavaid' melly nyájasan öntöd!
Ez melly gyenge szakáll! melly szépek fürti hajadnak!
Ajkidon a nyavalyás kékség ül, 's a kezed undok.
És büzzel tele vagy. Fuss tőlem, hogy be ne piszkolj.
Mint ezeket mondá, leköpött háromszor ölébe,
'S engem lábtól fel fejemig nézelle szünetlen.
Szájával sziszegett, 's szemeit kancsalra vetette.
Testállásában gőgösköde; 's büszke kaczajjal
Engem megnevetett; 's tüstént felfortyana vérem.

Digitized by Google

'S mint harmat rózsát, arczám' festette a méreg.
Itt hagyván elment; keblem de haragban evődik,
Engem hogy illy szépet, hogy az olly rút kurva kijátszott.
Valljatok oh igazat tí e táj pásztori, nemde
Szép vagyok én? 'S mássá melly Isten tön hevenében?
Mert ezelőtt gyönyörű szépség ragyogott-ki belőlem;
Éke szakállomnak, mint fának az ifju borostyán.
Vállamon a fürtök lefolyának petreselyem ként.
Barna szemöldökömen fellül kelt tiszta fejérű
Homlokom, és szemeim szebbek mint bölcs Athanéjé.
Szám az aludt téjnél gyengédebb; számnak igéji
Édesbben folytak az eresztett Hüblai méznél.
Édes az énekem is, sípom zendüljen akár meg,
Nádam akár zengjen, vagy fujjam görbe furuglyám'.
Lányok is a hegyeken mind szépnek tartanak engem,
'S mind-ki szeret, csak ez a városnak lánya nem, engem.
Ő kikerül, tehenes hogy volnék; vagy bizony ő nem
Tudja, hogy a gyönyörű Dionűszosz völgyen ünőket
Őrzött, 's hogy Küpriszt tehenéshez vonta szerelme,
'S hogy vele őrze hegyes Phrügiaban; 's nemde Adóniszt
Erdőkben szereté, 's erdőkben jajgata értte?
'S mí vala Endümion? Tehenes; 's kedvellte Szeléne.
Ő a pásztorhoz legelőre leszálla Olümpról,
'S Latmi hegyekben járt, 's a szép gyermekkel enyelgett.
És te Rhea tehenest gyászoltál! 's nemde Zeüsz te
Ökrész gyermek után sas-képen szerte koválygál?
Eünika csak maga ő tehenesnek utálja szerelmét,
Jobb ő mint Kübelé, mint Küprisz, 's mint te Szeléne!
Ne, többé Küprisz, soha sem városban Adóniszt,
Sem hegyeken ne szeressd: egyedül töltsd fekve az éjt el.

Digitized by Google

XXI.

A Halászok.

Csak maga a szükség szül mesterségeket; ő az,
A ki dologra tanít, Diophante! heverni nem enged
Munkás férfiakat szorgos gond nagy sokasága,
'S a ki rövid álmát kóstolta az éjji időnek,
A szorgos gondok makacsúl ébresztik azonnal.
Két agg testü halász eggyütt fekvének, alájak
Asszu hinárt hintvén vászon-gunyhójok alapján.
A leveles falnak dültek; 's ott kézi gyakorlás'
Eszközi mellettek heverének: fűzfa kosárkák,
Nádvesszők, tőrök, 's hálók eltömve hinárral;
Lószőrből kötelek 's tekerékeny szígonyok, horgok,
Júhbőrök; 's eggy ó csólnak fektetve dorongra.
Főjök alatt gyékény, süvegek, vékonyka ruhácskák.
Ime halászinknak kincsek mesterszereikkel!
Semmi fazék nálak, sem vagy kutya: mind ez előttök
Fényüzetűl látszott; egyedül volt társak a szükség.
Nem vala szomszédjok; mindünnen nyájasan üzvén
Habjait a tenger rontsolt gunyhójokat érte.
Rudja Szelénének még nem volt a közep utban,
Munka halászinkat már is felverte; szemekből
Törlik az álomgőzt, 's illy dallra emelkede lelkek:

A.

Vajmi hazudnak azok, bajtárs, kik nyárban az éjet
Kurtának mondják, hosszítván a napokat Zeüsz.
Álmaim im már számtalanok, még sem hasad Éosz.
Vagy megcsalva vagyok? de mi ez? múlatnak az éjek?

B.

Vádolod Aszphalion a szép nyarat! ám az időnek
Nem maga kénye szerint fordúl karikája, csak álmad'
Verte-el a sok gond, 's hosszabbá tette az éjet.

Digitized by Google

A.

Sok jót álmodtam. 'S álmat hüvelyezni te tudsz e?
Látványságaimat mért titkolgassam előtted?
Végy részt álmamból, mint szoktál venni halakból.
Észre ugyan rajtad nem könnyen tesz-ki akárki.
'S álmokat az tud jól bírálni, kit ész vezet arra.
Van most erre időnk; 's egyebet mit tenne az ember
Álmatlan tenger mellett heverészve levél közt?
A Prütaneionban lámpás van, 's szüntelen ég az,
Ugy mondják, és álmokat űz.

B.

Hadd, haljam az éjnek
Látványit, 's mindent híven számlálj-el előttem.

A.

Estve hogy a tenger nagy munkájában elalvék
(Étellel tele nem voltam, mert hogy vacsorálánk,
Jól tudod a gyomrot szoktuk kémélleni) láttam
Egy sziklán magamat készülvén venni horogra
A halakat, 's nyújték függesztvén nádra csalókát.
Ezt a nagyobbak közt egy megkívánta; miképen
A kutya álmodozik csontról, úgy én is halakról.
'S ő a görbe horogba szorult, 's folyt vére szegénynek.
Én a mozgásban meghajlott nádnak utánna
Terjesztém kezemet, 's küszdék, hogy lenne ez állat
Kisded vassal enyém, és gondolkodva sebéről:
Vaj ne talán megszurj! mondá: mert vajmi keményen
Meg lész szurva viszont. 'S mert nem tuda szökni,
kifogtam.
Igy végzém küszdésemet el; 's lássd, íme arany hal!
Teste egészen arany; 's kezdék reszketni, ne légyen
Ez Posszeidonnak szentelt hala, vagy pedig a kék
Amphütrítének megkedvellt kincse. Azonban
Csak gyengén markolván-meg vontam-le horogról,
Hogy horgomra arany szájáról fen ne akadjon.
És a nagy kincset felvontam földre kötéllel;

Digitized by Google

'S megfogadám, lábam nem száll tengerre ezentül;
'S hogy földen maradok turkálva aranyba királyként.
Erre felébredtem. De te most a többire fordítsd
Elmédet, bajtárs, mert rémít tett fogadásom.

B.

Szünjen félelmed, fogadásod mint az aranyhal,
Mellyet sem láttál, sem fogtál, semmi; 's az álmok
Mind hazugok. Menj 's a helyedet járd össze csak ébren,
És csak husos halban fog az álom végre betelni;
Éhen vagy meghalsz, aranyos bár légyen az álmad.

XXII.

A Dioszkurok.

Rettentő paisú Zeüsz 's Léda szülöttit emeljük
Énekkel: Kasztort 's a rettenetes Polüdeükeszt,
A küszdő harczban huzogányt forgat ha kezében.
Kétszer 's háromszor tiszteljük Thestiosz ékes
Lánya erős fijait, Lakedaimon ikreit, a kik
Több embert tartának-meg közepette veszélynek,
És több megbőszült lovakat sebes ütközetekben.
'S tengeri gályákat, mellyek, bár a kelet és est
Csillagait hívják, lönnek játéki szeleknek.
Mert ezek isszonyatos habokat csapdozva farokra,
Vagy pedig orrokhoz, vagy más részekhez, elönték
A mély vájtu hajót, 's derekit kettőre szakaszták.
És a vitorlával minden szer zúzva hevernek.
E mellett nagy záporeső locsogott-le az égből
Éjre következvén; dühösen zajg a haragos viz,
Mellyet erősen hányt és szabdalt a fuvat és jég.
Ám ti hajót 's a haldakló révészeket, a mély
Orkánból kisegítétek, 's védhelyre vonátok.

Digitized by Google

'S íme szelek szünnek, 's nyájas csend kezde lebegni
A tenger vizein, 's a felhők szítszakadoztak.
Már a medve ragyog, 's szamarak közepén az öbölnek
Lassú fénnye, jelül hogy az ut már tiszta hajózni.
Oh ti az emberiség kettős védőji, baráti!
Jó lovagok, küszdők, éneklők, lantosok eggyütt.
Kasztort zengjem e elsőben? zengjem Polüdeükeszt?
Mind kettőt dicsöíti szavam, de előbb Polüdeükeszt.
Ő ugyan a sűrű sziklákból megmenekedvén,
Argo 's Pontosznak győzvén irtózatos öblén
Bebrük nemzethez szállítá hőseit által.
Itt egy lajtorján két részről összenyomulván
Iászonnak gályájából sok férfi kiszállott.
'S partra kiszállongván szeles és mély völgybe jutának.
Itt nyoszolyát vetnek, 's a tüzhez edényeket hordnak,
Míg a lovag Kasztor 's a barna szinű Polüdeükesz
Társaitól távol vadonon tévelygve futostak,
Nagy szörnyű erdőséget szemlélve hegyek közt.
Leltek örök forrást tornyos sziklának alatta,
Mellyből tiszta vizek csörögének; alatta pedig más
Csermelyek hömpölygtek Kristallhoz, 's üsthez hasonlók.
És körülötte fenyők nevekedtek törve magasra;
Nyárfák 's plátanusok, 's elterjedt lombu cziprusfák;
És tele illattal méhek kedvellte virágok,
Mellyeket a kikelet búcsúzván réteken éltet.
Itt eggy isszonyatos vadképű férfi tanyászott,
Néki kemény buzogány füleit megszabta csatában.
Mellye előreható, 's mint a teke gömbölyeg; háta
Széles, teste vasas, kalapács mint verte Kolosszosz.
Válla alatt az erős karokon mint gömbölyü szirtek,
Mellyeket a sebes ár örvényi körül simogatnak,
Ugy lóggottak alá az inas husok; és a nyakáról
'S hátáról függött parduczbőr lába-bokáig.

Digitized by Google

Most az ököllel erős küszdőknek harcziban ismert
Győzelmű Polüdeükesz igyen szóllt néki először:

Polüdeük.

Idvezlégy vendég! e földet lakja mi nemzet?

Aműkosz.

Idvezlégy! 's ti, kiket soha még nem láttam előttem?

Polüdeük.

Bátran! nem gonoszok, 's nem származtak gonoszoktól.

Aműkosz.

Bátran! 's ezt nékem tőled kellett-e tanulnom?

Polüdeük.

Bátor ugyan, de dühös, haragos mindenre, 's kevély vagy.

Aműkosz.

Szint' ollyan mint látsz; nem tiprom lám a tiédet.

Polüdeük.

Jöj, 's az ajándékot vévén, térj-vissza lakodba.

Aműkosz.

Hagyd az ajándékot, nékem nincs készen adandó.

Polüdeük.

Jó ember, legalább e vizből inni szabad lesz?

Aműkosz.

Megtudod, ellankadt ajkid' majd égeti ha szomj.

Polüdeük.

Mondsza, mi nyerhet-meg, üst vagy másféle ajándék?

Aműkosz.

Eggy ellen karodat magad eggy itt állva emeld-fel.

Polüdeük.

Küszdni ököllel akarsz, vagy minden csont erejével?

Aműkosz.

Rajta, ökölre feszülj! a mit tudsz tenni, ne kéméld.

Digitized by Google

Polüdeük.

Vagy ki az, a kivel ütközzem dárdával, ököllel?

Aműkosz.

Itt közel ím hozzád a hős, neve néki Aműkosz.

Polüdeük.

És mi fejébe' fogunk kettős viadalra kikelni?

Aműkosz.

Béred majd legyek én; 's te enyém, én győzni ha fogtam.

Polüdeük.

A vereses tollú madarak közt küszdni szokás így.

Aműkosz.

Légy te oroszlánhoz, madarakhoz légy te hasonló,
Más jutalom nem fog kettős viadalban adatni.
Igy szóllt Aműkosz, 's harsán megfujta csigáját,
'S mindketten sebesen platanusnak alája futának.
Mint a nagy haju Bebrüköket hangzatja csigának,
Kasztor is a nagy hős elmenvén összekiáltá
A Magnesszi hajón lévő nagy hősöket eggyig.
Ők azalatt kezeket megerősítvén bikabőrrel,
'S tagjaikat hosszú szijjal felövedzve, középre
Büszkén léptek elő, 's ki halált egymásra leheltek.
Itten azon mesterkedtek vetekedve keményen,
Hogy hátat mellyik vethessen nap tüze ellen.
Ám az erősön erőt vett lábad gyors Polüdeükesz:
'S Aműkosznak egész képét égette a napfény.
Ő de haragjában felforrván méne továbbad
Czélozván egyenest az ütést; őt arczba találá
Ám Tündar fija, 's még inkább gyujtotta haragját.
Ütközik ujra, 's magát megerőlteti bukva előre.
A Bebrükök neki tapsolnak; más részre szavakkal
A hősök buzdítgatják az erős Polüdeükeszt,
Félvén, hogy ne talán rohanással győzzen Aműkosz,
A tusa szük mezején Titüosznak mássa erőre.
Ám de Zeüsz fija egy részről más részre szorítván,

Digitized by Google

Két kézzel szabdalta, 's igyen mind visszatorolta
A rohanó dühös emberszörnyt, kit nemze Poszeidon.
Részegen ez most vett sebiben vereselve okádja
Vérét; a hősök vígan lármára fakadtak,
Száját 's két arczát látván tele durva sebekkel.
A puffadt képen szeme is mélyebbre vonódott.
A bajnok most megzavará, felemelve ütésre
Mindünnen kezeit; már elgyengülni de látván,
Homloka közt orrát közepen sujtotta, 's egészen
Szájáig lehuzá bőrét; 's ő rakva sebekkel
Hosszan dült a zöld levelek közt fekve hanyattan.
Ujra feláll, 's a harcz kezdődik még dühösebben,
Mert egymást sebzék vervén dárdákkal erősen.
A Bebrükök fejedelme nyakát zaklatta kezével
Hasztalan, és mellyébe kapott; Polüdeükesz azonban
Durva ütésekkel képét roncsolta egészen.
Teste az izzadtság ált csüggedt, 's hírtelen a nagy
Férfiuból kisded leve; ellenben Polüdeükesz
Tagjai a munkát győzték, és lön szine vígabb.
A nagyevő férfit mint győzte-le gyermeke Zeüsznek,
Mond-meg, oh Istenném, te tudod mert, én pedig a te
Tolmácsad szóllok, mint tetszik, 's kedves előtted.
Most ugyan Ámükosz nagy dolgot tenni hevülvén
Baljával Polüdeükesznek balját ragadá-meg,
Félre hajolt az ütést kikerülvén, jobja azonban
A széles tenyeret rántá jobb oldala mellül;
És csak alig hogy meg nem ölé az Amüklai hőset.
Ez de fején az ütést elhárította, 's erősen
Balról fejbe csapá, melly jobb vállára hanyatlott,
'S á megnyilt agyból bugyogott most a feketés vér.
Baljával szájára ütött, 's minden foga zörgött.
És gyakor öklökkel képét roncsolta kietlen:
Összezuzá már már, 's az most a földre lehullván
Félholtan feküvék, 's felemelte, lemondva tusáról,
Mind a két karját, mert már közelíte halála.

Digitized by Google

Őt te ugyan, bár meggyőzted, bajnok Polüdeükesz,
Meg nem mocskoltad; 's ő szentűl esküve néked,
A tenger hullámi közül szóllítva Poszeidont,
Hogy nem fog jövevények eránt már lenni kegyetlen.
Zengtelek oh Fejedelm; téged Tündar fija zenglek,
Kasztor, szélsebeségü lovag, 's érczmellyü csatázó.

Egykor Leokippnak, Zeüsz kettős magzati, két szüz
Lányait elragadák; de hamar sarkakba esének
A két egytestvér, Apharéosz gyermeki, kik már
A párt eljegyzék, Lünkéüsz, 's Idasz az izmos.
Ők Apharéosznak sirjánál jöttenek össze,
És itt mindnyájan láncsával övedzve 's paissal,
Elhagyván szekerek' egymás ellenbe megállnak.
Most Lünkéüsz erős hangon szóllt födve sisakkal:
Oh boldogtalanok! mért keltek harczra? mi okból
Más ellen feleség-vágyból van kard kezetekben?
Hisz' Leükipp nékünk már eljegyzette leányit
Jóval előbb, 's eskkel megerősítette menyegzőnk!
'S tí törvénytelenűl idegen nyoszolyákra, ökrökre,
Öszvérekre, 's egyéb idegen vagyomokra rohanván
Őt megcsaltátok, kincsekkel orozva menyegzőt.
Nemde nem ezt gyakran mindkettőtöknek előtte
Én magam elmondám, fecsegő bár nem vagyok, e' kép:
Bajtársok, Fejedelmeknek megnőszni nem illik
Ollyakkal, kiknek férjek rendelve-ki vannak.
Sparta elég tágos, tágos még a lovas Élisz,
Tágos Akhája vidék, 's Arkádia csorda-legellő;
'S Szíszüphosz, a tengert ölelő föld, Messzana, 's Argosz,
Hol sok lány serdűl az anyák gondjoknak alatta.
Nincsen szépségben, nincs elmésségbe' hiánság.

Digitized by Google

Ott választhattok tellyes kénytekre menyasszonyt:
Mert kiki a jó ifjúnak kíván ipa lenni;
'S nemde ti a legjobb hősök közt vagytok az elsők?
És az egész nemzetségtek fel törzsök apáig?
Hagyjatok oh minket most végezhetni menyegzőnk',
Bajtársok, néktek gondoljunk máshol azonnal.
Több illyent mondtam; de vizek hullámiba hordá
A szél szárnya szavam'; 's czélját nem nyerte beszédem.
Durvák, 's kőszivüek vagytok! De hajolni ha tetszik,
Még most sem késő, testvérek gyermeki lévén
Hozzánk; hogy ha pedig küszdést vár szivetek, és a
Pert vérrel 's kétes harczczal kell osztani közttünk,
Idasz, 's a bajnok testvérem, erős Polüdeükesz,
A harcztól kezeket fogják kémélni azonban,
Míg mi, én 's Kasztor, végezzük küszdve csatánkat,
Mint ifjabbak; ez ált kissebb fog lenni szülőknek
Fájdalmak, 's eggy házbol elég lesz halni meg egynek;
Vígasztalni barátinkat még éljen a többi:
Holtak helyett jegyesek lányinkkal keljenek össze.
Illő kis bajjal nagy dolgot hajtani végre.
Mondá: 's mind ezeket megerősítette az Isten.
Itt az idősebbek lerakák most oldalaikról
Fegyvereket; Lünkeüsz bátran de középre ki állott
Rázva erős dárdát paisának fen-karikáján.
Nem máskép az erős Kasztor rázgatta az éles
Dárdát; és fejeket díszíté ingva sisaktoll.
Dárdával legelől czélozni erölködik ez 's az,
Testeken hogyha talán valamelly rész volna fedetlen.
Még sértlen vala mindkettő, hogy durva paisba
Ütközvén a dárda-hegyek részekre törettek.
Kardot rántnak azért hüvelyekből; sebzeni készek
Egymást, 's fáradtlan látszottak harczokat üzni.
A tollas sisakot, 's a széles paist elelérte
Kasztor kardja gyakran; 's a szikrázó szemü Lünkeüsz

Digitized by Google

A vereses sisakot szurdallá kardja hegyével.
Végre kezét ennek, hogy bal térdjére bocsátá
Kardját, megsebzé bal lábbal félre vonulva
Kasztor; amaz kardját elvetvén futni azonnal
Kezdett attyának sirjához, hol könyökölve
Idász, a bajnok, rokonok vívásit ügyelte.
Ám de utánna eredt Tündár fija, 's karddal egészen
Köldökön és gyomrán általhata, 's a vas azonnal
Megszaggatta belit, 's ott tüstént földre lehullott.
Lünkeüsz, és szemeit hideg álom nyomta örökre.
Hasztalan óhajtá haza Láokoossza amazt is,
Hogy lakodalmi öröm vídítná ősi lakását:
Mert ugyan az fogván a szobrot, melly Apharéosz
Sirján álla, sebes hajítással vetni az öccse
Gyilkosa ellen eredt, a gyors Messzénei Idász.
Ezt de tilalta Zeüsz, tüstént kivetette kezéből
A márványt, 's az erőst ég villámával ütötte.
Igy nem könnyü dolog megküszdeni Tündaridákkal.
Bajnokok ők magok is, 's vették születések' erőstől.
Idv, oh Léda derék magzatjai! énekeinknek
Nyujtsatok éket alá; költőknek nemde baráti
Voltak Tündaridák, 's Helené, sőt minden erősök,
Kik Tróját eldöntötték, védvén Menelaioszt?
Títeket, oh hősök, Khíosz költője magasztalt,
Elzengvén Priamosz várát, 's az Akháji hajókat;
'S Trója kemény harczit, 's tornyát a hadnak, Akhilleszt.
Én is az éneklő músáktól édes enyhítést,
Millyent ők adnak, 's házam tehetsége megenged
Nyujtok azért néktek: vers fő diszek Isteneinknek.

Digitized by Google

XXIII.

A szerencsétlen Szerető.

Egyki mohón szerető szeretett egy hörcsökös iſjat,
Szép vala ez, de nem eggyenlők erkölcsi az arcczal.
Megveti a szeretőt, nyájasnak lenni tudatlan.
És nem tudja, Erosz mi legyen; jobjába mi ívet
Tartson, 's a fiatal sziveket mint sebzi nyilakkal.
Durva beszédjében, 's a társas körbe goromba.
Nincs enyh lángjában, szájának semmi derültje;
A szeme bájragyogás nélkül; rózsátlanak arczi.
Sem szava nincs, sem csókja, mivel enyhítne szerelmet.
Ő mint szinte az erdei vad hunyorogva vadászra,
Nem máskép teve emberivel; neki vad komor ajki;
A szemek is morcz-pillangók, tele pajkos haraggal.
Ült epe a képén, minden szín róla lehervadt:
Mert egyedül gúnyolni tudott, perselve haragtól.
'S még így is szép volt; szeretőt gyujtotta haragja.
Végre nem állhatván makacs üldését Kütherének,
Sirva megy a gőgös gyermekhek puszta lakához,
'S csókolván küszöbét, búját illy módra kesergé:
Vad gyermek! dühödött orszlánnak durva neveltje;
Kőszivü, méltatlan szeretetre; ne, ím az ajándék,
Egy tőr; vedd-el, utólsó ez; nem foglak ezentúl,
Oh haragos gyermek, bosszontani; elmegyek innen,
El te hová kergetsz, hova, a mint hírlelik, eggy ut
Visz mindnyájunkat, feledés hol enyhíti szerelmünk'.
Mellynek forrását kiigyam bár számmal egészen,
Igy sem fog vágyom meghülni. De vedd bucsum' immár.

Digitized by Google

Elhagyom e házat, 's tudom én mi fog esni ezentul:
Szép a rózsa tavaszkorban, de idő megemészti;
Szép a víola is, de hamar megöregszik; előttünk
Tiszta fejér liliom bádgyadtan halni korán megy.
Hónál nincs tisztább, 's a szélnek sepri fuvalma.
Szép a gyermeki arcz, kellő szépsége de nem tart.
Eljő még az idő, szerelemre hevülni te is fogsz,
'S szíved gyötrelmit keserű könnyűkbe kisirni.
Oh gyermek! tedd, oh, meg ez eggyet, tedd ez utolsót:
Majd ha kilépsz, 's engem küszöbödnél függeni látszmeg,
Ah ezt a nyomorú függőt ne kerüld-ki haraggal!
Álj-meg, 's egy keveset könnyezz, és könnyüket adván
Oldozzd-meg kötelem, 's testedről old-le ruhádat,
'S fedd vele én testem', 's csókolj-meg végre ez egyszer;
Hogy legalább holtnak kedvezz csókoddal; előttem
El ne ijedj: fel nem kelek én, változva szeress bár.
És magad áss egy sirt, melly röjtse örökre szerelmem';
'S távozván mond háromszor: *nyugszol te barátom!*
'S még többet, ha akarsz: *jó társam benne veszett-el!*
'S e felirást véssed, mellyet versekbe' foglaltam:
Ezt szerelem gyilkolta agyon: ne siess utas, inkább
Mond vesztég állván: ő néki barátja kemény volt.
Igy szóllott, 's egy kőt falhoz hentergete, 's a'hoz
Támasztván kötelét felfüggesztette küszöbről
Csak vékony kötelét, 's a tőrt rá nyomta nyakára,
'S lábaival székét elrugván függe szabadban
Halva; Amaz kijövén lakjából látta az holtat
Függve küszöbjénél, 's nem változtatta haragját
Lelkének, 's nem sirt esetén; sőt gyermeki szesszel
Megmocskolta övét a holton; 's a csata helyre
Ment büszkén, 's távol fris vizben fördeni vágyott.
'S épen az Istenhez, kit megvete, jönni találá,

Digitized by Google

Mert a ferdőnél állott kőszobra Erosznak.
Rá döle a bálvány, és a gonosz ifjat elölte.
Vér folyam önté-el, 's illy szózat emelkede mélyről:
Éljetek oh szeretők, gyülölőtök meghala immár;
Nyájasbbak legyetek, ha nem, Isten haragja emészt-
meg.

XXIV.

A kis Héraklész.

Héraklészt a csak tiz holnapit Iphiklesszel,
Öccsével, vévén Alkméné a Mideai,
'S megmosván őket, 's eltöltvén téjjel, egy éjent
Szép fegyverre tevé Pterelaosz ércz paisára,
(Ezt Amphitrűon ragadá el tőle, megölvén)
'S a kicsinyek fejeket tartván igy szólla az asszony:
Aldjatok én kicsinyim vídám, 's ébrenhetes álmat;
Aldjatok én sziveim, testvérek, mentt alakocskák.
Boldogok aldjatok, és majd boldogok érjetek hajnalt.
Mondá; 's a nagy paist megrázá. Ők elaludtak.
És mikor éjközepett a medve nyugotra hanyatlik
Orion mellett, melly széles vállat emelget:
Ekkor két szörnyet, kékes sárkányokat, Héra
A sok fortélyú, a nagy terjedtű küszöbhez
Külde, hol a háznak vájt ajtószárnyai állnak.
Hogy kis Héraklészt felfalnák, hagyva paranccsal.
Elnyulván a földön ezek sokat hentergették
Vér-szomjas hasokat, 's rossz láng villámla szemekből
A bejövők ellen, 's ártalmas mérget okádtak.
Ám hogy a kisdedeket közel érték szájnyalogatva,
Felserkentek azok (Zeüsz mert elrendele mindent)
Alkméné kedves magzatjai; 's fénnyel elöntve

Digitized by Google

Lett a ház: 's tűstént látván a szörnyeket a vájt
Fegyveren, és csúfos fogokat, sikolta az eggyik,
Iphiklesz, rugdalva leplét szitszórta magáról,
Futni iparkodván; de kezét kifeszítve ragadta
Őket Héraklész, 's szorosan tartotta bilincsben,
Torkaikat nyomván, hol van forrása kigyókban
A rossz méregnek, melly Isten előtt is utálat.
Most ezek a későn született gyermek körül, a ki
Bár csecsemős soha dajka után nem sirt, tekerődztek;
Majd meg elosztlának fájlalván háta-gerinczek',
És csak az elfojtó tőrből szabadulni törődtek.
Alkméné hallván a lármát, ébrene első:
Kelj-fel, oh Amphitrüon, kétséges félelem ingerl
Engemet; oh kelj-fel, papucsot lábadra ne is huzz.
Hallod e a kissebb gyermek mint jajgat erősen?
Nem veszed észbe, hogy éj, mély éj van, 's e falak íme
Egyre világítnak, bátor nincs hajnal hasadtja?
Oh bizony e házat, kedves férj, érte akármi.
Igy szóllott. És Amphitrüon engedve szavának
Felkele, 's jól készült fegyvert, melly ágya fejénél
Függött a szegről mindenkor, fogni iramlott,
És azon újon szelt szijhoz nyujtotta kezét ki;
Másikkal ragadá a nagy munkáju hüvelyt le.
A tágos kamarát elfogta az éj köde ismét.
Szolgájit hívá, kik mély álomba' pihegtek:
Csak hamar oh szolgák, tüzelőről véve kanótot
Hozzatok, ajtóknak toljátok félre retesszek'.
Keljetek oh szolgák, ti munkát türni tanultak.
Ő igy harsoga: ők lobogó fáklyákkal utánna
Mind ki sietve szökött, 's a ház megtelle azonnal.
'S a mint megláták csecs alatti kicsiny Héraklészt,
Egyre szorítja miként a két szörnyt gyenge kezével,
Álmélkodva kiáltottak; 's ő Amphitrüonnak
Nyujtá a vadakat, 's szökdécsele gyermek örömben.
És mosolyogva veté attyának lábaihoz le

Digitized by Google

A két szörnyeteget, mellyek már halva feküdtek.
Alkméné az alatt dajkálva ölébe szorítá
A megfélemlett és durczás gyermek Iphikleszt.
Amphitrüon pedig egy bárány-gyappatra tevé le
Héraklészt, 's maga vissza-eredt ágyába, alunni.
A kakasok már harmadszor zengték-el a hajnalt.
Ekkor Teiresziászt, igazán ki jövendöle mindent,
Alkméné hivatá, 's történt dolgot előtte
Elmondván kéré, mi jövendő volna, feleljen.
'S el ne fedezz, mondá, általlván szólni előttem,
Semmit, bár az egek mi veszélyt rendeltek erántunk.
Úgy is az emberek azt, mire Moira siet fonalával,
Nem mellőzhetik-el. De tudóst hát kell e tanítnom,
Eüéresz magzatja? Igyen szóllott a királyné.
Ő pedig: Higyj Perszeüsz hű vére, szülője erősnek,
A hajdan kedves már hunyt fényére szememnek:
Számos Akhajai hölgy Alkménét fogja dicsérni
A bejövő estvén orsót pergetve ölében.
Argosz lányai is téged tisztelve neveznek:
Illyen férfi leend felszökvén csillagos égbe
A te fiad, tág mellyű hős, győzője az ádáz
Szörnynek, 's embernek. Mert így a végzet eránta:
Kétszer hat munkát győzvén, 's Trakhíni tüz által,
Benne mi múlandó, elemésztve, lakába Zeüsznek
Megy-fel, 's mennybeliek vőjök lesz, kik neki e szörny
Állatokat barlangjokból vesztére bocsáták.
Eljő még az idő, hogy az őzet nyugva tanyáján
Látja az éhagyarú farkas, 's neki ártani nem fog.
Oh Asszony, te pedig tarts tűzet alatta parázsnak,
'S vagy készen tüskés csemetét, vagy durva tövésből,
Vagy vad körtvélyből száraz fát, 's csitke bokorból.
'S a két szörnyeteget perzseld e vad-farakásnál
Éj közepén, hol gyermekedet megfojtni akarták.
Hajnalkor pedig egy lányzód felszedje a hamvat,
És folyam ált vívén meredek sziklára, eressze

Digitized by Google

Apránként szélnek, 's nem nézvén hátra, azonnal
Vissza iparkodjék. 'S mindjárt kénkővel a házat
Füstöljétek, elegy sós vizzel is, a mi szokás ma,
Öntözgessétek, zöld ággal véve körösleg.
'S áldozatúl süldő nyujtassék végre Zeüsznek,
Ellenségiteken legyetek hogy fellül örökre.
Mondá, és elefánt székéről kelve lakába
Elment Teiresziasz, bár nagy kor tette nehezzé.
Héraklész pedig annyánál mint gyenge növőtény
Serdüle, és neve lőn Argéifi Amphitrüontól.
És az öreg Línosz volt mestere néki irásban,
Magva Apollonnak, gondos 's álomtalan hérosz.
És ívet felvonni, 's nyilat bizonyosra repítni,
Eüritosz, attya után nagy birtoku férfi, tanítá.
Éneklőnek tette pedig, 's kezeit kisimítá
A puspáng-hárfán Philammoni bölcs Eümolposz.
És forgatni bokát mint szoktak az Argoszi hősök,
És egymást mint döntik-alá birkózva; 's miképen
A dühödő buzogányviselők, 's kik félre rohanva
Küszdeni szoktak: okos fortéllyal győzni tanultak.
Mind ezeket tanulá Hermesz Panopéi fijától,
Harpalikosztól, kit rettegve tekinthet akárki,
Bár melly távolról, ha ered megvívni csatában.
Homloka olly rémítőleg nyult arcza felett fel.
A befogott lovakat czélnak fordítni szekérben
Biztosan, és a tengely agyát megtartani épen:
Amphitrüon szeretett magzatját értve tanítá
Ő maga, mint ki sebes harczból sok drága jutalmat
Vőn a lónevelő Argoszban; és soha nem tört
Tengelye, mellyen járt, míg szijjit hagyta az óság.
'S mint kelljen dárdát egyenest perdítni, 's paissal
Ellenthányva kiállni sebes kardok rohanását;
'S a hadat elrendelni mikép, 's fortélyokat üzni,
Támadván ellenséget, 's lovagokra ügyelni:
A lovag hős Kasztor mutatá mint Argoszi bujdos.

Digitized by Google

Mert ez időn az egész országot birta hegyekkel
Tűdeüsz, áltvévén Adrasztól a lovas Argoszt;
'S nem volt Kasztorhoz hősök közt senki hasonló
Küszdésben, fiatal tüzeit míg hagyta örökség.
Igy pedig Héraklészt, a kedvest, annya nevelte:
Ágya közel mindég attyához téve, oroszlán
Bőrből, a mellyet maga ő kedvelle felette.
Álla ebédje pedig sült husból, 's adva kosárból
Dóri kenyér, mellyel jól lakhata bár mi kapás is.
Nap végén csupa tüz nélkül vacsorája csekély volt;
Köntöse mesterség nélkül lábának ikráig.

XXV.

Héraklész, az oroszlán-győző.

(A kezdete elveszett.)

Őt a vén ember megszóllította, kezéből
Félretevén kezdett munkáját: néked örömmel,
Oh jövevény, valamit kérdesz, megmondom; utakra
Néző Hermesznek félvén kérhetlen haragját:
Mert ez az égi lakók közt, mondják, vajmi haragszik,
Hogy haki a tévedt utazótól vonja kezét meg.
És pedig Aügeiasz gyapjas nagy nyájai nem mind
Egy legelőn járnak, 's eggy helyre szorítva legelnek:
'S mások ugyan partját nyomják Eliszon folyamának;
Mások az isteni Alpheiósz szentebb patakáét;
Szőllős Bupraszioszt mások, mások pedig ím itt.
És külön istállók vannak rendelve azoknak.
A szarvas marhák, bátor nagy számuak, itt ím
Mindnyájan tartós fris zöld legelőre találnak.
Méniosz, a nagy tó, körein, mert méz izü fűvet
Hoznak a harmat-ivó rétek, 's víz-önti vidékek
Bőven, melly osztán szarvas marhának erőt ád.

Digitized by Google

Istállójok amott, ha tekintsz jobkézre magadtól,
Láthatod, a mint áll túl a patak üst folyamatján;
Ott hol örök platanok zöldellenek, és vad-olajfák.
Ott áll ernyek alatt szent temploma pásztor Apollnak,
Oh jövevény, a legtisztább Istennek; ezen túl
Vannak más magas épületek még földmiveseknek
Szállásul, kik az Ur gazdag jövedelmeit eggyütt
Gondosan őrizzük, háromszor, négyszer is ollykor,
Felszántván ugarit, 's tüstént jó maggal elöntvén.
A szőllőmivesek mesgyét ismerve sietnek
A sajtóhoz ha már közelít a nyár heve hozzánk.
Mind ezek a bölcs Aügeiasz nagy birtoki; a sok
Jó gabonát termő holdok, 's árnyas növetényü
Kertek, egész a vég sok-csermelyü sziklatetőkig.
És mí e helyeket munkások járjuk egész nap,
Mint a jó szolgák, kiknek helyek élni mezőkön.
Ám de te hát valld-meg, neked ez hasznodra lehet még,
Téged melly szükség hajtott ide? Nemde magát e
Aügeiaszt keresed? valakit szolgáji között vagy
Hajhássz? Én, ki tudok mindent, ím néked örömmel
Mindent elmondok; rossz házból, ugy hiszem én, te
Nem vagy, sem látlok rosszakhoz lenni hasonnak,
Mint e szép termet bizonyítja; valóban ezen kép'
Földi halandók közt járdallnak az égi szülöttek.
Erre szavat váltván igy szólla derék fija Zeüsznek:
Ugy van jó öreg: Aügeiaszt az Epéiszek Urát
Látni jövék; egyedül hozzá volt vágyom utazni.
Ő ha talán a városban polgári között van,
Felfogván népének ügyét, törvényeket oszt-ki;
Mond egynek szolgáji közül, kéșérne-be hozzá.
Ollyannak, ki mezőn mint gondviselője parancsol,
Hogy neki szóllhassak, 's ő tudjon szóllni viszontag.
Isten akarta, hogy eggy ember másikra szoruljon.
Erre az agg 's tisztes földmíves szólla imígyen:
Vaj bizony, oh jövevény, eggy Isten lön ma vezéred,

Digitized by Google

Hogy minden dolgod, csák akarjad, megvan azonnal.
Mert ide Aügeias, Heliosz kedvelt fija, eggyütt
Önerejü magzatjával, híres Phüleüsszel,
Tegnapon érkeze-meg városból, több napok által
Hogy látná javait, mellyeknek száma mezőkön
Számtalan. Azt szokták magok is lám vélni királyok,
Hogy ha magok tartják szemen, a ház ugy marad épen.
Jer menjünk hozzá, hagyd, hogy legyek én te vezéred
Udvarainkba, ha hogy rá fognánk lelni királyra.
Igy szóllt, 's méne elő, de eszét sokat hányta vetette,
Látván a vadbőrt 's buzogányt, mellyel keze tömve:
Vaj honnan lehet e jövevény, kérdezni szeretné.
Tartóztatva de ajki között a' szó folyamatját,
Félt ne talán roszkor szóllítsa-meg a sietö hőst.
Vajmi nehéz másnak kedvét kitalálni hamartán!
A közelítőket távolról érzik ebek már,
Mind lábok dobogásáról, mind testi szagokról;
'S szörnyen ugatva rohantak-elő, ez eminnen az onnan,
Amphitrüon Héraklésznek; de szelíden az aggnak
Részén hódoltak, 's nyájast nyöszörögve futostak.
Ő pedig a földről felvett kövecsekkel ijeszté,
Hogy hallgatnának, 's rezzenté szóllva keményen
Mindnyáját, 's intése után megszüntek ugatni.
Lelke pedig vígadt, hogy talpokon őrzik az udvart,
Még ha jelen nincs is; 's igy kezdett szóllani most már:
Haj mi javunkra adák a föld 's ég bölcs Fejedelmi,
Isteneink, társúl ezen állatat! ennyi figyellet!
Volna ezen fellül keblében is annyi okosság,
Hogy tudná kire kell, kire nem, forditni haragját,
Egy sincs, melly hozzá érdemben volna hasonló.
Most ugyan ok nélkül dühödik, 's mérészen haragja.
Igy szóllott az öreg, 's tüstént udvarba jutának.
Héliosz lovait már már alkonynak ereszté

Esti időt hozván. Legelőről vissza bekegtek
A gyapjas birkák szállásra, akolba sietvén.
Számatlan tehenek dülvén egymásra utánnak,
Mint az esővel tölt bús fellegek egyre nyomulva
A levegőn által dülnek hajtatva előre
Most a déli erős, majd éjszak-Thráki szelektől.
'S mint ezek a levegőt szám és mód nélkül hasítják,
Sorban az elsőkhez tódítván újakat a szél
Nagy dühe, 's igy mások gyakran másokra rohannak:
Annyi tehén jött csordában más másra nyomulva.
Tömve mezők nyögtek, 's az utak béfogva porultak
A nagy csorda alatt; ugarok visszhangot adának
Bőgéstől, 's tüstént istállók tömve levének
Hajlékony lábú tehenekkel, az aklok ihokkal.
Ott ugyan egy sem volt, bár számok végtelen, a kik
Szolgálnak tehenek mellett, ki henyélne közöttök.
Itt ez lábaihoz jól csatlott szijjal akasztván
A fanyügöt szorosan, 's oldalvást álla fejésnek.
Más meg gyenge szopókat ereszt annyoknak alájok,
Hogy tejeket szopják, 's téjjel tele voltak egészen.
Más dézsát tartott, más téjt sürüsíte turónak;
Más istállóban tehenektől hajta bikákat.
Aügeiasz az alatt megjárta ügyelve az udvart,
Milly értékü haszont gyüjtöttek pásztori néki.
Őt fija és az okos Héraklész nyomba követték
Eggyütt visgálván fejedelmi temér jövedelmét.
Itt bár hajlatlan volt lelke keblének alatta,
'S bár melly állhatatos, még is fija Amphitrüonnak
Most nagyon elbámúlt látván a csorda hihetlen
Számát; mert csak ugyan nincs senki ki higyje, ki mondja,
Bírna hogy eggy ember, vagy tíz más ennyi sereggel,
Annyi Királyok közt, kik alatt legtöbb barom állott.
Héliosz e jeles áldással tüntette fiját ki,
Marha tenyésztésben hogy előzzen minden halandót.

Digitized by Google

Ez neki csordájit folyvást szaporítva nevelte
Végtelenül; 's azokat nem bántá semmi betegség,
Melly gyakran pásztor szorgalmát dönti dugába.
Igy leve több és jobb szarvas marhája naponként,
'S évről évre tenyûlt, mert voltak mind szaporítók
A tehenek, 's így élettel tele borjakat adtak.
Háromszáz bika járt eggyütt a szép tehenekkel,
Tiszta fejér lábbal, 's kanyarult szarvakkal. Ezen túl
Kétszáz vörhönyeges, mind hágók; még de felettek
Hat 's hat szerte legelt felszenteltetve nevére
Héliosz Istennek, hattyúkhoz szinre hasonlók.
Tündöklöttek ezek kellő díszére seregnek,
Mellyek csordától buja fűvet válva ehettek
A legelőn eggyütt szökdellvén délczeg örömben.
És mikor a sűrű erdőknek vadjai jöttek
Hirtelen a paragot legelő csordára, az elsők
Voltak ezek, sebesen kik bajvívásra rohantak
Isszonyu bőgés közt, vérontás néze szemekből.
Egy köztök valamennyieket felmúlta erőre,
És vagy ezért délczeg, Phaeton; csordások azért ezt
Csillagnak nevezék, különös járása kitetszett
Mert a többek közt, 's jelesen tündökle felettek.
Pajkos oroszlánnak tünvén most bőre szemébe,
Néki dühödve rohant az okos szemü Héraklészre,
Oldalvást hogy döfje fejét, és homloka sulyját.
Ám de a hős izmos karjával a rárohanónak
Balszarvát ragadá, 's a nyakát, ez bár mi nehéz volt,
Földig meghajtá, 's elfordította magától,
Vállát nyomdozván; de az is testével erősen
Néki feszítve magát, egyenest lábára felállott.
Ezt maga Aügeiasz bámulta, 's erős fija, Phűleüsz,
'S a szarvas marhák körül-álló pásztori falka:
Látván melly nagy erővel bír fija Amphitrüonnak.

Digitized by Google

Második Töredék.

Most városba, mezők gyönyörűségét oda hagyván,
Indultak, Phűleüsz, 's Héraklész a nagy erű hős.
'S elsőben, hogy már a nép köz utára kiértek,
A kicsiny ösvényen tulhatván gyors inaikkal,
Melly a szállástól szőllők közt terjede hosszan,
És csak alig látszott zöld erdőségbe' csavargván.
Itt a Hatalmasnak megszóllította szülöttjét
Aügeiasz magzatja, kinek lépdelt az utánna,
Jobb vállára fejét hajtván valamennyire által:
Rólad ugyan vendég hallék valamicske beszédet
Már ez előtt régen, mint most jut eszembe, ki ifju
Argóból hozzánk szállott, már tellyes erőben;
Volt ez Akháji legény tengermellék- Helikéből.
Ő a többi Epéiek közt elkezdte beszéllni,
Eggy Argéi vitéz ölt-meg láttára miképen
Eggy a földnépet rémítő mérges oroszlánt,
Melly mélyen lakozott Nemeosz ligetébe Zeüsznek.
Szülte e szent Argo, bizonyost nem mondhatok; a vagy
Vára Mükénének, vagy Tírünth városa, lakja.
Ő ugyan igy szóllott; nemzettségére tekintve,
Perszeüszt emlegeté, ha ugyan csak jól jut eszembe.
Aigialok közül, ugy hiszem én, ezt nem cselekedte
Más rajtad kívűl; a vadbőr ebben erősít,
Oldalidon melly függ, 's remekét bizonyítja karodnak.
Mondsza-meg énnékem, bizonyost hogy tudjak erántad,
Oh nagy hős, ha való e ugyan, vagy csalfa, mit érzek;
Vagy te magad, ki felől fülhallottunkra beszéllett
A mondott Argéi legény; vagy nem ha csalódom?
És meg mint győzted, mond, a kártékony oroszlánt;
'S mint jöhetett Nemeosz vizenyős tájára, beszélld-el.
Illy vadat ám Görög országban nem könnyü találni,

Digitized by Google

Bár ha találni akarsz; nagyokat mert földje nem éltet;
Csak disznót, medvét, 's veszedelmes farkasokat hoz.
Többen azért bámulva vevénk e féle beszédét;
Más rész a jövevényt tartották lenni hazugnak,
A ki hiú nyelvvel kívánt megtetszeni közttünk.
Phűleüsz igy szóllott, 's elfordult ut közepéről,
Eggyütt hogy lépvén kettőnek lenne elég hely,
'S hogy Héraklésznek könnyebben hallja beszédét,
A ki követvén őt igy kezdett szóllani hozzá:
Aügeiasz magzatja, miről elsőben erántam
Szót tettél, magad azt fontolva kilelted egészen.
A vadról pedig én mindent elmondok előtted.
Hogy történt minden (minthogy már tudni ohajtod)
Csak hogy honnan eredt, nincs senki, ki tudja bizonnyal,
Bátor több Argéi lakos feszegette eszével.
Ugy hisszük, valamelly Isten küldötte boszulni
E vadat, a rossz áldozatért ki Phoróneoszokra:
Mert minden Píszéieket, mint a folyam árja,
'S a Bembínaiakat még inkább üldte az állat,
Kik közelebb voltak, 's kénytettek türni türhetlent.
E küszdést nekem elsőben végezni parancslá
Eürüsztheüsz, 's akará, engem hogy elöljen oroszlán.
Én hajlékony ivet, 's mély tegzet tömve nyilakkal
Vévén indultam; 's jobbomba nehéz buzogányom
Volt vadolajfából, 's mint volt még kérge keríté:
E fát én Helikon szentelt aljába találtam,
'S felrántám bár melly sok gyök tartotta, tövöstől.
Most oda érkezvén, hol volt a veszélyes oroszlán,
Nyulván ívemhez, hajló szarvára kötöttem
Idegemet, 's mindjárt mérges nyilat abba ereszték;
'S szerte tekingetvén a vad szörnyt szemre kivántam
Venni előbb, hogy sem tünnék én néki szemébe.
Már dél volt, 's még is nem akadtam semmi nyomára
Mind addig, sem nem jött ordítása fülemhez.

Digitized by Google

Sem pásztort sem földmivelőt, sem semmi teremtést
Nem vala látni mezőn, kit kérdezhettem eránta:
A haláványító fész mindent házba szorított.
A hegyeket jártam, lábomnak semmi nyugalma,
Míg fel nem leltem, 's erejét visgálva kivettem.
Estve felé csak ugyan megtért a szikla üregbe,
Hussal telve 's aludt vérrel; mocskolva serénnye
Mindünnen vad-ölésektől, nagy mellye, 's kietlen
Képe; 's kitolt nyelvvel szőrét nyalogatta körösleg.
Én pedig árnyékos csemeték közt titkon az erdős
Bérczen röjtöztem, közelítésére ügyelvén.
'S mint közelíte, hamar nyilat ágyékának ereszték,
Hasztalanul: a nyíl testén nem hathata által.
Gyorsan vissza repült 's a zöld pázsitra esett-le.
Ő most sárga fejét földről felemelte ijedten,
'S nagy szemeit forgatva veté mindenre figyelvén.
'S feltátván száját, agyarit bosszúra mutatta.
Én az alatt egy más nyilat ő rá lőttem idegről,
Méreggel tellyes, hogy hasztalan érte az első.
'S ezt a mely közepére lövém, hol széke tüdőnek.
A vad nyíl bőrén még most sem hathata által;
Most is hasztalanúl lerepült lábának előtte.
Harmadszorra vonom lélek-keseredve fel ívem,
Ő de körül nézvén meglátott visla szemével,
A telhetlen vad; 's nagy farkát csapva kerékbe
Térdei közt, viadalt lélekzett, 's a nyaka megtelt
Méreggel; 's borzadva felállt láng szőre dühében.
Háta gerincze pedig meggörbüle szinte az ív ként,
Mint maga oldalban 's ágyékban görbede gyorsan.
'S mint mikor a munkát jól értő bölcs kocsigyártó
Kedve szerint görbít hajlékony vadfüge ágat,
Tüzben előbb melegítvén azt forogó kerekeknek
A kocsi tengelyhez; mikor azt meghajtja, kezéből
Vastag kérgén ált jó messzire rugja magát ki:
Hirtelen igy rohanék most ellenem a dühös állat,

Digitized by Google

Testemet innye szerint marczanglani; én hamar oldalt
Kettős öltözetet, 's ballal nyilat ellene tarték;
Jobbommal száraz buzoganyt felemelve magasra,
Ezzel fejbe ütém, ugy hogy két részre repedne
Ott a kemény vadolaj buzogány a durva oroszlán
Borzadt szőrü fején; 's ez ugyan hamar a nagy ütésre
Mélyen alá bonott, 's remegő lábán alig állott
Ingadozó fejjel, szemeit mert néki sötétség
Fogta körül, velejét az erő megzuzta agyában.
Én fájdalmában féliglen halva hogy őtet
Észre vevém, ne talán kipiheníven ujra feléljen,
Vastag nyakszirtjára üték, őtet megelőzve,
Összetüzött tegzem' 's ivemet pázsitra bocsátván.
Nyomva szorítottam markos kezeimmel erősen
Hátulról, ne talán valamit körmölne husomból.
És a földbe nyomám felemelt sarkakkal utólsó
Lábait, és oldalba lökém czombimmal erősen;
Igy befeszítve szügyét, állott felemelve meredten,
És csuda páráját pokol ádáz gyomra bevette.
Most azon aggódtam, szőrös bőrét mi szerekkel
Huzzam az elhunyt állatnak hült tagjairól le.
Nem kicsiny itt a gond: ugyan is felfejteni vassal,
Vagy próbált kővel, lehetetlen, akár fahegyével.
Most nekem Isteneim közül eggy azt adta tanácsúl,
Fosszam oroszlánnak bőrét ön körmeivel le;
'S íme velek könnyen lenyuzám, 's testemre akasztám,
Lenne hogy a sebző harczokban védül ezentúl.
E híres vadnak lőn e kép' vége barátom,
Melly sok férfiakat, 's marhákat gyilkola már meg.

Digitized by Google

XXVI.

Lénák, vagy Bakkhák.

Ino, 's Aütonoe, 's piros almaszin arczu Agaüe,
Ők hárman lévén hármas kart hegyre vezettek.
Itt ezek a fodros tölgyről szaggatva vad ágat
'S földi ökörfarkfűt szedvén 's zöld téli borostyánt,
A tágos mezzőn rendeltek kétszer hat oltárt.
Hármat ugyan Szemele, Dionűszosz névre kilenczet,
'S már kész titkaikat szökrényből véve kezekbe,
Csendes imádás közt zöld oltárokra lerakták;
Mint ezt hagyta nekik maga, 's kedvellé Dionűszosz.
Mind ezeket Pentheüsz szemlélé szikla' hegyéről,
Őt gyántás masztüx röjté, melly honni növőtény.
Aütonoe legelőbb látván, rettenve sikoltott,
'S lábaival szórá dühödő Bakkhosznak edényit
Szít, neki bőszülvén, nem néz mellyekre avatlan.
Ő ugyan igy dühödött, 's dühödött a többi utánna,
Pentheüsz is rémülve futott; üldözve utánnak
Törnek azok, szép köntösöket fel térdig övökre
Huzván. Pentheüsz igy szóllott: Mi baj asszonyok?
Erre
Aütonoe szóllott: Szó nélkül megtudod egyben.
'S íme fejét ragadá ordítva az annya fijának;
Nem máskép bőgvén, mint a kölkes oroszlán.
Erre lapiczkástól vállát rántotta-le Ino,
Gyomrán ugrálván, ezt Aütonoe teszi szinte.
Többi egyéb részét dűhhel szaggatja izekre.
Gőzölgő vérrel térnek Thébébe azonnal,
A hegyről csak gyászt, nem Pentheüszt, hozva magokkal.

Digitized by Google

Nem: se magam Dionűszosznak, sem senki ne merjen
Véteni, bár kelljen még többet türnie néki.
Légyen bár ha kilencz évű, 's tizedikbe siessen.
Jól cselekedni ugyan vágyódom, 's tetszeni jóknak,
Mert ez a legjelesebb sas-hirdetménnye Zeüsznek.
Gyermeki jámbornak veszik-el, nem rossznak, az áldást.
Idv Dionűszosznak, kit Drákánon havi bérczén
A felséges Zeüsz véréből ő maga nemzett.
Idv néked Szemele, te kecses, testvéri sereggel,
Kadmosz lányaival, példáji kik asszony erőnek.
Tí Dionűszosztól gyujtatva tevétek ez épen
Vádhatlan tettet; ha mi isteni, senki ne feddje.

XXVII.

Daphnisz, 's a pásztor lány.

Lány.

A tehenes, Helenét ki orozva ragadta, Paris volt!

Daphnisz.

'S még inkább Helene, tehenest csókol ki ma bennem.

Lány.

Oh ne örülj Szatüriszke, hiszen csak mind hiu a csók.

Daphnisz.

'S a hiu csókokban van még is, van gyönyör édes.

Lány.

Igy számat kimosom, 's a csókot elődbe köpöm-le.

Daphnisz.

Mit? mosod a szádat? tartsd hadd csókoljalak ismét.

Lány.

Borjaidat nyaljad, nem a még szűzecske leányzót.

Digitized by Google

Daphnisz.

Vaj ne kevélkedjél, a kor rózsája csak álom!

Lány.

Ád szőllő malosát, 's a hervadt rózsa is él még.

Daphnisz.

Jöjj ide e vadolajfa alá, van titkom előtted.

Lány.

Nem, nem: már egyszer megcsalt édeske beszéded.

Daphnisz.

Hát e szilfa alá, hallgass zengtére sipomnak.

Lány.

Ten-magadat múlassd, nem tetszik az a mi unalmas.

Daphnisz.

Féld te is oh lányzó féld oh Paphiának haragját.

Lány.

Páphia nem gondom, te csak Artemi, csak te kegyelmezz.

Daphnisz.

Hallgass íve talál, 's bizonyos tőrébe kerít még.

Lány.

Ive találjon bár, te csak Artemi, csak te kegyelmezz.

Daphnisz.

Nem, te Eroszt el nem kerülöd, mint semmi leány még.

Lány.

Pánra, biz' elkerülöm; de te unszolsz mind csak igával.

Daphnisz.

Félek, hogy ne talán téged rossz Férfinek adjon.

Lány.

Már sokan is kértek, nékem nem kelle de eggy is.

Digitized by Google

Daphnisz.

Többi között vagyok eggy, téged megkérni ki jöttem.

Lány.

Mit tegyek, oh kedves? lám férjhez menni mi nagy baj!

Daphnisz.

A férjhez-menetel nem baj, tele édes örömmel.

Lány.

Mondják, hogy gyakran férjétől retteg az asszony.

Daphnisz.

Sőt uraság a dolga, kitől rettegne az asszony?

Lány.

Eileithűa nehéz sebe rémít, 's terhe szülésnek.

Daphnisz.

Ugy de szüléstekkor jelen Artemisz, a kinek hódolsz.

Lány.

Lenni anyának baj; arczom szépsége lehull majd!

Daphnisz.

Uj fényt magzatidon látsz majd örömével anyának.

Lány.

Es ha reá állnék, illendőt jegybe' mit adnál?

Daphnisz.

Im az egész nyájam, legelőim, 's berkim előtted.

Lány.

Esküdj, hogy soha el nem hagysz, ha megeggyezem, esküdj

Daphnisz.

Pánra bizony, soha el nem hagylak, bár magad üzz-el.

Lány.

Fogsz e nekem nyoszolyát, házat, készíteni, 's udvart?

Daphnisz.

És nyoszolyát szerzek, 's legelő csordám sem utólsó.

Digitized by Google

Lány.

Szólljak e, mit gondolsz, 's mit szólljak atyámnak, az aggnak?

Daphnisz.

Csak nevemet mond-meg, 's megnyerted helybehagyását.

Lány.

Mond-meg hát nevedet, nyujt kedvet név is elégszer.

Daphnisz.

Én Daphnisz, Lükidász az atyám, az anyám de Nemaia.

Lány.

Jó születésed van, hidd-el de nem állok utánnad.

Daphnisz.

Nem, de előttem sem; hisz atyád neve nemde Menálkász?

Lány.

Hol vagyon istállód? ligeted hol? jöszte mutassd-meg.

Daphnisz.

Jer, lássd, melly magason zöldellnek cziprusim ottan.

Lány.

Hizva legelj nyájam, tehenes ligetébe menendek.

Daphnisz.

Hizva legelj csordám, vezetek ligetembe szüzecskét.

Digitized by Google

XXVIII.

A Rokka.

Oh gyappot-mivelő, kék Athané bő kegye, Rokka te!
A házát nevelő asszonyi bölcs elme veled tele;
Neileüsz vára felé jöszte velünk csak bizodalmasan,
Hol Küprisz gyönyörű temploma zöld nádasan áll magast.
Készülvén oda most kérjük igen jó szelekért Zeüszt:
Gazdámat, Nikiaszt, látni 's vidámítni, 's vidulni fel
Viszontag; Nikiaszt, kit Khariték méz szavok álda-meg.
És téged, remekül szép elefántból kimiveltett, ott
Nőjénél leteszünk, 's kedves ajándékul adunk neki.
Majdan nála derék míveket adsz férfi ruhára te,
'S asszony disznek adandsz vízi harisnyára való fonált:
Mert lágy gyapja miatt kétszer az ellő sereget külön
Évként nyírni szokás, Theügenisz- a gyenge bokáuért.
Ő illy gondos ugyan, 's kedveli, mit más okos asszonyok
Kedvelnek; 's neked én nem henye házat, nem is ügytelent
Szántam, nem bizony én, kit mi vidékünk hoza 's felnevelt.
A város te hazád, mellyet emelt Éphüri Arkhiasz,
A Trínark szigetén, melly tele sok nagy nevü férfival.
Most ház-asszonya olly férfinak ő, kit tudománnya tön
Naggyá, embereket bús nyavalyáktól szabadítni tud.
Mílét szép köriben lakni te fogsz Ioniak között,
Szép rokkáu legyen sorsosi közt hogy maga Theügenisz,

Digitized by Google

'S tartsd vendégje nevét, a ki szeret dallani, nála fen:
Hogy majd mondja, ki lát: egy kis ajándék mi nagy érdemet
Nem tud szülni! becses mind az, a mit nyujt a baráti kéz.

XXIX.

Szerelmes panasz.

Mondják, eggy a való, szeretett alakom, 's a bor;
És kell szóllni valót, mikor érzi fejünk a bort.
Elmondom, kebelem fenekén mi van, én is im:
Eddig, hogy nem egészen akarsz te szeretni, jól
Érzem; lelkem ez egy fele mert, mivel én birok,
Arczádról veszi élet-erét; oda más fele.
Én, bár csak te akard, örök Istenek életét
Élendem; ne akard, feneketlen üreg nyel-el.
Millyen bér, szeretőt gyötrelemmel emészteni!
Kelj, 's engedj, korosabb ki vagyok, nekem, ifju te;
Fog használni neked, 's nekem adsz te dicséretet.
Egy fészket ha csinálni akarsz velem egy helyen,
Mellyhez nem közelít veszedelmes irigykedő.
Ám most csélcsapi mód ma ez ágra szököl hiú,
Holnap másra kelendsz, nem akarsz sehol állni-meg.
Szép arczádra szemét tegye egyki, 's dícsérje azt,
Már őt áltöleled negyed évi barát gyanánt,
És azt hátra teszed, szeretett ki előtte már.
Büszkéknek szereted nyomogatni szokásokat.
Boldog lenni ha vágysz, veled egyszerüet szeress;
Ezt tévén nevedet jelesé teheted hamar
Polgár-társid előtt, 's öröm illy szeretetre kél,
Melly több férfiakat diadalma alá szorít.
Lággyá engemet is, mi kemény legyek, ám teve,
'S most már lágy ajakid körülöltve ölelgetlek.

Digitized by Google

XXX.

A holt Adónisz.

Adóniszát Küthére
Hogy halva látta immár,
'S zordon haját lefolyni,
'S kékülve piros arczát:
Vadkant elébe hagyta,
Szerelmi ált hozatni.
Ezek sebes madár ként
Általfuták az erdőt,
'S bú ette kanra lelnek,
És megköték szegénykét.
Eggyik kötélre kapván
Utánna huzta foglyát;
Hátának áll a másik,
Ütötte vont ivével.
Búsan haladt az állat,
Mert félte már Küthérét.
'S igy szólla Aphrodita:
Te leggonoszbb vadállat,
Te e tagot sebzéd e?
'S férjemre mért rohantál?
A vad reá felelt igy:
Eskszem neked Küthére,
Férjedre 's ön magadra,
És erre a bilincsre,
'S ezen vadászaidra:
Én férjedet sebezni,
A szépet, ah, nem aggék;
Bálvány gyanánt tekintém.

Digitized by Google

Nem birtam én tüzemmel:
Czombját, a felfedettet,
Csókolni ah akartam;
'S ez lön nekem veszélyem.
Im Küpri hát fogamra
Mondj átkot, és huzassd-ki:
Terhemre van bizonnyal
A rossz szerelmetes fog.
És még ha ez kevés lesz,
Im ajkim is, nyuzassd-le.
Megszánta őt Küprisz most,
'S szerelminek meghagyta,
Oldnák fel hogy bilincsit.
Most már Küpriszt követte,
Megválva a vadontól;
'S tüzhez közel kerülvén,
Kiperzselé szerelmét.

THEOKRITOSZ
EPIGRAMMAJI.

I.

Ott a harmatozott rózsák, 's a sűrü kakukfü,
Néktek ajánltatnak szent Helikóni szüzek.
Ott neked a bús fürtü babér oh Püthii Paian:
Ezt a Delphi hegyek tiszteletedre hozák.
Oltárid' pedig e szarvas bak vére befesti,
Melly terébinth ágat most ez utólszor eszik.

II.

Daphnisz az a hóképü, ki rég zengette furuglyán
Pásztori énekeit, Pán neked áldoza ím
Három hangu sipot, botot, és eggy éles hajítót;
Szarvas bőrt, táskát, mellybe' gyümölcse vala.

III.

Alszol lám leveles földön, 's nyugalomnak ereszted
Fáradt tagjaidat, Daphni! de tőrid hegyen.
Pán keres ím téged, 's Priaposz, kinek a feje sáfrány
Szinü borostyánnal felkoszorúzva ragyog.
Eggyütt mentenek ők barlangba. De Daphni te fuss,
oh!
Fuss, és álmadnak szórd buta gőzeit el.

IV.

Vedd az utat kecskés, fordulván, merre a tölgyes,
Ott vésett három lábu szoborra találsz;
Melly kérges fügefából van, 's bár nincs füle, nyujthat
A nemzőnek erőt végzeni Küprisz ügyét.

Digitized by Google

A szentelt hajlék szépen környékzi, 's szünetlen
. Sziklákból szakadó csermelye partja szagos
Cziprusokat nevel és csemetét, 's zöld lombu borostyánt;
'S látsz szőlőfejeket függni körösleg alá.
A tavasz adta rigók harsán fütyüléssel azonban
Soknemü hangokban zengik-el énekeik'!
Ellenben sziszegő torkát megnyitja az ékes
Fülmile, 's édes méz ízletü hangot ereszt.
Ülj oda, 's a nyájas Priaposzt kérd ott esedezve,
Hogy Daphniszt valahán tudja feledni szivem.
'S tüstént áldozom én egy kecskét; 's hogy ha szerencsét
Ád hozzá, mindjárt hármasan áldozom itt:
Tiszta ünőt, szőrös bakot, és egy szép husu bárányt,
Csak kérésemnek várt foganatja legyen.

V.

Vaj kettős sipodon, kérlek nümphákra akarsz e
Dallani édes dalt? Zengeni lantra kezem'
Feltévén én is fogok eggyütt; Daphnisz, az ökrész,
Szép viaszos nádján fogja követni dalunk'.
Itt közel a fürtös tölgyhez torkába üregnek
Állván, míg Pánnak hagyja-el álma szemét.

VI.

Ah te szerencsétlen Thürszisz, mond-meg, de mi haszna,
Hogy tele könnyekkel két szemed össze-sirod?
Elment oh az igen kedves kecskécske poklokra,
Ótet a vad farkas morcz agyarára vevé.
Erre ugattak ebek; de mi haszna, ha néki elöltnek
Nem maradott épen csontja, se' hamva tovább!

VII.

Aszklépiosz' képére.

Milétoszban is élt Paiéon gyermeke, ott hogy
Ismerné közelebb a beteg-orvosolót;

Digitized by Google

Nikíasz: a ki midőn áldoznék néki naponként,
Képét emlékűl vésni czedrusba hagyá.
A mesterművért nagy bér volt Étionnak
Nyujtva, 's ez a munkán felteve minden erőt.

VIII.

Orthon sírhalma.

Azt neked, oh utazó, Orthon Szürakúszai férfi
Hagyja, utat télen borban elázva ne tégy.
Lám én igy vesztem: távol, hol honni barátim
Nyugszanak, a földtől, nem haza földje takar.

IX.

Egy hajótörést szenvedettnek sírhalma.

Élteted, oh ember, kéméld, ne idétlen időben
Vessd tengerre magad': kis kor az emberi kor!

X.

Kleoníkosz sírhalma.

Oh te szegény Kleoníke, te hát Thászoszba siettél,
Mint ki kereskedtél Szűrai gázlatan ált.
Oh te szegény Kleoníke, miként a Pleiadosz elhunyt,
Tengeren ált-törvén, íme utánna halál!

XI.

Xenoklész művére.

Néktek oh Istennék, melly kedves mind a kilenczek,
Műve Xenoklesznek van felajánlva; azért
Őt músák kedvenczének jól hírdeti minden:
Hírt neki tí adtok, néktek ez áldozatot.

XII.

Eüszthenesz sírhalma.

Eüszthenesz ím sírban: ki az arcznak titkait érti,
És ki szemedből már ismeri lelkedet ált.

Digitized by Google

A jövevényt idegen földön takarítva baráti
Tisztelték; 's költők tisztelik ünnepileg.
Ő valamit holt bölcs kívánhat, elérte egészen:
Öntehetetlenség több tehetősre talált.

XIII.

Dionűszosz triposszára Demotelesztől.

Démotelesz, a karvezető, téged, Dionűsze,
Legnyájasb Isten, szentele, és a triposzt.
Ő már mint gyermek józan volt, 's karban az első
Lön több férfi között, 's tudta mi tiszta, mi szép.

XIV.

A menyei Aphrodíta képére.

Itt Küpriszt, nem a köznépét, tisztelve nevezzd őt
Mennyeinek, tisztán szenteli Khrűsogone
Amphikleesz házába', kivel közös élte, 's szülötti;
Őt áldás évről évre követte nagyobb:
Mert veled, oh tisztelt, kezdett, és hogy ha halandó
A halhatlanokat tiszteli, néki haszon.

XV.

Eürümedon sírhalma.

Még gyermek-fiadat, magad is még ifju, hagyád-el,
Eürümedon, 's e szük sirnak alatta pihensz.
Égi szülöttek közt van már helyed; ám de fiadban
A hálás polgár tiszteli jó nevedet.

XVI.

Ugyan arra.

Lássam mint hódolsz, utazó, a jóknak; ha tőled
Rossz is azon módon nem vesz e tiszteletet.
E halom, igy szóllasz, szent énnekem: Eürümedonnak
Mert gyengén nyugszik szent feje 's hamvi felett.

Digitized by Google

XVII.

Anakreon képére.

Visgáljad e képet, 's ha majd hazádba térsz,
Mond azt oh jövevény komoly szavakkal:
Anakreon képét Theoszban láthatám!
Költők közt valahán ha volt nagy, ő az.
'S ha felveszed, hogy ifjuság barátja volt,
Ugy az ember előtted áll egészen.

XVIII.

Epikharmoszra.

Dóri szó ez, 's a ki víg játékra ösvényt mútatott,
Az volt Epikharmosz.
Oh Bakkhe, érczet áldoztak csak néked itt
Élőnek helyette;
Kit Szürakuszába' tettek legnagyobb városba' le
Mint városi férfit
(Mert sok haszontévő kínccsel birt) őt azért
E bér koszorúzza.
A ki sok hasznost beszéllett ifjak hallottokra, igy
Tiszteltetik az meg.

XIX.

Kleitának sírhalma.

Ezt tevé Thraki lánynak a kicsinyke
Médeiosz; 's ez a szobor nevedet feladja, Kleita.
Minden érdemiért, nevelte hogy fel
A kicsinyt, veszi ezt a kegyet; 's anya névvel illetik
még.

XX.

Arkhilokhoszra.

Állj-meg! Arkhilokhosz, ama hajdani derék poeta,
A Jambuszok nagy attya, ím előtted áll;
Kelet 's nyugot tanúja nagy nevének.

Digitized by Google

Músa-kar őt szereté felette, 's Daliosz Apollón:
Mert ő tüzes volt, és hatalmas, énekit
Feltenni, 's jól elzengni lantja mellett.

XXI.

Peiszandrosz képére.

(Ki Herakleát éneklé.)

Zeüsz fiját, az erős karut, 's oroszlán
Megdöntőt, az előkor éneklőji
Közt Peiszandrosz adá, Kameiri polgár,
Nékünk versiben ált legelső;
'S feljegyzé, valamit csak az kivívott.
Őtet népe azért, te hogy megismerd,
Itt im érczre tevé-fel, hogy sok holdok
És sok évek után nevét becsülje.

XXII.

Hippónáx sírhalma.

Itt fekszik, a músák szerettek, Hippónax.
Ha rossz vagy, e bolthoz ne merj közel lépni;
Ha jó vagy, és jóktól van a te származtad,
Bizvást leülhetsz, és ha tetszik, szunnyadhatsz.

Digitized by Google

Foglalat.

Lap.

Előszó - - - - - - - - - - III.
A munkának minémüsége - - - - - V.
Az előforduló görög szavak - - - - - VI.
Magyar Hangmérséklés - - - - - VIII.

Theokritosz Eidüllionjai.

Lap.

I. Az éneklő Thürszisz - - - - - 26.
II. A bübájos - - - - - - - 30.
III. Amarüllisz - - - - - - - 36.
IV. A pásztorok - - - - - - - 38.
V. Az utazók - - - - - - - 40.
VI. Az éneklő tehenesek - - - - - 47.
VII. Az aratás ünnepe - - - - - - 49.
VIII. A versengő pásztorok - - - - - 54.
IX. A tehenesek - - - - - - - 57.
X. Az aratók - - - - - - - 59.
XI. Küklopsz - - - - - - - 61.
XII. Aitesz - - - - - - - - 64.
XIII. Hűlász - - - - - - - 65.

Digitized by Google

	Lap.
XIV. Küniszka szerelme - - - - -	68.
XV. A Szürakuszai asszonyok - - - -	71.
XVI. Hieron - - - - - - - -	77.
XVII. Ptolomaiosz - - - - - -	81.
XVIII. Menyegzői ének - - - - -	85.
XIX. A méz-tolvaj - - - - - -	87.
XX. A tehenes - - - - - - - -	—
XXI. A halászok - - - - - - -	89.
XXII. A Dioszkurok - - - - - -	91.
XXIII. A szerencsétlen szerető - - - -	99.
XXIV. A kis Héraklész - - - - -	101.
XXV. Héraklész, az oroszlán-győző - - -	105.
XXVI. Lénák, vagy Bakkhák - - - -	114.
XXVII. Daphnisz, 's a pásztor-lány - - -	115.
XXVIII. A Rokka - - - - - -	119.
XXIX. Szerelmes panasz - - - - -	120.
XXX. A holt Adónisz - - - - - -	121.

19 JU 90

Epigrammák.

A 123-dik laptól végig.

Digitized by Google

Igazítások.

Lap.	*vers*	*gáncs*	*olvassd*
48.	23.	Mind végig	Mind végig.
62.	35.	legjohb	legjobb
97.	175.	mi	mí
98.	222.	megenged	megenged,
102.	60.	ti	tí
116.	16.	hallgass	hallgass,
119.	8.	kimiveltett	kimiveltet

Jegyzés.

Ezen munka alá-irás által jött fényre. Az alá-iró Uraknak neveiket, minthogy nagyobb részről meg nem küldettek, fel nem jegyezhettük. Vegyék forró hálánkat, szíves köszönetünket jó indulatu segédeink, mind az alá irt, mind az ez ügyünket akármiképen elősegítő Hazafiak.

A Fordító.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google